

Frederik Vestergaard:

**FEM FORTÆLLINGER
TIL JUL.**

*K. Kristensens Bogtrykkeri.
Grindsted Bogforlag,
Grindsted
MDCDXXV*

INDHOLD:

- Julemindet.
  - Bondens Søn.
  - Midt i Vaaren og Ungdomstiden.
  - Paa selve Juleaften.
  - Jep Skræders Skælmsstykker.
-

JULEMINDET.

Det led atter mod Jul. En mærkede det paa Mørkets tidlige Frembrud, en anden paa den stigende Juletravlhed, en tredje følte Ferien nærme sig og kom straks i Julestemning. Alle følte Frostens isnende Bid gennem Støvler og Vanter. Alle saa Snefnuggene tumle gennem Luften og jage hen over Grøfter og Agerfurer. — Vinden strøg om Hjørner og klemte sig ind alle Vegne. Nu er det Vinter. Nu kommer Julen.

I Thors Sogn i Thy forberedte man sig til Julen, som man plejede: Harve og Plov blev sat ind i Vognskuret. Man strøede friske Avner under Hønsene, ryddede op og vaskede Staldvinduerne. I Spisekammer og Kælder hobede friskbagte Brød, Kauringer, Nødder, Juleøl, Kød og Flæsk sig op ved Siden af hinanden.

Nu Aftenen faldt paa, angav en Mængde lysende Punkter Sognets Midte, derfra udstraalte spredte Lys fra enlige Bosteder i Udmarkerne.

Langt borte imod Vest saas et enligt Lys. Der boede Jens Ole, det underlige Menneske, som ingen forstod, som alle frygtede.

Børnenes Øjne blev store, haar talen faldt paa ham. Ja, selv de Voksne gik ikke over Thors Vesterhede ved Aftenstid, hvad nok var forstaaeligt, da der fortaltes sære Ting om denne mærkelige Eneboer. For det første boede han alene derude, hvor kun Ræv og Hare holdt til, dem han lige saa stille kunde gaa hen og tage med de bare Hænder. Ja, han kunde de Ting, der var værre, mente mangen en. Penge var han aldrig i Forlegenhed for, hvordan det saa gik til.

Havde man en Gang været stillet overfor Jens Ole, glemte man ikke hans isnende, lammende Blik i Aarevis. Mange mente, han var i Pagt med den Onde. Han blev nemlig altid rent sær ved Juletid. Han hadede Julen, vidste man.

Vilde man have noget sikkert at vide om Jens Oles Fortid, maatte man til de Ældre i Sognet, og de gik da omtrent 30 Aar tilbage. Da laa der i Udkanten af Thors Sogn et enligt Hus, hvor Else Væver boede. Hun havde en eneste Søn, Jens Ole, som paa denne Tid tjente Hans Skaarup i Thorsgaard.

Thorsgaard var Sognets største Bondegaard, og Hans Skaarup var en Mand, der nok kunde have sine Folk. Jens Ole var glad for sin Plads, og man vidste, at hans Husbond var særdeles tilfreds med ham. Han var

en trofast og dygtig Karl, der havde et godt Greb til alt Arbejde. Han var smidig og havde vældige Kræfter.

Hans Skaarups Datter, Ane Marie, syntes ogsaa godt om den snilde og smukke Karl med det krusede Haar og de dybblaa Øjne. Der var allerede den Gang noget særegent ved Jens Ole. Han gik sine egne Veje og havde vistnok et tungt Sind.

Det var en bekendt Sag, at Ane Marie og Jens Ole var Kærester, inden han efter 3 Aars Tjeneste forlod Thorsgaard for sammen med et Par andre at drive en Drift Kvæg Syd paa gennem Jylland ned i det slesvigske.

Det var Eventyrlyst, der lokkede ham ud i det fremmede. Han havde et godt Mod paa Livet, og nu vilde han se sig om i den Verden, der laa udenfor Thyland. Maaske kunde han opleve noget, vinde noget, der kunde bøde paa hans Fattigdom.

Ane Marie var egentlig helt stolt af ham; men naar hun i de følgende Aftener sad og, malkede, skjulte hun sit forgrædte Ansigt ved Koens Lysk. Hun græd sin Pude vaad, og hun undgik alt Selskab i lang Tid.

Imidlertid drog Jens Ole Syd paa med Eventyrets Glans i Øjet.

Nu mange Aar efter fortælles endvidere om Jens Ole, at det var efter Treaars-Krigens Slutning. Det var

vanskelige Tider, og Jens Ole mødte mere ondt end godt derude i det fremmede. Han blev ikke længe paa Sted, men skiftede og skiftede. Han fik et godt Lov paa sig alle Vegne og tjente ikke saa faa Penge.

Julen nærmede sig, den tredie Jul, siden han forlod sin Hjemstavn. Nu vilde han hjem. Længslen havde pludselig grebet hans Sind med en uimodstaaelig Magt.

En stormfuld Regnvejrsnat fattede han Beslutningen. Han flettede sine Hænder bag Nakken, strakte sig i Sengen og stirrede ud i det mørke Krostueværelse. — — — Ane Marie steg frem i hans Tanker som saa mange Gange før. Hendes Lige havde han aldrig fundet i de fremmede Egne. Aa, hvor havde hun et glad Smil i sine skælmske Øjne og en lystig Skæmt paa sine smaa, røde Læber. Hvor var hun smidig og let, bøjelig i hele sit Væsen. Og hendes Kys — hun var ingen let Tøs og havde intet af en saadans Skaberi ved sig — hun var ren i sit Sind og ren i sin Tanke — ikke som den mørkøjede Tøjte fra Rendsborg — aa, at hun nu kom igen.

Dagen efter skrev Jens Ole til lille Ane Marie. Han havde kun skrevet to Gange før i den lange Tid, og de Brevlapper, der laa foran ham, var Ane Maries Svar. Ja, hun vilde aldrig glemme ham, hun holdt endnu mere af ham, end da han rejste.

Hun længtes og længtes. „Mon Gud vil unde os den Lykke, at se hinanden igen“, skrev hun. „Vist vil han da det, vist vil han saa“, mumlede Jens Ole med rørt Stemme, „for nu kommer jeg snart.“

Da han var færdig med Brevet, lænede han sig tilbage og lod Øjet følge de skrevne Linier. „Jeg kommer hjem til Jul. Holder du endnu af mig, saa mød mig udenfor jer Have Aftenen før Juleaften, jeg skal blive der, om det saa skal være, hele Natten — kære lille Ane Marie —.“ Jens Ole hældede Nakken tilbage mod Væggen og lukkede Øjnene. „Hun vil komme i sin lette Hvergarnskjole, løbe mig imøde, slynge sine Arme om min Hals, og — saa, nu kom den forbistrede Tøjte fra Rendsborg igen. — Hvis lille Ane Marie og jeg bliver rigtig forlovede — saa er hun min, saa sidder vi sammen i Mørkningstimerne, hun vender sig imod mig og ler, da knuger jeg hende til mig og kysser hendes Haar, hendes Mund — —.“ „Hvordan er det, De sidder og hælder med Blækket, min gode Mand,“ Jens Ole stirrede forfjamsket op i den tvære Kroejers sure Træk. Han havde virkelig siddet og leget med Blækkrukken i Tanker.

Da Brevet var afsendt, begav Jens Ole sig til Tønder for at træffe Bekendte, der vilde slaa Følge Nord paa. Han traf ingen Rejsekammerater, saa gik han ene; men Stormvejr og

Sne opholdt ham paa Vejen, og først to Dage før Jul, naaede han langt ud paa Aftenen sin Mors Hus i Thors.

Han var dødtræt og mægtede knapt at besvare Moderens Spørgsmaal og gengælde hendes Kærtegn. Han gik straks i Seng. Hans Mor sad og strøg Haaret fra hans Pande, mens Glædestaarerne strømede ned over hendes hule Kinder.

„Min lille Dreng, min lille Dreng.“

Jens Ole havde overanstrengt sig. Nordøstvinden havde pisket ham i Øjnene hele Dagen, og de store Snedriver havde gjort Vejen næsten ufremkommelig. Men frem skulde han, frem vilde han. Dagen efter skulde han jo møde lille Ane Marie.

Da Morgenen kom, var Uvejret forbi, og Jens Ole rask igen. Da Moren bragte ham Kaffe paa Sengen og friskbagte Kauringer, følte han med en egen Fryd, at nu var det Jul. — — Hvordan stod det til hos Hans Skaarups? Jo, Ane Marie var lige den samme, ork ja, lige den samme som før.

Uroligt ventede han paa Aftenens Frembrud.

„Gaar du ud, lille Jens Ole?“ Moren bar Tallerkener ud i Køkkenet. „Jeg vil en lille Tur ind i Byen.“ Jens Ole knappede Trøjen og smilede venligt til Moren.

Det var en frostklar Aften. Lyde af usmurte Døre, Klinkefald, Træskoklamp, Slag af Hestehove og Griseskrig lød alle Vegne Jens Ole imøde fra hans

Hjemby. Huse og Gaarde modtog ham i deres hvide Festdragt. Nu svingede han fra Vejen ind over Marken til Thorsgaard. Da han naaede Haven, standsede han og lyttede. Et koldt Aftensus for ind gennem Gaardsmøgen, Træernes nøgne Grene ranglede imod Stammerne. Jens Ole sprang over Havegærdet og traadte ind mellem de tilsnede Ribs- og Solbærbuske. Hans Hjerter tog pludseligt til at banke stærkt. At han var saa nær ved lille Ane Marie.

Døre aabnedes og lukkedes. Der flyttedes Lys fra Bryggers til Køkken, fra Køkken til Kælder. Der var meget at ordne: i Morgen var det jo Juleaften.

Nu hørtes Raslen af Mælkespande. Lyden tabte sig henimod Staldlængen. Ud af den aabnede Halvdør stod en varm Taage fra Stalden; der lød Tale og Latter, der døde hen med Hestenes Slag mod Spiltovene.

Jens Ole traadte ind mellem de mørke. Graner, der læede for Haven imod Vest. Bare hun nu kunde slippe ubemærket herud. Ja, nu i Malketiden vilde hun sikkert komme — et lille Smut, — saa kunde de jo altid træffe Aftale. Han gik ind gennem Haven, stod stille og lyttede — — gik tilbage igen, traadte ind mellem Buskene, — — — stod atter stille og lyttede.

Tiden gik, — — nu hørte han Pigerne gaa over Gaarden. Malkningen var forbi. Han anstrængte sig for at skelne de enkelte

Stemmer. Hvor taabeligt, hvorfor var han ikke gaaet lige ind og aflagt et ordentligt Besøg? — Ja, men, hvis saa Ane Marie slet ikke brød sig om ham længere, maaske tilhørte en anden, — — nej, ikke for alt i Verden! — — — Lille Ane Marie!

Nogen Tid efter slukkedes Lyset i Karlekammeret, og det ene Vindue i Stuehuset blev mørkt efter det andet. Store Skyer trak op. Thorsgaard hyllede sig i Vinternattens sorte Flor. Da lagde der sig et tungt Tryk paa Jens Oles Sind. Men saa lo han saa smaat: Nu var alle gaaet til Ro, nu vilde hun komme.

Aa, han vilde gribe hende i sine Arme og knuge hende i sin Favn, — — han vilde aldrig slippe mere. Hvor dumt var det af ham at rejse!

Hvad nu? Han for sammen.

„Vov, vov!“ Rolf tog pludselig paa at gå med store, hule Glam, der kastedes tilbage fra Stald og Ladelænge.

Time gik efter Time. Jens Ole gik over paa den anden Side af Gaarden. I Øst steg Maanen op. Den var i sidste Kvarter og forkyndte, at Natten skred.

Sneen knirkede og knirkede. — — Aa, lille Ane Marie! Der var en tryglende Bøn i hans sagte Kalden.

— — Ja, man kunde jo gaa over og hilse paa dem alle i Morgen.

Hans Blik blev sørgmodigt og flakkende. — — Nej, det kunde han ikke! Nu var det forbi — —

forbi for bestandig. Han bed Læberne sammen og tvang med Magt en ubændig Hulken tilbage. Hans Mor hørte ham gaa i Seng, da hun stod op.

Else Væver havde gjort alt saa hyggeligt til Juleaften. Men Jens Ole saa intet. Han sad i Bænkekrogen og stirrede sløvt frem for sig.

Juledag spurgte Else ved Kirken, at Hans Skaarups skulde have ungt Gilde 3. Juledag.

Dagen efter gik Jens Ole til den nærliggende Købstad. Der laa lige som en Taage over hans Sind.

Den Nat, der var Juledans i Thorsgaard, laa alle Længerne i et Væld af Lys. Ud paa Natten kom Jens Ole listende ind i Haven, hvorfra han kunde følge de dansendes Bevægelser i Storstuen. Han kendte de muntre Tur-Stykker, der kaldte de unge frem paa Gulvet.

Buen hoppede og kælede, Karlene svedte, og Pigerne lo.

Her havde han ofte selv været den muntreste; men nu var der en usynlig Magt, der spærrede ham ude — selv udelukket, mens andre dansede med den, han holdt af.

Fjerde Juledagsmorgen fandt Else Væver en lille Seddel fra Sønnen. Han var rejst igen og kom maaske ikke hjem lige med det samme.

„Farvel Mor, tilgiv mig,
men jeg maatte rejse....“

— — —

Seks Aar efter kom Jens Ole atter tilbage til Thors Sogn. Hans Mor var død. Ane Marie gift med en Gaardmand i den østre Del af Byen.

Kun med Besvær kendte man den før saa smukke Karl. Han havde uordentlig, tjavset Haar og uplejet Fuldskæg. Hans Tøj bar Spor af, at han havde tilbragt Natten i Lader og Vejgrøfter.

Han købte et Stykke Hede ude ved de vestlige Bakker. Her slog han sig selv en Hytte op af Rafter og Ler, brækkede Alen og drev den sandede Hedejord med en Ko og en Stud.

Som Tiden gik, groede mange sære Historier op om denne Menneskehader i Thors Hede.

Kom man op foran Huset, stod straks den store Kæmpeskikkelse foran en. I hans Pande var dybe Rynker og i hans Øjne en underlig Glød, der kunde faa en til at trække sig tilbage saa snart som muligt.

Mærkeligt nok; man vidste bestemt, at han havde hjulpet vildsomme fremmede over Heden ved Natte-tider.

Han tog sig af de anskudte Dyr, baade Hare og And. Han plejede dem og slap dem fri, naar de var raske igen. — — —

20 Aar var gaaet.

Ane Marie og hendes Mand var flyttet ind paa Thorsgaard. De havde kun et Barn; en køn, ung Pige, Erna, som nu var voksen. Erna havde et følsomt Sind og var meget afholdt for sin Godgørenhed.

I det nu snart svundne Efteraar havde man ikke set noget til Jens Ole. Ingen turde gaa til ham, skønt det syntes afgjort, at han laa Syg i sin Hytte.

Saa gik Sognets unge Præst over Heden og bankede paa Jens Oles Dør. Da ingen svarede, traadte han ind og skimtede i Halvmørket Omridset af et blegt Hoved i Sengen.

„Goddag, Jens Ole, jeg kommer i Guds Navn. Hvordan har De det?

Intet Svar.

„Her er Brød og Smør fra vor Mor. — Er der ikke noget, jeg kan hjælpe dem med, kære Jens Ole?“

Jens Ole vendte sig om mod Væggen. — „Lad mig have Lov til at bede en Bøn med dem, kære Jens Ole.“ Da for Manden op i Sengen med et saa rasende Udtryk i sit Ansigt, at Præsten tumlede mod Døren og et Øjeblik efter ilede Øst over Heden med hastige Hoveddrejninger tilbage. Ja, det var den Onde selv, det var Djævelen, der her holdt til.

Faa Dage før Jul gik Erna fra Thorsgaard over Heden med en Kurv paa Armen.

Hun kunde ikke taale, at nogen led Nød. Af Præstens Fortælling sluttede hun, at den syge trængte til Hjælp.

Han var da et Menneske, og der er noget godt i alle Mennesker, vidste hun.

Hun traadte rask ind af den lave Hyttedør og stod pludselig Ansigt til Ansigt med den store, mørke Mand. Et Øjeblik standsede hun, saa gik hun hen og lagde sin lille, fine Haand paa hans grove, haarede Arm. „Goddag, Jens Ole, her kommer jeg med en Julegave til dig. — Nej, det hjælper ikke, at du gør Indvendinger.“ Hun tog Papiret til Side. „Jeg bærer det ikke hjem igen.“

En dejlig Duft af friskbagt Brød fyldte det lille Rum. Der laa et lyst Smil om hendes Mund: „Du vil gøre mig glad ved at — —.“ Hun standsede og stirrede forskrækket op i hans Øjne. Hans Blik lammede hver Muskel i hendes Legeme; hendes Tanke standsede, hun var aldeles i hans Vold. Ja, hun følte end ikke Lyst til at gøre Modstand, naar han nu tog hende og bagefter knuste hende for sin Fod.

Saa gjorde han en rystende Bevægelse, traadte frem, tog hendes Kurv fra Bordet, bar den ud og satte den i Sneen.

Først da følte Erna sig fri. Hun skyndte sig ud og løb over Heden. — Udenfor Gaarden sad hun længe og

græd, som hun aldrig havde grædt før.

Saa kom Julen med flygende Sne over Thors Hede.

To Dage før Jul sad Jens Ole ved sin simple Ovn, hvori der stod store, uformelige Brød. Det var langt ud paa Aftenen. Vinden peb gennem Sprækker og Revner; mens Sneen hvirvlede rundt og piskede paa Ruderne. — Jens Ole lyttede. Det var ikke Lyd fra Hare eller Ræv; det var et Menneskes Skrig.

Et Øjeblik efter var han ude mellem de mørke, vildsomme Hedebakker. Han lyttede sig frem mod den hendøende, klagende Kalden.

Saa bar han to Bylter hjem til sin Hytte og lagde dem paa Sengen. — Det var en ung Mor og hendes femaars Drengbarn.

„Hvor skal I hen?“

„Til Byen.“

„2 Mil?“

„Ja, vi er gaaet helt galt, saa løb vi fast i Sneen og kunde ingen Steder komme.“

Kvinden saa sig spørgende omkring. Drengen var næsten stivfrossen. Jens Ole trak ham af de vaade Klæder og puttede ham i sin lune Seng; saa gik han over Gulvet og skottede af og til til den udmattede Kvinde paa Sengekanten.

„Har du nogle Bekendte i Thors?“

„Nej.“

„Her kan I ikke blive.“

„Naa.“

„Vil du have noget at spise?“

„Nej Tak!“

Han vendte sig mod Døren til Køkkenet:

„Gaa saa i Seng!“

„Ja Tak, — men hvor vil du saa ligge?“

„Jeg finder nok et Sted.“

Da han kom ind igen, sov baade Mor og Barn.

Jens Ole stod lidt, tog saa et gammelt Dækken og et Par Sække og kravlede op paa Loftet i Lyngen.

Dagen efter var Barnet sygt. Overanstængelse i Forbindelse med en alvorlig Forkølelse havde brudt dets Kræfter. Det for op og raabte i Vildelse. Moren sad over det og græd.

„Vi skulde have naaet Dagvognen Øst paa til Hanherred“, forklarede hun modløst.

„Her bryder I jer vel ikke om at blive?“ henkastede Jens Ole sagtmodigt.

„Jeg er bange, lille Jens dør.“ Hun stoppede Dynen ned omkring hans feberhede Krop.

Lidt efter rejste hun sig og saa hastigt paa den store Mand.

„Er der nogle gode Mennesker heromkring?“

„Nej“, svarede han kort, „men vil I, kan I blive her til Drengen er rask.“

Med Magt maatte hun holde Barnet mod Pudren. „Vi maa have Bud efter Lægen, han maa have noget ind.“

„Lægen“, mumlede Jens Ole og gik ud af Stuen, „som om han kunde hjælpe nogen.“

En Time senere vandrede Jens Ole Øst paa imod Købstaden. Lægen nægtede naturligvis at tage med, men gav ham en Anvisning paa Pulver og Medicin, som han hentede paa Apotheket.

Sygdommen havde afkræftet Jens Ole, saa Hjemturen tog langt længere Tid, end han havde beregnet.

Mørket faldt paa, og han gik og følte sig frem langs de snefyldte Grøfter. Han mærkede, at han gik galt, men til hvilken Side, var han ikke klar over, før han pludselig følte Is under sine Træsko. Da vidste han, at han var nede paa Mosen.

„Isen kan vel nok holde“, tænkte han og tog Bestik efter Lysene fra Thors. Sneen dæmpede den gungrende Lyd, hans Skridt fremkaldte.

Med eet mærkede han, at Isen gav efter, og i næste Nu sank han. Det var, som et iskoldt Lagen blev lagt om hele hans Legeme. „Nu dør jeg“, tænkte han og følte en indre Frysning, men saa mærkede han Bund under Fødderne og begyndte at arbejde for at komme op, men Isen brast og brast foran ham, og han vadede frem i Vand til Armene.

I over en Time kæmpede han for at skyde sig op over Isfladen. Endelig lykkedes det, og gennemfrossen fortsatte han det sidste Stykke Vej hjem.

Den Nat laa gamle Jens Ole og rystede af Kulde oppe i Lyngen, men da han havde faaet stærk Kaffe om Morgenen, syntes han at være

ovre det. Han gussede sig dog af og til lidt.

Drengen havde overstaaet Krisen, nu laa han blot og fantaserede om et Juletræ.

„Et Juletræ“, sagde Jens Ole, „her holder vi ikke Jul.“ Det sidste kom haardt og bestemt.

„Jamen, det er jo Juleaften i Aften, saa skal vi da have Juletræ — det plejer vi da — ikke ogsaa Mor?“

„Jo-o“, svarede hun og saa lidt frygtsomt op paa Husets Ejer.

Hvor Jens Ole gik, hængte Barnets Øjne ved ham.

Først var han rasende, saa blev han sløv, og endelig gav han blankt op og gik hen paa Eftermiddagen den lange Vej til Thors for at skaffe et Juletræ.

Det var en tung Gang for ham, en Bodsgang, syntes han.

Lykken stod ham for saa vidt bi, at han løb lige paa et Par Dreng, der fragtede en Del Graner hjem paa deres Slæder.

For ikke at komme forbi for mange Mennesker, lagde han Tilbagevejen Syd om Byen, ned forbi sit Barndomshjem. Her hørte han pludselig sagte Stemmer af en Kvinde og en Mand.

„Jeg gifter mig aldrig, aldrig med andre end dig.“

Jens Ole for tilbage. Var han ved at gaa fra sin Forstand? Det var jo Ane Maries Stemme, hendes Ord.

„Ja, men kære Erna, din Far og Mor vil jo tvinge dig

— aa, det er den Fattigdom igen“, lød en klangfuld Mandsstemme, „og paa tredie Juledag skal du bortgives til denne elendige —.

Jens Ole hørte ikke mere. Han gik over Marken ind imod Heden. Han frygtede, at nogen skulde Se ham med et Juletræ i Haanden.

Nu var han heldigvis —. Med eet begyndte Kirkeklokken at kime Julen ind, det gav et Sæt i ham, saa styrtede han af Sted med lange Skridt, som en Trolde, der frygter Juleklokkens Kalden.

Da Juletræet stod pyntet med nogle Stumper Tællelys og lidt kulørt Papir, klappede den lille Jens i sine Hænder af Glæde.

„Skal vi ikke synge: „Julen har bragt velsignet Bud“, raabte han til sin Mor.

„Ja, hvis — — —.“ Hun skottede til Jens Ole, der sad henne i Bænkekrogen og lod, som om han var ivrig optaget af ét Udskæringsarbejde. Moren og Barnet sang, Træet straaledede. Moren lagde sin Arm ind om Drengens Ryg, og snart glemte de to baade Jens Ole og deres Genvordigheder.

Nu sang de: „Den yndigste Rose er fundet — — —.“

Jens Ole bøjede sig frem og stirrede paa de to som et Drømmesyn. Men det var jo ham selv og hans

Mor, det var jo hans egen
Mor, der sang for ham:

„Alt siden vi tabte
den Ære
Guds Billedes
Frugter at bære,
var Verden forvildet
og øde,
vi alle i Synden
bortdøde.“

Taare paa Taare dryppede
ned paa hans grove Hænder:

„Forhærdede Tidsel-
Gemytter,
saa stive som Torne
og Støtter,
hvi holder i eder saa
ranke
i Stoltheds
fordærvede Tanker.“

Da afbrødes Sangen af en
voldsom Hulken. Jens Ole
sad foroverbøjet og græd
med Hænderne presset imod
sit skælvende Ansigt.

— — —

Juledag gik Jens Ole
omkring og grublede. Ja-ja,
nej-nej!

Anden Juledags Morgen
begav han sig Øst over
Heden ind imod Thorsgaard.
Da han traadte over
Dagligstuetærskelen, saa
han Manden sidde ved sin
Morgenkaffe. Ane Marie stod
henne ved Kakkelovnen.

Manden blev rød, og hun
bleg, da de saa den
fremmedes store Skikkelse i
Døraabningen.

„Jeg er kommen for at bede jer om ikke at gøre jer Datter ulykkelig ved at give hende til en, hun ikke holder af.“

Ane Marie lod sig glide ned i Lænestolen ved Kakkelovnen. Hun skælvede og hendes Blik rokkedes ikke fra Fjælen foran hendes Fødder. Manden lod Haanden synke imod Bordet og ligesom maalte Afstanden til Køkkendøren.

„Hvad kommer vor Datter dig ved?“ Hans Stemme rystede en Smule.

Jens Ole talte lavt og langsomt:

„Jeg har lovet mig Hævn over jer. Nu skal det være min Hævn at tvinge jer til at give Erna til den, hun holder af.“ Og for at give sine Ord en mildere Klang føjede han til: „Jeg har gjort jer Datter Uret, engang hun mente mig det godt, det vil jeg rette paa, saa godt jeg kan.“

Manden udstødte en kort Latter:

„Og hvis vi nu ønsker at raade os selv i den Sag.“

„Ja, saa maa jeg tage en anden Hævn.“

Manden sprang op.

„Hvad har du at hævne paa os? Har vi gaaet dig for nær nogen Sinde?“ næsten skreg han.

Jens Ole flyttede Blikket fra Bordkanten til Ane Marie, der nu sad foroverbøjet og skjulte sit Ansigt i sine Hænder.

„Ane Marie har brudt sit helligste Løfte til mig, hvad hun vel har betroet dig.“

Tavshed.

Kun Urets Dikken afbrød Stilheden.

Jens Oles stikkende Blik omspændte den kønne, rystende Kone foran ham.

„Jeg ved intet“, fremstammede Gaardmanden.

„Jeg heller ikke“, hviskede Ane Marie næppe hørligt.

„Ikke“, sagde Jens Ole, og hans Tone var ond, „du vil maaske bilde mig ind, at du var syg den Aften, du skulde have mødt mig efter mit Brev!“

Ane Marie hævede Blikket og stirrede forvirret op i Jens Oles Øjne.

„Hvilket Brev? Sendte du Brev, før du kom hjem for mange Aar siden!“

Jens Ole støttede sig tungt til Bordet, hans Skikkelse syntes at ville synke sammen.

Ane Marie stod halvt oprejst. — „Herre Gud, Jens Ole!“

Han krammede sin gamle Hue mellem sine Fingre:

„Om Forladelse.“

Inden Gaardfolkene havde set sig om, var Jens Ole ude af Stuen, ude af Gaarden.

— — —

Tredie Juledags
Eftermiddag hentede Erna
sin Hjertenskær nede i

Væverhuset. Han blev modtaget i Thorsgaard som tilkommende Svigersøn.

De Unge hjalp trofast hinanden med at gøre Storstuen ryddelig til Juledansen. Ane Marie saa paa dem med Smil om Munden og Taarer i Øjnene.

Aftenen faldt paa. Erna for bort fra sin Ven, thi Bjælder og Klokker bebudede de kommende Gæster.

En høj Mandsskikkelse skraanede ind over Markerne til Gildesgaarden. Han saa op mod de tindrende Stjerner, og Øjnene straaledede med en blank, fredsfyldt Glans.

Jens Ole var helt forandret. Ane Marie havde ikke svigtet ham. Hun havde aldrig holdt af andre end ham. Lykken havde ligget for hans Dør, men han havde forspildt den.

Nu vilde han et Øjeblik staa udenfor og se paa Dansen, — mindes sin skønneste Ungdomstid.

Det var underligt at staa derude foran de oplyste Vinduer og blive tyve—tredive Aar yngre.

Jens Ole nynnede sagte Dansemelodien og trippede Takten i den knirkende Sne.

Da gled en Skygge om Hushjørnet, og Ane Marie kom hen imod ham.

„God Aften, Jens Ole.“

Han stod aldeles lamslaaet — traadte saa rask frem og greb begge hendes Hænder.

„Lille Ane Marie, kommer du herud til mig?“

„Jeg havde paa Fornemmelsen, at du var her. Jeg vilde blot sige dig, at Erna er lykkelig nu, — mere lykkelig end jeg fik Lov til at blive“, tilføjede hun sagte.

De stod lidt med hinanden i Hænderne og vendte Ansigtet imod de blanke Ruder.

I Dansen lænede Erna sig trygt og glad imod sin Vens Skulder.

„Hvorfor kunde det ikke have været os to?“ spurgte Ane Marie stille. — „Hvorfor Jens Ole?“

Han havde stort Besvær med at faa Ordene frem.

„I over tyve Aar har jeg grundet derpaa, — først nu ved jeg det. — Skæbnen vilde det ikke.“

„Skæbnen?“ Hun saa forundret op paa ham.

„Jeg var ikke dig værd — jeg var bleven en anden derude i det fremmede — jeg kunde vel ikke have bevaret dig, som det var Guds Vilje, at du skulde bevares.“

Hun stod lidt, nikkede saa forstaaende frem for sig, tog atter hans Haand og sagde: „Jens Ole, lad mig være som din Søster, maaske har Livet endnu noget godt i Gem til os.“

Lysene straaede i de unges Øjne, Stjernerne i de gamles.

BONDENS SØN.

Mulden laa og dampede i
Foraarsvarmen, og
Lærken slog Triller over
Grønagrene, hvor Køerne
stod i Række, og Kalvene
gjorde muntre Spring.
Storken dalede ned over
Engen, hvor Frøerne
kvækkede og lo af fuld Hals.
Det var allerede langt henne
i April, og Vaaren var
kommet tidlig det Aar.

Midt i Gaarden stod
Torkild med begge Hænder i
Bukselommerne. Det var
Søndag og Fridag. Hvad i
Alverden skulde man saa
tage sig for?

Han var kun 19 Aar, dog
høj og kraftig som en
fuldvoksen Mand. Han
slentrede frem i Gaarden, og
Hverdagens afmaalte,
trælsomme Slid afspejlede
sig i hans langsomme
Bevægelser.

Han saa paa Stæren, der
løb over Taget med Straa i
Næbbet. Kommet tilbage fra
Kassen fløjtede den og
brusede Fjerene: Livet, kære
Ven, hvor er det herligt.

Naa, ja, sad ikke ogsaa
dens unge Elskede deroppe
paa Kassen, lagde Hovedet
kælent paa skraa og glattede
sin fine, sorte Kjole med sit
tynde, blanke Næb.

Torkild vendte sig og gik
— urolig og utilfreds.

Inde i Karlekammeret sad
Trediekarlen, Lars. Han

havde netop lige faaet Kortene frem til en 66. Forgæves havde han siddet og ventet paa, at Pigen skulde komme ud at rede Senge. Alle Slags Piger og alle Slags Kortspil var nu hans Lyst.

Torkild satte sig paa Sengen og stirrede ud af det aabne Vindue.

Det var altsaa den Herlighed, han havde faaet ud af at tage Plads som Andenkarl her paa denne store, østjyske Gaard.

Oppe ved Limfjorden, hvor han hørte hjemme, havde det i de sidste Aar været trist og ensomt. Her var Adspredelse nok, men Lysten til Arbejdet var forsvunden, et Aar var gaaet med Sløseri om Dagen, Kortspil og tarveligt Sjøv om Aftenen.

Lars spyttede og begyndte paa en tvetydig Vise: „Du, Torkild, kan du den, ellers skulde du se at lære den.“

„Se du at komme ud, ellers skal jeg lære dig noget andet“, for Torkild op og huggede sin knyttede Haand i Bordpladen.

„Ryg til Bloksbjerg med dine skidne Viser.“ Han følte i dette Øjeblik Lyst til at gennemprygle Lars, kaste de fedtede Kort i Møddingpølen, samle sit Kluns og løbe sin Vej fra det hele. — Og hvad vilde det saa hjælpe? — Løbe fra sig selv kunde han dog ikke — det havde han jo

prøvet paa, da han rejste hjem fra.

Han lænede sig frem i Vindueskarmen. Selv om han flygtede til Verdens Ende, vilde disse Viser alligevel have en Forbindelse med det i hans Sind, som han ikke vilde være bekendt over for nogen. Hans Aandedrag blev tungt og hans Blik blev mat og flakkende: Vilde der da aldrig ske noget, der kunde gøre ham frisk og glad, som han havde været, da han legede hjemme i Loen og ved Havens Stendige.

Han gik over at fodre Hestene. De modtog ham med en glad og taknemmelig Rimmen, og den lille Røde strakte sit Hoved frem og gnubbede ham paa Ærmet. Han gik ind i Baasen og klappede den paa Halsen. Den rakte sin bløde Mule op mod hans Ansigt og prustede kælent, mens den saa paa ham med sine store, klare Øjne. Han lagde sin Kind ned mod den. „Ja, lille Lise — lille Lise.“

Torkild blev altid rolig og glad, naar han gik ved Hestene, og kort Tid efter sad han udenfor Gaardporten og spillede paa sin Harmonika, og derigennem fandt han Udtryk for en Længsel, der paa en Gang gjorde ham baade sorgfuld og glad.

En Dag midt i Maj gik
Torkild og pløjede
Brakmarken nede paa
Bakkesiden ved Engen.

Der var Uro i Luften. I
Sydvest steg blakkede Skyer
op over Horisonten, og en
fjern Rullen meldte
Tordenvejrets Komme.
Lumre Vindstød for hen over
de frodige Havremarker. De
tunge jyske Øg trak sindigt.
De slog med Hovedet og
piskede Insekterne væk med
deres lange Halehaar.

Med smaa mekaniske Ryk
holdt Torkild Furebredden.
Der var en afgjort Lighed
mellem Naturen omkring
ham og saa hans eget Sind,
hvor der selv bag den lyseste
Stemning laa et
optrækkende Uvejr. Han
føjte et Sug af Længsel i
Sjælen. I lang Tid havde det
været som en hel Sum af
Længsler, der ikke samlede
sig om noget bestemt; men
nu i Foraaret var der dukket
et flygtigt Billede frem, en
halvt tilhyllet, uklar
Skikkelse, som mere og mere
tog Form af den nydeligste
unge Pige, hans Fantasi
kunde skabe.

Det var en lille
Eventyrprinsesse, hvorom
han atter og atter maatte
samle sine lyseste Drømme,
men nu overraskedes han
pludseligt af den ganske
umulige Tanke, at hun
maaske virkelig var til. Det
var noget helt nyt, en
underlig Fornemmelse. Han
sang og fløjtede, klappede de
Brune, talte venligt,

opmuntrende til dem. Lykkefølelsen gjorde ham god og forsonede ham et Øjeblik med det ensformige Pløjearbejde.

Frem i Verden maatte han nu. Landbruget førte ingen Ting til. Han for paa Tankens Vinge over brusende Have til fremmede Lande, hvor man paa de vidunderligste Maader vandt Rigdom, Magt og Anseelse, hvor der laa store Paladser langs spejlklare Floder, og hvor hans lille Prinsesse kun ventede paa hans Komme.

Kun de skarpe Lyn og de dumpe Tordenskrald formaaede at kalde ham tilbage til Virkelighedens Verden igen. Fra hans Barndom sad der i ham en Angst for den vældige Naturkraft, der udløstes i Lynet. Tordenen buldrede hen over hans Hoved. Han kastede et Blik ud over Engdraget, og i det samme slog Lynet ned i Skoven paa den modsatte Bakkekam, hvor en stor Flok Krager og Raager løftede sig med hæse Skrig. I næste Øjeblik kunde Ildsluen fra Himlen slaa ned over ham. Han følte sig saa ilde berørt ved den Tanke, at han med hele sin Viljes Kraft søgte at komme tilbage til sine Drømmes Midtpunkt igen, men da var det, som om langneglede, dæmoniske Skikkelser listede sig frem fra hans Sinds inderste Dyb. De stillede sig op og saa paa ham og lo ad hans Forsøg

paa at komme uden om dem, nu da en virkelig Fare truede hans Liv.

Han og de to Brune var det eneste, der ragede op over Jordfladen paa den store, aabne Mark. Ikke et Hus, ikke et Træ kunde aflede Lynet, og Regnen styrtede ned, men lige sindigt trak Øgene, lige langsomt og sikkert gled Ploven gennem Mulden, kun hørtes Torkilds Salmesang mellem Tordenskraldene. Han følte det, som om hans Mor og hans mindre Søskende alle sang med, og han forstod, at han var uden Magt og Midler til at forandre Guds Vilje med ham. Uvejret drev over, men inden i ham sad endnu de onde Øjne. De iagttog ham og lurede paa et belejligt Øjeblik.

— — —

Der gik nu et Par Uger, hvori Torkild drømte baade Nat og Dag. Skønt han havde paa Fornemmelsen, at det aldrig blev til noget, kunde han dog ikke lade være at gaa .og planlægge den ene store Udenlandsrejse efter den anden. Han fik altid — i Fantasien — Midler dertil paa den forunderligste Maade.

Han følte sig bundet til Arbejdet som en Træl, der kun er sikker paa et fyldt Grødfad til Aften. Han syntes, at han kunde klatre

over de stejleste Klipper, springe over de farligste Slugter, blot han kunde slippe bort fra alt dette hverdagsagtige, der snørede sig sammen om ham som Grimen om Mullen af de unge Heste.

Nu laa han lige efter Fyraften bag Havediget og digtede de utroligste Smaahistorier, hvori han altid selv var Helten, der beundredes for sin Tapperhed og sit Mod. Han skulde netop til at indkassere Belønningen, da han vaktet af en høj Latter inde fra Haven, og et Øjeblik efter sprang Gaardens to Piger ned paa hver sin Side af ham.

„Du er en god Lurer“, vrængede den ældste. „Men vil du synge os en Sang, skal du faa et Kys og en Knald Sukker.“

„Nej, Bodil, gaa du hellere ind til Lars med dine Gaver“, svarede Torkild og vendte sig mod Lillepigen, der havde sat sig i Græsset og anstrængte sig for at lade være at le ad Bodils Uheld.

„Hvad skal jeg synge?“ spurgte Torkild. Han vidste, han sang godt og vilde gerne beundres.

„Vi sejled op ad A åen, er saa pæn“, mente Else og pillede lidt undseligt ved sit nystrøgne Forklæde.

Bodil var en robust Natur der for Øjeblikket fandt Behag i at gækkes med Torkild. Hun opfattede ham nærmest som en stor, stærk

Klump Mandfolk, mens Else var forelsket i hans smukke, klare Sangstemme, hans svagt krusede blonde Haar og hans dybblaa, drømmende Øjne.

Bodils Paagaaenhed æggede ham mod hans Vilje, men da hun, efter at Lillepigen var gaaet, klyngede sig til ham, skød han hende ublidt til Side og rejste sig. Han følte Lede ved hende. Hun var bare Krop, saa ublufærdig i sine Manerer. Nej, saa var Else en helt anderledes lille sød Pige, dertil god og hjælpsom. Hvad gjorde det, at hun var fattig, det var han jo ogsaa selv, men hun var alt for ligetil. Der var intet som helst eventyrligt ved hende, der var i hende ikke rigtig noget at kæmpe for, syntes han.

Bodil smøgede sig imidlertid ind i hans Favn, mens hun atter og atter gentog, at hun ikke var nær saa god som saa mange andre Piger, og at hun heller ikke tog sig nær saa godt ud som saa mange andre. Torkild mente da jo-o, men kunde ikke rigtig holde sine Tanker samlede om det, hun sagde. Den Tiltrækning, hun nu øvede paa ham, var ham imod, men overvinde sig til at støde hende fra sig igen, kunde han heller ikke, og et Øjeblik efter tog han hende i sine Arme og knugede hende ind til sig. Med et lille Henrykkelsesskrig trykkede hun sin Kind mod hans

muskelstærke, solbrune Hals, men blev i det samme stødt haardt tilbage. Hun stirrede uforstaaende paa ham med et Par store Ildøjne.

„Taske“, fremstødte han hæst, men fornam at Ordet sved i hans egen Sjæl. Hun lo blot fjantet og søgte at sno sig ind i hans Favn igen. Med en grov Ed svang han sig over Havediget, gik rask gennem Haven og ud ad Vejen.

Fy for al Landsens Ulykker! Føj endda, hvor han væmmedes! Han spyttede en halv Snes Gange, og da en Flok legende Børn kom ude ad Vejen, sprang han over Grøften og satte tværs ned over Grønagrene.

Ikke stort bedre end Bodil! Føj endda, ikke bedre end Bodil!

Først helt nede ved Aæn standsede han. Aa, ja, dette rislende, rene Vand var som hans Drømme, men Mudderpynten med Skruptudserne og al Slags Kryb var som hans Sind, syntes han.

Et Stykke borte slængte han sig i det bløde, duftende Græs. Han strakte sig tilbage og flettede Hænderne bag Nakken. Lette, hvide Skyer gled forbi oppe mod den dybblaa Himmel, Lærken dryssede sine Toner ned over Engens tusindtallige Blomster. Han følte sig i Pagt med alt det lyse og skønne i Naturen, og

dog, saa snart han lukkede Øjnene, myldrede tvetydige Ord og Viser frem i hans Tanker. Han tvang dem ind paa andre Baner, og med et var de hjemme i hans Fars lille Gaard i Nordjylland.

Hans Mor kom fra Haven med Forklædet fuldt af Gulerødder og Persille. I Gaarden gik det lille røde Føl, hun gav det lidt Gulerodstop og spurgte ham, om han havde husket at flytte Faarene. Nej, det havde han godt nok glemt, men — der gik han jo ved Siden af sin Far paa Vej til Stationen: „Naar du ikke vil sige Sandheden, kan du slet ikke faa Billet, og saa kan du ikke komme med os i Kirke, eller med Bedstefar ud at ro“, sagde Faren og saa stræng og sorgfuld ud. De sad nu i Toget, men det kørte og kom dog ingen Steder, skønt Byer og Skove for forbi dem.

Nu kom Bodil ud i Gaarden med uredt Haar og snavset Underskørt. Hun skældte ud, fordi han endnu ikke var taget i Marken. Aa, han kunde lige-saa godt gaa i Brønden som at blive ved at leve sammen med hende. Havde han dog aldrig giftet sig med hende. Det laa som et Tusindpundslod over hans Bryst, at han ikke kunde faa det forandret, og saa sprang han lige ned — nej, nu gled det fra ham — han vaagnede.

Med et Lettelsessuk slog han Øjnene op. Han var

endnu fri, og alle lyse Muligheder stod ham aabne. Bierne summede i Blomsterne, og Lærken jublede i Triller og steg højere og højere i den dirrende sommervarme Luft. Kun han var bundet til Jorden, bundet til — Bodil. Aa, sikke noget Sludder. Hun havde jo ikke den fjerneste Magt over ham. — Nej, ikke saadan — og saa alligevel. Han stolede nu mindre paa sig selv end før. Blandt Mulighederne var nu ogsaa det, han ikke vilde.

Han løftede sig op paa Albuen og kastede et hjælpeløst Blik ud over Engen, rejste sig op og pillede nogle visne Græsstraa af sin Trøje. Henne ved Aabredde gik en lysklædt, ung Pige med en stor, lilla Sløjfe i Nakken. Hun var middelhøj, men lidt spæddlemmet, yndig og let i hver lille Bevægelse. Nu saa hun op, traadte forskrækket et Par Skridt tilbage og betragtede ham med et ængsteligt, undersøgende Blik. Et Par saa dejlige Øjne havde han aldrig mødt før, syntes han og tænkte paa at sige noget, men Munden var gaaet fuldstændig i Baglaas for ham.

„Vil De have en Blomst?“ spurgte hun usikkert og blev staaende.

„Ja, Tak!“

Han gik frem og strakte Haanden ud. Hun rakte ham Blomsten uden at se paa ham. Men da han blev

staaende, saa hun hastigt op og fremstødte lidt stakaandet: „Jeg blev lidt bange for Dem.“

Det faldt som en tung Bebrejdelse paa hans Sind, og hans Svar blev, uden at han selv vilde det, sørgmodigt og selvbebrejdende:

„Jeg vilde ikke forskrække dig, jeg saa dig ikke før nu.“

Hun saa til Siden og vidste ikke rigtig, hvad hun skulde sige eller gøre — ene i denne afsides Eng med et vildfremmed Menneske —.

„Tak for Blomsten“, sagde han, han huskede ikke, om han havde faaet sagt Tak, og det vilde han for intet i Verden glemme.

„Nej, ingen Tak“, svarede hun sagte og begyndte at gaa ned langs Aaen. Hun gik hurtigere og hurtigere, og først helt inde i Skovbrynet vendte hun sig og saa, at han endnu stod paa samme Sted og stirrede efter hende. Med et lille kaad Hop satte hun over Grøften og løb ind i Skoven, da stak han pludselig i Løb nogle Skridt frem, standsede brat og førte den lille gule Engblomme op mod sine Læber.

Først langt ud paa Aftenen vendte Torkild hjem til Karlekammeret. Gang paa Gang havde han gennemgaaet det forunderlige Møde. Han havde taget hvert lille Træk frem og genlevet det som en Drøm, hvortil han knyttede

alle sine stærke Følelsers Rigdom af Forhaabninger. Han vidste egentlig slet ikke, hvor han havde gaaet, han følte kun, at det havde ikke været en Dag som alle andre Dage.

De følgende Dage stod han stille baade ved det ene og det andet Arbejde, og hver Aften gik han ligesom tilfældig en lille Tur ned over Engen. Til sidst gik han i Timevis i Skoven, før han vendte hjem længe efter Solnedgang.

Han kunde naturligvis nok henvende sig til Forkarlen, Oluf, og faa nogle Oplysninger om hende, men ikke for alt i Verden vilde han indvi andre i sin Hemmelighed, nej, han maatte selv søge hende op.

Han gik til Skovbal, til Kirke, gik alle Vegne, hvor der var Unge samlede, men ikke saa meget som et eneste Glimt af det lilla Haarbaand fik han at se.

Hun var nok slet ikke der fra Egnen, maaske var hun inde fra Aarhus. Hun havde sagt „De“ til ham, maaske var hun en lille fin Bydame, som han aldrig mere fik at se, maaske tilhørte hun en eller anden stor Gaardmandsslægt fra en fjern Egn. Kunde han da faa hende i Tale, selv om han gensaa hende?

Forkarlen var langt fra tilfreds med Torkild i disse Dage, det havde ikke været for godt i Forvejen.

Oluf var en brav Karl, der gerne vilde have sine Arbejdsammerater bort fra Kroen og det daarlige Selskab, men hverken Torkild eller Lars taalte den mindste Vejledning, den blev altid opfattet som Tilrettevisning. Torkild kunde ikke forstaa, at Oluf gad gaa over en halv Mil for at komme til Møde paa Højskolen, der laa Øst paa mellem Skovene, og hver Gang Oluf talte med Torkild om at tage med, svarede han afgjort Nej. Han kendte ikke noget til, hvad der foregik, men Skole havde han faaet mere end nok af.

— — —

En Søndag, lige over Middag, sad Torkild nede ved Aaen. Solen blinkede i Vandet og ophedede den nyslaaede Hø, der duftede af Bukkeblad og Krusemynte.

Harekillingerne legede mellem Stakkene, og en lille brun Frø sad paa Aakanten og halvsov. Myggene dansede i Søjler og svirrede i Luften.

Mon hun nu dog ikke vilde komme i Dag? En eneste Gang. Glemme hende kunde han ikke — og finde hende kunde han heller ikke. Han rejste sig med et Suk. Solen sved i hans brune Hud, og Øjet blændedes af de hvide Straaler. Han smed Tøjet og sprang lige midt ud i Aaen. Aa, hvor var det svalt og

friskt at føle Vandets Rislen over Bryst og Ryg. Han kastede sig forover og svømmede et langt Stykke.

Da han lidt efter stod og iførte sig sit Tøj, kom han til at staa og le ad noget Spas, han havde hørt engang. Han syntes pludseligt, at det var blevet saa ustyrlig morsomt, og lige paa een Gang slog han 3—4 Kolbøtter over den bløde Engbund. Han var Karl for sin Hat. Han skulde nok blive til noget.

Trøjen under Armen og saa i Løb langs Aaen ind mod Skoven. Han vilde ud i Verden og se sig om. I Skovbrynet tog han Jakken paa og fulgte saa en tilfældig Vej ind ad, imens han sang en forfærdelig lang Vise om en, der stak sig selv helt ihjel af bare Kærlighed. Det genlød langt inde mellem de store Træstammer.

Han stod stille og lyttede: „Hvad beha'!“

Kort Tid efter var han ude paa den anden Side og satte i Trav op ad en Bakke.

Forbavset saa han sig omkring. For hans Øje strakte Marker og Skove sig lige Nord paa til Brabrand Sø. Gennem den brede Dalsænkning pilede Aaen af Sted Øst paa mellem Høstakkene, bugtende sig frem som en glinsende blank Sølvsnog. Langt ude gjorde den et stærkt Vrid imod Syd og syntes at blive opslugt af en lille Møllesø, der laa og blinkede i Sollyset. Her laa vist ogsaa en stor Gaard.

Der var baade Lund og Have og høje Huslænger. Det var maaske Es Mølle, som Oluf ofte havde omtalt.

Lige mod Syd svingede Vejen ind mellem skyhøje Bakker, syntes han. Derfra kunde han sikkert se Havet og Skovene langs Kysten.

Et Øjeblik efter stod han pustende paa det højeste Punkt og lod Blikket følge Horisonten helt rundt. Bakker og Dale, Skove og Vandløb tabte sig i en blaalig Dis helt ude ved Kattegats lysende Vandspejl.

Og en halv Milsvej imod Syd laa en hel fremmed Landsby med Kirke og Mejeri og med Storkerede paa Tagene. Der vilde han hen. Det var maaske Porten til den vide Verden!

Midt i Byen laa en gammel, mosgroet, graa Krobygning. Torkild tænkte paa at gaa derind og købe Øl, men hæs Latter og dump Støj af halvfulde Mennesker stod ud af de tilrøgede Lokaler. I Øjeblikket væmmedes han ved dette Svineri og skyndte sig videre ind gennem Byen, hvor han fik slukket sin Tørst hos en venlig Morlil, der stod ude ved sin Husgavl og trak Vand op.

Med stor Opmærksomhed besigtigede han derefter Huse og Gaarde og Gadekæret.

Med eet naaede nogle dybe Malmtoner hans Øren, han gik efter Lyden og saa nu Folk strømme ind i en

rødstenet Kirke. Han gik videre, men Klokkernes dybe, rungende Lyd holdt ham paa en uforklarlig Maade fast, saa han fulgte Kirkegaardsmuren og gik ind gennem Laagen paa den anden Side. Da han kom indenfor Kirkedøren, saa han sig om efter et ledigt Sæde, men alt var optaget, og han blev mod sin Vilje skubbet højere og højere op mellem Stolerækkerne, endelig fik han Plads i en af de øverste Stole paa Mandssiden.

Under den første Salme lagde Torkild Mærke til, at hans Sidemand var en høj, kraftig Mand med mørkt Fuldskæg. Han havde en dyb Bas og betydede Torkild, at han maatte se i hans Salmebog.

Den trykkende Tjenestekarleforømmelse var borte; og jo mere han gav sig hen i Sangen, des mere følte han sig befriet for alt usselt og nedværdigende.

Hans Stemme var lys og klar, gjort fyldig og kraftig i Vestenvindens Sus oppe ved Limfjorden. Degnen kiggede et Par Gange over Brillerne ind i Stolen.

Præstens Prædiken var jævn og indtagende, den stod godt til Solstraalernes Spillen i de smaa forgyldte Træfigurer langs Prædikestolens øverste Kant.

Torkild blev pludselig bevæget, han kom til at tænke paa Kirken derhjemme, hvor hans

Bedstemors Kiste var blevet baaret ind.

Hans Bedstemor, der havde fortalt alle de dejlige Eventyr, da han var lille, og som blev ved at hjælpe ham til Rette, ogsaa da han var blevet stor.

Uvilkaarlig drejede han Hovedet for at se over i Stolen ved Siden af, der plejede hun og hans Mor altid at sidde, men der mødte han et Par store, forundrede Øjne. Blodet skød op i hans Kinder. Hvad, der sad hun jo, hende, han havde søgt alle Vegne. Hende, han vel nok i Virkeligheden alene var gaaet ud for at finde.

Han kastede et hastigt Blik op til Præsten og drejede saa igen Hovedet, men den Lille havde dukket sig bag en smuk, lyshaaret Dame med en fin Sommerhat. Det er nok Moren, tænkte Torkild og forholdt sig afventende. Lidt efter fik han igen et Glimt at se af den unge Pige. Hun var endnu mere fin og yndig end sidst. Det fyldige, lyse Haar faldt lokket ned langs Tindingen, og hendes Ansigtshud var svagt brun og klar. Hun flyttede jævnlige Blikket fra Sted til Sted, og han syntes, at hun sad og spidsede Mund.

Ved Kirkedøren vendte den fremmede sig pludselig mod Torkild:

„Det maa jeg sige, du kan synge, unge Mand. Er du her fra Egnen?“

„Nej, jeg er fra Nordjylland.“

„Hvad beha'r, Nordjylland!“

„Ja, det vil sige, jeg tjener ovre i Aalev.“

„Naa, ja, det kan jeg forstaa — saa kan du køre et Stykke med os, hvis du vil, vi skal ogsaa derud ad.“

I det samme gik den unge Pige og hendes Mor forbi. De saa lidt forbavset paa den fremmede Karl, og gik saa videre ned imod Præstegaarden. Torkild kunde tælle sit Hjertes Slag, saadan hamrede det i i Brystet. De maatte ikke komme bort, før han havde faaet at vide, hvor de var fra. Han saa hurtigt op til den venlige Mand og sagde hastigt: „Jeg siger mange Tak, men — men jeg vil hellere gaa.“

„Naa, ja“, sagde den anden, han havde vendt sig mod nogle Kendinge.

Torkild skyndte sig ud og han saa da, at de to gik ind hos Præstens. Folk stod i Smaaklynger ud ad Vejen; han saa sig om. En eller anden maatte han vel kunne spørge.

Gaardskarlen for svedende fra den ene Befordring til den anden. To store, fede, røde Hopper syntes at volde ham adskilligt Bryderi. Torkild gik hen og skød den ene ind mod Stangen og satte Skaglerne paa.

„Tak“, sagde Karlen og holdt de Røde an i Tømmerne.

Nu kom Manden fra før. Han strøg Haanden kærtegnende hen over den ene Hoppes trinde Lænd og talte beroligende til den, saa satte han sig op paa Vognen og tog Tømmen, „Tak“, sagde han venligt og smilede til Torkild, der nu traadte tilbage.

Et let Knald fik de Røde til at danse hen over Gaardspladsen lige ned foran Præstens Hoveddør. De to kom ud fulgt af Præstefruen og et Par unge Piger; De satte sig op, og under Hilsen og Vinken svingede Køretøjet op paa Vejen og forsvandt mellem Gaardene.

Torkild greb Karlen i Armen: „Hvem var det?“

„Han med de Røde?“

„Ja, ja.“

„Jens Moeskjær fra Es Mølle.“

„Det var et Par dejlige Heste“, sagde Torkild. Han mærkede, at hans Stemme rystede lidt.

„Ja, det maa du nok sige, han har ogsaa den bedste Gaard her i Sognet, maa du vide. Jeg har tjent ham i 3 Aar“, sluttede Karlen og gik.

Torkild gik om paa Kirkegaarden. Saa dum havde han dog aldrig baaret sig ad før. Manden havde ligefrem budt ham op at køre, han kunde maaske have været bekendt at køre med helt ned til Es Mølle.

Han prøvede at opfriske hvert lille Ord, hendes Far havde sagt. — Ja, før hun var da nok denne rige Mands Datter. — Han havde før ønsket, at hun i hvert Fald var en lille Gaardmandsdatter, nu syntes han at en Oplysning om, at hun kun var Pige — maaske Barnepige — paa denne store Gaard, vilde borttage en ny, stor Hindring, der pludselig var skudt op imellem dem.

Alle Vogne var nu kørt bort, og Karlen stod og talte Drikkepengene op af Lommen. Torkild indledede en Samtale med ham, men han lod sig ikke forstyrre, saa endog lidt uvenlig ud.

„Hvem var den unge Pige, der kørte med til Es Mølle“, spurgte Torkild og søgte at give sin Stemme en ligegyldig Klang.

„Unge Pige“, gentog den anden og saa forbavset paa Torkild.

„Jeg tænkte, om det maaske var Datteren“, fortsatte Torkild og gjorde et Kast med Kroppen.

„Vel er det Datteren“, sagde Karlen og gik tvær bort.

Langt ude ad Vejen standsede Torkild og lod Øjet følge Aaløbet helt ned til Es Mølle.

Nu havde han faaet Svar, et Svar, der paa en Gang gjorde ham baade glad og nedstemt.

Han aandede dybt og strøg sig med Haanden over Panden.

Datteren paa Es Mølle. —
Er du rigtig klog.

— — —

I den følgende Tid var Torkild ikke helt tilregnelig. Forhaabningsfuld og lykkelig i det ene Øjeblik, mistrøstig og sørgmodig i det næste.

Af Oluf fik han at vide, at den unge Pige hed Ellen Margrethe, og at deres Husbonds havde selskabelig Omgang med Moeskjærs paa Es Mølle, men nærmere turde Torkild ikke gaa ind paa Sagen, han frygtede, at han skulde komme til at røbe sig og derved blive til Latter. Han maatte allerede taale adskillige Spydigheder, fordi han nu altid sværmede ene rundt langs Markskellene og paa Skovstierne.

Kun med stort Besvær fik Lars og Pigerne ham overtalt til at gaa med op paa den store Høj St. Hans Aften.

Lidt sent kom de af Sted, og da de havde en halv Mil dertil, lyste Blusset dem imøde; det sendte en let Røgsky op imod Aftenhimlen.

Ungdommen tumlede sig leende omkring det knitrende Baal.

Aftenen var blikstille, og Taagen laa som et fint Slør over Engene. Matte Blus saas som blafrende Lys paa fjerne Bakkeøer. Langt inde

fra Markerne hørtes et Par
Faars vedholdende Brægen.

Baalet sank hen og
blussede op. Legende Piger
og Karle dukkede frem i
Skæret og forsvandt igen i
Nattedisen.

Torkild gik ene omkring.
Pigerne tittede nysgerrigt
paa ham, og en rødfregnet
Karl vraltede ind paa Livet
af ham og pustede en
raadden Tobaksaande lige
ind i Ansigtet paa ham.
Torkild traadte tilbage, og
den anden grinede ondt og
opfordrede til Slagsmaal;
men Torkild gik sin Vej. Nej,
slaas vilde han ikke i Aften.

Vidste han blot, om hun
var her. — Men der stod hun
jo blandt en Flok andre
Piger og lo.

Hun bukkede sig, tog en
Kvist og kastede den ind i
Baalet. De andre fulgte
Eksemplet, og saa lo de
allesammen.

„Din sprang lige i Øst“,
hørte han en af Pigerne sige.

„Han kommer nok fra
Samsø, maaske helt ovre fra
Skaanes Land.“ Flere og
flere kom til; mange sad
eller laa i Græsset. En ung
Karl begyndte at synge; det
var en meget sørgelig Vise,
og han forstyrredes idelig
paa de mest tragiske Steder,
idet snart en snart en anden
fandt paa de pudsigste
Indfald og ikke vilde lade
ham i Fred.

Med eet stemte en
lille, mørkhaaret Pige i
med Midsommersangen.
Mange fulgte hende, og de

andre tav efterhaanden helt stille. Torkild kendte Sangen fra Skolen, og han sang sagte med: „— men den skønneste Krans bli'r dog din, Sankte Hans, den er bundet af Sommerens Hjerter saa varme saa glade—.“ Han kunde tydelig se, at Ellen Margrethe ogsaa sang med. Hun sad i Græsset og vuggede sig ganske sagte frem og tilbage, han syntes, at der var noget fraværende og fjernt i hendes Blik, som hun sad der og saa ind i Ilden.

Sangen forstummede, og man begyndte at drage hjem i Smaaflokke. Ned langs Højens Sider lød muntre Tilraab, skæmtsomme Ord og kaad og hjertelig Latter.

Da de fleste var gaaet, stod Torkild ubeslutsom. Nu, da hun var borte, brød han sig ikke om at være her, og hjem gad han ikke gaa.

Den rødfregnede Herregaardskarl pirrede voldsomt op i Gløderne, mens han bandede og skabte sig som en arrig Djævel. Han ragede Ilden ud i en Krans, saa der fremkom en sort, sveden Plet i Midten.

„Nu skal vi have en stegt i Gryden“, raabte han bøst og saa skulende rundt mellem de omkringstaaende. En lille, barbenet Purk blev skubbet frem imod ham. Han slængte en lang Fangearm ud og greb Drengen i Trøjen, gav ham et

Par Rusk og satte ham ind i Ildkransen.

Drengen brændte de bare Fødder paa nogle Gløder, snurrede et Par Gange rundt og satte med et vældigt Spring over de knitrende Kviste. En høj Latter paafulgte fra de lange, lømlede Tilskuere, der selv var bange for den stærke Herregaardskarl. Han optog det straks som Anerkendelse af sine raa Løjer, greb atter Drengen, der nu stak i at græde og slog og sparkede om sig for at slippe fri.

Torkild følte Harmen koge op i sig. Med et Spring stod han ved Siden af den røgsværtede Karl.

„Lad Drengen gaa“, sagde han langsomt og bøjede sig frem i en truende Stilling.

„Hvad bilder du dig ind, dit Pattebarn.“

„Lad Drengen gaa, siger jeg, eller —.“

„Ja, selvfølgelig, naar du siger det“, grinede Karlen og strøg sit ene Ærme op.

„Det kan blive lige akkurat, som Herren ønsker det. — Aa, gør lidt mere Plads, lille Folk.“

I næste Øjeblik tumlede de to rundt paa Jorden under øredøvende Latter og Tilraab. Paa een Gang stod de begge oprejst og maalte hinanden med Øjne som Ildgnister. Med et lynsnart Greb fattede Karlen Torkild i Skulderen, men i samme Øjeblik tumlede han til Jorden ved et velrettet Stød i Mellemgulvet. Han hvæsedede

og bandede, for op, men blev atter slaaet ned. Nogle af de andre lagde sig nu imellem, og Torkild trak sig tilbage. Den anden skabte sig som en gal, men han holdt sig dog i Afstand med sine Trusler og Forbandelser.

Torkild gik bort, han følte sig altid saa sær flov og tom indvendig, naar han havde været i Slagsmaal. Han syntes, at han havde gjort sig lige med dem, han foragtede, og saa var der det elendige ved disse Afgørelser med Næverne: de førte aldrig til et virkeligt Opgør. Dette Sammenstød vilde avle et nyt, naar Lejlighed gaves, og saadan vilde det blive ved.

Han afbrødes i sine triste Betragtninger ved Løbetrin bag sig. Han vendte sig hastigt og Hænderne knyttede sig uvilkaarligt.

„Hvem er det?“

„Det er mig“, lød en forsagt Barnestemme.

„Naa, det var dig, der skulde have været stegt?“

„Ja, jeg tør ikke gaa ene hjem. Karlen vil slaa mig ihjel, siger han.“

„Ja, men hvor har du hjemme?“

„Jeg tjener som lille Dreng paa Es Mølle, jeg tør ikke gaa ene hjem, og de andre er blevet borte for mig.“

„Naa, saa skal jeg gaa med dig et Stykke.“

Torkild tog lange Skridt, og Drengen travede ved Siden af.

„Saa du tjener paa Es Mølle.“

„Ja.“

„Du er vel ikke i Familie med dem der?“

„Nej, ikke andet end at min Far har været fast Mand paa Gaarden de sidste 20 Aar.“

„Hvad hedder du?“

„Jeg? Jeg hedder ikke andet end Søren — ja, og saa mit Efternavn naturligvis.“

„Hvor mange Køer har I?“

„Vi har 52 Malkekøer og saa begge Tyrene og Ungkvæget.“

„Hvor mange Karle er der?“

„Der er 5 foruden Husmændene.“

„Hvor mange Børn er der i Gaarden?“

„Børn? Ja, lad mig se“ — Søren tænkte sig om — „der er vel ikke mere end 19.“

„19?“

Torkild brast i en høj Latter.

„Saa er det da et fornøjeligt Sted at være.“

„Ja — somme Tider — Fodermesterens Børn er ellers ikke altid saa rare.“

„Naa, Fodermesterens Børn, men saa alle de andre?“

„Jo, Staldkarlens og Jens Peter Husmands er flinke nok til at hjælpe mig.“

Torkild lo atter. Det var, som en underlig kildrende Latter sad ham oppe i Halsen hele Tiden.

„Hvor mange Børn blev det ialt?“

Drengen talte op og lagde sammen og fik 16.

„Saa har Moeskjær 3, kan jeg tænke.“

„Nej.“

Søren blev helt ivrig.

„Der er kun 1, lille Poul, men Kokkepigen har ogsaa en, og saa talte jeg mig selv med, for jeg er jo ikke mere end 11 Aar.“

„Ja, men Ellen Margrethe glemmer du jo helt“, brast det ud af Torkild.

Drengen saa forbavset op til Siden: „Ellen Margrethe er da ikke noget Barn, hun fyldte 17 Aar nu i Foraaret.“

Torkild følte Blodet stige sig til Hovedet og mærkede, at Luften trykkede Aandedrættet.

Samtalen drejede sig nu om andre Ting, indtil de atter landede ved Ellen Margrethe.

Med den inderligste Fryd hørte Torkild paa Sørens Lovprisninger af den unge Pige. Naar Drengen var ved at komme ind paa noget andet, ledte Torkild ham straks tilbage igen. Han gik i en stille Lykkerus. Alle de Forventninger, han havde næret til hende, fandt Bekræftelse i Sørens Ord. Hun var munter og god imod alle.

Nu kom de ned i Dalen og vadede frem i det vaade Græs langs Aaen. Da de nærmede sig Gaarden slog en stærk Duft af Jasmin dem imøde.

Torkilds Hjerte bankede hurtigt, da de naaede hen til

den store, parklignende Have, hvorigennem de kunde skimte de lange, hvidkalkede Staldlænger og den høje, stilfulde Hovedbygningssmukke, hvide Facade og røde Tegltag. Alt laa saa tyst og fredeligt i Sommernatten, da lød et Par fine, klokkeklare Toner. Torkild for sammen: „Hvad er det?“

„Det er Nattergalen“, svarede Søren hviskende. „Den har sin Rede derinde i Buskene.“

For første Gang i sit Liv hørte nu Torkild den lille Fugls vidunderlige, sommerglade Sang. Den sluttede brat af med sit kvikke: zi — zi — zi, gjorde en lille Kunstpause, hvorefter den fløjtede, klukkede og slog Triller endnu dejligere end før.

Torkild blev staaende, til Morgenrøden kastede sit Guld i de blanke Ruder.

Han følte sig som løftet bort fra sig selv. Det var jo Paladset, det var jo Eventyret. Alt det, han havde gaaet og drømt om.

— — —

Naar Torkild i de stille Aftener sad udenfor Porten og spillede, gled han altid over i Midsommersangen, som han fandt kønnere for hver Gang, han gentog den. Han lagde saa meget i den, som egentlig ikke stod i Teksten, men som kunde knyttes til uden at forvanske Meningen.

Med det samme var han blevet gode Venner med Oluf, der gjorde ham opmærksom paa mange andre kønne Sange, de sang ovre paa Højskolen.

Selv begyndte han at gaa og sysle med et lille Digt. Han var i en underlig Stemning. Han var mere lydhør for Naturen, end han havde været før, og han vilde gennem den sende en lille Hilsen ned til Es Mølle, hvor han havde været saa lykkelig som aldrig før.

Let gik det ikke for ham; men en Dag gik han dog og nynnede ude i Marken:

Lune Sommervind
vifter om min Kind,
suser let i Skovens
grønne Krone.
Rosen springer ud.
Rugen staar nu
Brud.
Gøgens Kuk-Kuk
over Marken toner.

Mere fik han ikke ud af det, før en Aften han sad hjemme paa Havediget efter en Tur nede ved Aaen. Han tænkte paa Sankt Hans Nat nede ved Es Mølle. I vemodig Stemning sad han og nynnede, mens han fandt Ordene frem:

Aaens muntre Kluk
dæmpes som et Suk.
Aftensolen kysser
Engens Blommer.
Storken drager
hjem.

Stjerner myldre
frem.
Dagen lister bort,
nu Natten kommer.

Lette Aftenvind
i den gamle Lind
som paa tusindtonet
Harpe spiller.
Lille Nattergal
i din grønne Sal,
hils med dine
klokkeklare Triller!

Fra først af havde det selvfølgelig slet ikke været hans Mening, at han vilde sende Ellen Margrethe Digtet, men i et vist forsorent Overmod satte han sig en Aften til at nedskrive det, tegnede en lille Engblomme nedenunder og lagde det i Konvolut, og da Skæbnen vilde, at han skulde træffe Søren nogle Aftener senere, bad han ham overbringe Brevet, uden at afgive nærmere Forklaring eller tale til nogen derom.

Da Drengen var løbet, fortrød han sin Handling og ønskede, at han kunde kalde ham tilbage igen.

I spændt Forventning gik Torkild de paafølgende Aftener nede ved Skoven for om muligt at møde Søren og faa lidt at vide om, hvordan Ellen Margrethe havde modtaget Digtet, om hun havde spurgt, hvem Afsenderen var, og hvad Drengen saa havde svaret; men Søren kom ikke, og Torkild kom i en nedtrykt Stemning. Han syntes nu

selv, at han havde været paatrængende, ja, endogsaa lidt uforskammet, og han følte sig inderlig flov over at have baaret sig saa dumt og klodset ad.

Sommeren skred imidlertid frem, og en Dag hen i Juli Maaned fik Torkild at vide af Oluf, at Husbondens agtede sig til Es Mølle den følgende Søndag, og at han, Oluf, skulde køre for dem. Torkild talte da saa længe om Turen, at han fik Lov at køre og befandt sig til sin store Forundring paa Vej til Es Mølle tidlig Søndag Eftermiddag.

Det var ikke fri, at han var lidt ængstelig undervejs, og da han kørte ned ad den pragtfulde Lindeallé, svingede ind i Gaarden og op foran den statelige Hovedtrappe, vilde han egentlig hellere have været hjemme igen, dog beroligede det ham straks, at slet ingen tog det mindste Notits af ham, men betragtede ham som det, han var, Herskabskusk.

Han kom senere ind i Borgerstuen og drak Kaffe sammen med Gaardens Folk, og fik saa Lov at gaa ene rundt omme i Frugthaven og nede ved Mølledammen. En Flok leende unge skyndte sig forbi, og Torkild saa, at alle sværmede om Ellen Margrethe, der i Dag bar lyserød Kjole og havde Sølvspænde i Haaret. Deres Blikke mødtes, men hun saa straks en anden Vej og løb

videre, skæmtende med en ung, købstadsklædt Herre, som Torkild senere fik at vide var hendes Fætter fra Aarhus.

Torkild følte sig lille som ingen Sinde før, han satte sig stille og ubemærket nede ved Slusen, hvor Vandets Rislen og Plasken ned langs Møllehjulet gød Olie i hans urolige Sind.

Her fandt hans Husbond ham lidt efter og bad ham køre for de unge ud til Stranden, da Moeskjærs Karle var til Skovfest.

Der var godt en Mil til Stranden, og da Torkild havde syv voksne, unge Mennesker paa Vognen, lod han Hestene gaa i Skridtgang op ad Bakkerne, men herover blev „Fætteren“, som de andre kaldte Vilhelmsen, rasende og skældte Torkild ud for en sejt Rad, der vist mente, at det var godt, om de kunde naa Havet inden Aften. Torkild sagde ingen Ting, bed Vreden i sig og kørte lidt hurtigere.

Da han havde spændt fra, lagde han sig nede paa Skrænten ved Stranden og saa ud over det sagte vuggende Hav, mens Selskabet forslog en Times Tid med at ligge og dase i Sandet.

Med eet blev der Røre i Klyngen, og under ivrige Meningstilkendegivelser skyndte de sig hen til en lille Fiskerbaad, der laa med Bunden i Vejret et Stykke

borte, og efter en længere
Parlamenteren med
Ejermanen gik han ind paa
at leje dem Baaden. De
vinkede ad Torkild, at han
skulde komme og hjælpe at
sætte Fartøjet ud.

Det var en gammel,
halvraadden Kasse, der ikke
saa videre solid ud, hvad
Torkild tillod sig at
bemærke, men Vilhelmsen
gjorde ham straks
opmærksom paa, at hvis han
bare vilde tage lidt bedre
fat, maatte han godt blive fri
for at tage med — hvad man
da heller ikke havde tænkt
paa at bede ham om.

Da de skulde til at støde
fra Land, spurgte Fiskeren,
om nogen af dem kunde ro.
Sognefogedens Søn, Frands,
der var tyk og gemytlig,
havde aldrig været til Søs
før, men han mente, at han
kunde svømme foran og
trække i Rebet.
Præstedøtrene saa til deres
bløde Hænder, og de andre
saa hen paa Vilhelmsen,
men han fik nu pludselig
travlt med at vise Torkild
lidt Velvilje og lod derfor
Spørgsmaalet gaa videre til
ham.

„Ja, — men jeg skal jo
ikke med“, sagde denne og
kunde ikke bare sig for et
spottende Smil.

Ellen Margrethe
tilkastede ham et hastigt,
lidt nysgerrigt Blik, og
Vilhelmsen bandede indædt.

Vinden bar fra Land, og
de unge Mennesker skiftedes
til at plaske med Aarerne.

Lige fra Barnsben havde
Torkild tumlet sig paa
Limfjorden i sin Fars Jolle.

Vandets Rislen om
Baadens Bov var ham som et
kært Minde hjemmefra.
Hvordan de roede, og hvor
de kom hen, var ham aldeles
ligegyldigt, blot han fik Lov
at sidde her i samme Baad
som hende, der optog alle
hans Tanker.

Hvor var dog Kysten
smuk og Himlen blaa, hvor
var alting dog herligt og
skønt.

„Syng os en Sang, lille
Ellen Margrethe“, bad
Vilhelmsen og smilede fjollet
forelsket til hende. De andre
stemte i med, og Torkild
vovede at se hen i
Agterstavnen, hvor hun sad
og lod Haanden glide
gennem Vandet langs
Baaden, hun begyndte nu
dæmpet: „Lette Bølge naar
du blaaner gennemsigtig, lys
og klar —.“

Torkild lyttede.
Smukkere Sang havde han
aldrig hørt, og mens Baaden
sagte gled hen over
Vandspejlet, følte han sig
hensat til en Verden fuld af
Skønhed og Lykke.

Ellen Margrethes Stemme
mindede ham om hans Mors,
syntes han. Den unge Pige
bragte ham ligesom et
Kærtegn fra den, han holdt
mest af i hele Verden.

Sangen afløstes af andre,
og Baaden fulgte imens
Vindretningen ud efter.

Først da de var langt ude
fra Kysten, begyndte Frands

at tale om, at nu vilde han ikke længere ud; var de ikke til Sinds at vende om, stod han af og gik i Land. Samtidig for en let Brise hen over Havet og krusede Vandfladen.

„Der er Hul i Skuden“, raabte den tykke og lagde sig over i den anden Side af Baaden, saa den nær var kæntret. Den Vittighed fandt ingen noget morsomt ved, især da Vilhelmsen bekræftende løftede en gennemvaad Støvle op paa Toften.

Alle saa med Forfærdelse, at Vandet sivede ind langs begge Sider af Kølen. Kun Frands beholdt sit Humør og sagde til Vilhelmsen, at han skulde stikke ind og sige til den Hallunk af en Fisker, at han skulde komme til at erstatte deres Søndagstøj, hvis de nu alle sammen gik til Bunds.

Vilhelmsen sad ved Aarerne, han vendte og drejede og kom ingen Steder.

„Vil De ikke tage Aarerne?“ vendte en af Præstefrøkenerne sig mod Torkild.

„Nej, bliv De bare, hvor De er, jeg skal nok klare den“, raabte Vilhelmsen fornærmet over, at han saadan uden videre skulde sættes fra det hele.

En Kastevind kom susende inde fra Land, Havet blev mørkt, og Baaden vippede stærkt. Pigerne blev blege, og Frands satte sig

lige ned i det skvulpende Vand i Bunden af Baaden.

Vindstød paa Vindstød drev dem længere og længere ud, og paa een Gang manøvrerede Vilhelmsen saa ubehændigt, at den ene Aare gled udenbords og flød ud ad paa en Bølgekam.

Baaden var nu snart halv fuld af Vand, og de var det meste af en Fjerdingvej ude. En Byge kom dragende inde over Skovene, og Vinden flaaede i de lette Kjoler.

Ellen Margrethe sad dødbleg i Bagstavnen, mens de andre — Torkild undtaget — skreg og tumlede om, saa den skrøbelige Skude hvert Øjeblik truede med at vende Bunden i Vejret. Da rejste Torkild sig op, rev Aaren fra Vilhelmsen og tvang ham med et fast Tag ned mellem Tofterne, lagde ved Hjælp af den ene Aare Baaden om, saa den gled rask ud ad.

„Er De fra Forstanden, Menneske“, raabte Vilhelmsen og prøvede paa at rejse sig, men Torkild bøjede sig frem mod ham og sagde langsomt: „Hvis De ikke bliver, hvor De er, smider jeg dem i Havet; nu kan De selv vælge.“

En saadan Henstilling tog Vilhelmsen til Efterretning uden at mukke, og Torkild fik med nogen Anstrengelse den anden Aare fisket op igen, men dermed var Faren langt fra ovre, thi den mere end halvfylgte Baad sank øjensynligt dybere og dybere, betydelige

Vandstænk stod allerede ind over Rælingen.

„Øs Vand ud!“ kommanderede Torkild og lagde Aarerne tilrette.

Vilhelmsen stirrede fjollet paa ham, men foretog sig intet.

„Øs Vand med Deres Hatte!“ dundrede Torkild igen og satte sin Støvlehæl lige paa Vilhelmsens Fingre og traadte til.

Et Øjeblik efter øste baade han og Frands Vand af alle Livsens Kræfter.

Torkild fattede med fuld Haand om Aarerne og spændte Fødderne haardt imod Bundlæggerne. Han drog med lange, kraftige Tag, og Aarerne bøjede sig i de forbijagende Vandmasser. En stiv Vind blæste nu inde fra Land, og Baaden tog Vand i Forstavnen, tillige var den sprungen aldeles læk, saa Vandet boblede i Bunden. Torkild rev sin Foldekniv op og pressede med den sit Lommetørklæde ned i Hullet. Det hjalp, men Vandet sivede dog saa rask ind, at de to kun med Nød og næppe kunde holde det nogenlunde nede.

Torkild forstod, at det var Livet om at gøre, at han holdt ud, men at ro imod de stærke Bølgeslag skulde der en uhyre Anspændelse og Udholdenhed til.

Indad gled de, skønt det gik smaat, men til sin Skræk mærkede Torkild snart, at hans Kræfter tog af, og endnu var de ikke Halvvejs

inde. Han følte, at Aandedrættet trykkede ham stærkt, og hans Pulse hamrede lige ud i Fingerspidserne, da vaklede han, og det sortnede for hans Øjne.

Baaden førtes straks langsomt ud ad. Alle stirrede forfærdet paa ham, men han saa kun een; thi i samme Nu havde hans Blik søgt Ellen Margrethe. Hendes dødblege Læber bævede i Angst, og hendes store, klare Øjne bønfuldt ham om at holde ud. Som en Staal fjeder rettede han sig og Baaden gled atter indad. Hendes Blik hvilede et Øjeblik i hans, saa gled det angstfuldt ud over det oprørte Hav.

Trodsig og stærk tvang han den synkefærdige Skude indad. I over en Time roede han med Døden lurende langs Baadens Side.

Fiskeren kastede et Stykke Reb ud til dem og trak dem det sidste Stykke Vej, og Baaden skurede mod Strandens Sten, men Torkild kunde kun med den yderste Anspændelse gaa ind til Skrænten, hvor han lod sig synke ned. Han pressede Haanden haardt ind i Siden. Han følte det, som om begge hans Lunger var sprængte.

I Fiskerhytten fik det noget forkomne Selskab Kaffe, og de fleste af dem genvandt meget hurtigt deres gode Humør.

Frands kom hen og bad Torkild følge dem hen i Læ

af Skoven, hvor de vilde spise deres medbragte Mad, men han rystede kun paa Hovedet, saa gik Frands, og kort efter var han rigtig i sit Es ved Ellen Margrethes veldækkede Dug.

Paa Tilbagevejen til Es Mølle blev Torkild ved at føle, at han havde taget for haardt Han fornam stadig Susen for Ørene, og han havde Opkastningsfornemmelser.

Staldkarlen raadede ham til at lægge sig i en af Karlekammersengene, men Torkild vilde hellere ligge nede ved Slusen. Der laa han nu og hørte paa de smaa Havesangeres livlige Musik og Aborrernes smaa, plaskende Hop i Mølle dammen. Af og til hørte han Latter fra den vinløvede Veranda og den store, lyse Havestue, hvor unge og gamle sad og drøftede Sejlturen.

De unge Mænd fandt det formaalstjenligst at fremstille det hele som en god Spøg. Der havde selvfølgelig ikke været nogen virkelig Fare. At det tog noget lang Tid at komme ind, skyldtes vel ikke andet, end at den fremmede Karl ikke var en videre dygtig Roer. Pudsigt var det, at de havde hittet paa at øse Vand med deres Hatte.

De unge Piger lod denne Fremstilling gælde for det den var.

Imens var Solen gaaet ned i Nordvest, og Torkild

laa og ventede paa Bud om at spænde for, da kom Søren løbende derned og bad ham komme op i Borgerstuen at drikke Kaffe. „Tak, jeg tror ikke, jeg skal have Kaffe“, svarede han. Lille Søren saa forundret paa ham og pilede saa af igen. Torkild havde for Øjeblikket ikke Lyst til at udsørge ham. Han fólte sin egen Fornedrelse og ónskede ikke yderligere at faa den understreget.

Mellem Træerne saa han pludselig en lys Kjole, og Ellen Margrethe og Vilhelmsen kom ud af Haven og ned imod Mølle dammen. I forsoren Paagaaenhed forsógte han at tage hendes Arm, men hun undveg ham med en let og smidig Bevægelse, saa prøvede han ved Hjælp af sin indsmigrende Stemme at komme i Besiddelse af en lille, blegrød Rose, hun holdt i Haanden, dog syntes han heller ikke her at skulle have Held med sig, idet hun rystede nægtende paa Hovedet.

Et Vindpust kom susende oppe fra Markerne og tog i hendes lette Sommerkjole.

„Aa, jeg har tabt mit Spænde“, sagde hun og stróg nogle lyse, flagrende Haarlokker tilbage fra Panden. Hun saa spórgende paa Vilhelmsen. „Nu skal jeg“, raabte han og skyndte sig tilbage.

Fórst nu var det, som om hun fik Óje paa Torkild. „De blev vel ikke syg af Turen?“

begyndte hun med lidt usikker Stemme, og inden han fik svaret, spurgte hun: „Hvorfor vil De ikke have Kaffe?“ og føjede til: „De har jo heller ikke faaet Aftensmad.“

Heldigt var det, at hun slet ikke fordrede Svar paa sine Spørgsmaal, thi Torkild havde næppe faaet svaret den første Times Tid. Han havde rejst sig op og mumlede noget om, at han ikke var rigtig vel tilpas, og at det alligevel havde været noget strengt at ro Baaden ind.

Hun gik nogle Skridt bort, og halvt bortvendt sagde hun som for sig selv: „Det var forfærdeligt! Saa bange har jeg aldrig været før.“

„Vi slap dog levende fra det“, henkastede Torkild.

Hun stod og strøg sine Sko over Græsset og saa ned: „Havde De ikke roet os ind, var vi vel aldrig kommet i Land mere.“

„Ja, det er der jo ingen, der ved“, mente Torkild.

Søren kom farende paa sine bare Ben.

Ellen Margrethe rødmede, hun havde set, at Torkild stod og betragtede Rosen i hendes Haand.

„Bryder De Dem om denne?“ sagde hun halvsagte og føjede hurtigt til: „Nu skal De vist hjem.“ Og uden Opfordring rakte hun ham sin Haand: „Farvel og Tak for i Dag.“

Han holdt hendes Haand i sin, kun en Brøkdæl af et Minut, men dog længe nok til at fæstne det saa dybt i hans Sind, at han aldrig sanere glemte det.

Paa Vejen hen i Marken efter Hestene fortalte Søren blandt saa meget andet, at Ellen Margrethe havde sagt, at Torkild havde reddet deres Liv, og at hun var vred paa Frands og Vilhelmsen, fordi de nu bagefter ikke vilde være ved det.

Da Oluf havde meddelt Torkild, at Moeskjærs altid kom til Møderne paa Højskolen, blev han helt opsat paa at komme med til den forestaaende Gymnastikopvisning, der skulde afholdes af Højskolens Elevhold den sidste Søndag i Juli.

Torkild var ikke vant til at komme, hvor der var mange Mennesker samlede, hvorfor han i høj Grad følte sig imponeret af de Hundreder unge og gamle, der allerede var mødt, da han og Oluf ankom.

Højskolens store Flag smældede, i Vinden, og Vognlæs paa Vognlæs svingede ind i Gaarden. Snart var hver Plads i Gymnastiksalen optaget, og Folk stod i Rækker udenfor og kiggede ind af Vinduerne.

Nægtes kan det ikke, at Torkild gjorde store Øjne, da et stort, flot Hold kvindelige

Gymnaster marscherede ind under en kæk og taktfast Opsang.

Først da Gymnastikken var forbi, saa han sig om, for om muligt at faa Øje paa Ellen Margrethe, men det var yderst vanskeligt imellem alle disse Mennesker, der stod som Sild i en Tønde.

Forstanderen meddelte nu, at Foredragene vilde blive holdt ude i Højskolegaarden, da der var samlet lige saa mange derude som inde i Salen.

Torkild kom til at sidde noget langt tilbage, klemmt ind ved Muren. Det var en sær Fornemmelse for ham at sidde imellem saa mange og synge, og da den ene Forstander traadte op paa Talerstolen, var han helt beklemmt. Hvad havde denne Mand dog at sige til fire—fem Hundrede Mennesker paa een Gang.

Forstanderen var en kraftfuld Mand med lyst Fuldkæg og en høj, bred Pande; han havde et fast, energisk Blik og skarpt markerede Træk, han maatte være en meget stor Mand, naar saa mange vilde høre paa ham.

Der havde været lidt Uro, men der blev lydløs Stilhed, da han begyndte: „Brat af Slaget rammet, kastet haardt til Jord ligger brudt og lammet du vor gamle Mor.“

Ud fra denne Sang talte han:

Danmark i Sorg, vridende sig i Smerte over Saaret i Syd, men atter løftende sit Hoved og fæstnende Blikket mandigt og fast paa Maalet, at vinde hver Fodsbred Jord tilbage igen. Aldrig give tabt, aldrig sænke Flaget, men bytte Forsagthed med Ildhu og altid færdig til at møde den overvældende Fjende med uforfærdet Mod og skarpe Vaaben.

Han stod som en gammel, nordisk Høvding, der højt fra Tingstenen taler Folket til.

Ordene smældede som Kommandoraab, Kærlighed og Had gav Stemmen sin vekslende Klang, og i hele den sidste Del af Talen var der som en Knitren af Geværer og en Klirren af Sabler.

Torkild var sprunget op, han havde suget hvert Ord dybt ind i sin Sjæl, hans Øjne var dugget, og han sitrede i Spænding.

Sangen begyndte igen. Han tørrede sig over Panden og saa sig omkring. Et Par store, blaa Øjne mødte hans inde fra Midten af Forsamlingen, men i samme Nu var de borte, og han kunde nu ikke engang opdage deres lille Ejerinde.

Den anden Forstander talte roligt og indtrængende om Ungdommens Farer og Fristelser, om Værdien af at bevare sit Sind rent og at beskæftige sine Tanker med alt, hvad der var godt og skønt.

Han var ikke selv smuk, før man mødte hans rolige, kærlige Blik. Hans Udtryk var beskedne, men han øste af rene Kilder. Torkild kom til at holde af ham, ogsaa fordi han med sine store, buskede Øjenbryn og høje, hvælvede Pande lignede meget hans Far.

Da Torkild og Oluf stod og skulde hjem, gik Ellen Margrethe tæt forbi dem uden at hilse. Hun havde en Veninde under Armen, og lige bag efter kom hendes Mor og Far, men hun maatte have glemt noget, thi et Øjeblik efter kom hun ene skyndsomt tilbage og lod Blikket glide søgende hen over de tomme Bænke.

„Savner De noget?“ spurgte Oluf og hilste paa hende.

„Ja-a, jeg —.“ Hun saa pludselig lidt fra Siden af op paa Torkild, der hurtig rakte sin Haand frem og hilste.

„Det var min Sangbog, jeg har forlagt“, fortsatte hun og skjulte samtidig sit Blik for de to Karle. Sangbogen var snart funden, og hun løb hen til sin Veninde, derhenne fra sendte hun Torkild et lille lyst Afskedssmil og forsvandt i Mylderet.

Hen imod Slutningen af Høsten skrev Torkild hjem, at han gerne vilde paa Højskole til Vinteren, han havde ellers givet Tilsagn om at komme hjem, da Faren havde skrantet hele Sommeren, og hans Brødre

endnu var for smaa til at tage fat.

Mens han gik og ventede paa Svar, kom Høstgildernes Tid, men Torkild havde nu ingen Lyst til at gaa paa de offentlige Dansesteder, derimod glædede han sig til at gense Ellen Margrethe ved Efteraars-mødet paa Højskolen.

Der var ogsaa over dette Folkemøde en Stemning og Løftelse, der for en Tid drog Torkilds Tanker bort fra hans eget Hjertes Anliggende, men da han efter Foredragene saa Ellen Margrethe og en af Præstedøtrene spadsere fra Højskolehaven ud ad en Markvej, gik han med en Flok andre unge samme Vej.

Et Stykke ude groede der nogle Pil langs Vejen, han standsede, tog sin Foldekniv op og udsaa sig en passende Pilekvist til en Fløjte. De andre gik videre. Han skar en Pil af og skottede imens ud ad. Jo, rigtig, der kom de to unge Piger ene tilbage. De gik i Takt og havde lagt Armene om hinandens Liv.

„Ih, god Dag“, raabte Præstedatteren. „Det er jo vor Redningsmand fra i Sommer. Men hvad i Alverden er det, De laver?“

„Aa, det er kun en Fløjte“, svarede han og glattede Mundstykket med sin Kniv.

Pigerne saa til hinanden og lo.

„Kan De virkelig fløjte paa saadan en Tingest?“

„Ja, lidt kan jeg da.“ Han satte den for Munden og frembragte nogle ret pæne Toner.

De to lo endnu hjerteligere end før, det kunde Torkild ikke forstaa, det var da ikke noget at le ad.

„Det er jo et helt lille fint Instrument“, sagde Præstens Datter og lo samtidig i smaa bitte Kluk.

„Kan der ikke laves noget Trylleri ved Hjælp af saadan en?“

„Jo, det kan der godt“, svarede Torkild halvt i Alvor. „Alle bliver glade, naar de hører Tonerne fra saadan en.“ Og saa forklarede han dem, hvordan man skulde bære sig ad med at faa rene Toner frem, men de saa paa den halvgrønne Fløjte og paa ham og saa til hinanden og lo stærkere end før.

Det var da nogle tossede Tøser; han blev mere og mere forlegen, han begreb ikke, hvad de lo saadan ad.

Ellen Margrethe pressede sit Silkelommetørklæde mod sin Mund og søgte at dæmpe sin Munterhed, men Veninden fik det ene mere pudsige Indfald end det andet. Det var, som deres Munterhed aldrig skulde faa Ende. Torkild prøvede paa at le med, men det mislykkedes for ham, saa tog han sin Tilflugt til at tilbyde at snitte en til dem. Ellen Margrethe rystede leende paa Hovedet og søgte nu at drage Veninden med sig,

men denne forsikrede Torkild, at hun vilde være aldeles henrykt for saadan en lille Trylletingest.

Meget samvittighedsfuldt udsøgte han sig en rigtig fin Pilekvist, skar den af og saa op, da var de allerede langt inde imod Skolen, og han kunde høre, at de lo og saa, at de kikkede tilbage.

Der stod han med sin Fløjte.

Lidt senere paa Aftenen samledes en lille Flok unge inde i Gymnastiksalen, hvor de dansede til deres egen Sang.

Olufs Kæreste var blandt Skolens Piger, saa han bevægede sig temmelig hjemmevant, mens Torkild stod og saa til. Aldrig havde han ønsket saa stærkt som i Aften, at han havde faaet lært at danse.

Hvor misundte han ikke enhver, der kunde tage Ellen Margrethe i sine Arme og danse med hende.

Det var som hendes Fødder slet ikke rørte ved Gulvbrædderne.

Alle vilde da ogsaa danse med hende, saa yndefuld og fin hun var, og hendes Øjne straaledede af Danselyst.

Torkild var hjertesyg og ønskede sig hundrede Mile bort, men da blev det Pigernes Tur til at byde op, og Ellen Margrethe og Veninden trak sig for et Øjeblik tilbage, de kom derved til at staa lige ved Siden af Torkild.

„Danser De ikke?“
spurgte Ellen Margrethe
pludseligt og vendte sig
imod ham.

„Nej, jeg kan ikke —
rigtig“, svarede han og turde
slet ikke se paa den
lattermilde Præstedatter.

„Lidt kan De vel.“

„Ja-a.“

Igen var de begge borte i
Dansen, og Torkild blev
staaende.

Pludselig stod Ellen
Margrethe for ham og nejede
let og yndefuldt: „Vil De
danske denne Dans med mig.“

Han gik lige frem imod
hende og tog hendes Haand,
lagde forsigtigt sin Arm om
hendes Liv og følte samtidig
et let Tryk af hendes Arm
mod sin Skulder, og han
hørte hende nynne Melodien
ind i sit Øre.

Du allervældige Kineser
— hvad skulde han gøre,
han havde jo aldrig kunnet
danske.

Han udleverede sig jo
fuldstændig til Latteren.
Men hvad var dog det? Det
gik jo — en hel Omgang
rundt, da klappede en Lærer
i Hænderne, og Dansen var
forbi.

De blev alle indbudt til
Kaffe ovre i Spisestuen, og
imens stod Torkild og holdt
Ellen Margrethes Haand.
Hun saa rødmende op paa
ham og drog saa sin Haand
ganske stille og blødt ud af
hans.

Faa Dage efter fik Torkild Brev hjemme fra. Hans Forældre havde ikke noget imod, at han tog paa Højskole, skønt de aldrig selv havde haft nogen Forbindelse med de grundtvigske Kredse. Ja, hans Far havde allerede henvendt sig til Forstanderen paa den lille Højskole derhjemme.

Torkild var langt fra tilfreds med dette Udfald. Han vilde jo netop paa Skolen her for at blive paa Egnen.

Han svarede derfor ikke lige straks paa Brevet, men spekulerede paa et Paaskud til at faa sit Ønske opfyldt.

„Har du hørt, at der kommer unge fremmede her paa Fredag Aften?“ raabte Pigerne og Lars i Munden paa hverandre en Dag hen paa Efteraaret.

„Faar vi fremmede?“ spurgte Torkild og lyttede opmærksomt.

„Nej, de kommer vist ikke for at besøge dig“, haanlo Bodil, der hele Sommeren havde gjort Torkild al den Fortræd, hun havde kunnet komme afsted med.

„Vil du danse den Aften, kommer du nok til at svinge Staldkosten“, grinede Lars, og Bodil satte Hænderne i Hoften og paatog sig en fornem Mine.

„Du vilde maaske ind og danse med Sagførerens Døtre inde fra Aarhus eller de to Frøkner Madelunder.“

„Ja, hvorfor ikke“, smilte
Torkild hemmelighedsfuldt
og drejede sig paa Hælen.

„Torkild kunde lide at
komme paa Gulvet sammen
med den lille Skønhed fra Es
Mølle“, fortsatte Lars.

Torkild blev blodrød, og
han tabte for et Øjeblik
Sindsligevægten, men
beherskede sig straks og
sagde, at de jo godt vidste,
at han slet ikke kunde
danse, men forresten var der
vel ikke noget i Vejen for, at
han kunde faa Lov at komme
med ind og se paa Dansen,
Oluf var jo altid indbudt.

Bodil maalte ham med et
hadefuldt Blik: „Du kan faa
Lov til at spænde fra og
spænde for, men ikke saa
meget som et Blik faar du
fra nogen af det Selskab, nu
er du saa meget klogere.“

Torkild følte en
forunderlig Glæde ved
Bevidstheden om, at han
havde danset med Ellen
Margrethe, og han kunde
ikke blive vred paa Lars,
fordi han havde sagt: „Den
lille Skønhed fra Es Mølle“,
men samtidig steg der lidt
Overmod op i ham, og han
svarede overlegent og
selvbevidst: „Jeg kommer
ikke alene ind og ser paa
det, men jeg bliver maaske
ogsaa foretrukket frem for
de fine Herrer.“

„Gaa du væk! — Ikke en
eneste vil se den Vej, du er,
og du skal være
himmelhenrykt, om jeg
kommer og underholder dig

og Lars ved en Kop Kaffe nede i Borgerstuen.“

Torkild vendte sig foragteligt: „Jeg vil skænke Lars hele din dyrebare Underholdning, nu ved du det.“

Hver Gang Torkild kom til at tænke paa sit sidste Besøg paa Højskolen, var det, som der dryppedes en Livsvædske i hans Aarer, saa Blodet brusede stærkere, og Tanken fik stolt og stigende Flugt.

En Morgen vaagnede han i en uforglemmelig Lykkerus. Han havde drømt, at han dansede med Ellen Margrethe, og hun havde sagt til ham, at hun fra nu af ikke vilde danse med andre end ham.

Til Torkilds Sorg fik han ikke Olufs Løfte om at komme med til Dansen Fredag Aften, men han haabede stadig paa at slippe ind ved et lykkeligt Træf.

Aftenen kom og Gæsterne med den.

Torkild spændte fra og lagde samtidig Mærke til, at Ellen Margrethe var paaklædt som en virkelig lille Prinsesse, med stor, blød Pels og smaa, skinnende blanke Laksko.

Hun saa slet ikke den Vej, han var. Lo blot ad alle Ting, som sidst han saa hende.

Da Dansen var begyndt i Havestuen, gjorde Torkild sig mange Ærinder tværs over Gaarden, gik saa ind og satte sig paa Sengekanten

og stirrede mismodigt frem for sig; men da han hørte Pigerne og Lars komme over Gaarden, stak han bagom ned i Haven. Han skulde ikke have noget af deres Drillerier, og Kaffe brød han sig heller ikke om i Aften.

Nede fra Lysthuset kunde han skimte de dansendes Skygger imod Gardinerne. Disse blev et Øjeblik efter strøget til Side, og et Par Vinduer blev aabnede.

Violinernes legende lette Toner og det muntre Selskabs Dansetrin og glade Stemmer lød tydeligt og klart ud i Efteraarsaftenen.

Verandadøren aabnedes, og Ellen Margrethe traadte ud efterfulgt af flere Damer og Herrer. En af Herrerne stod tæt hen til hende og tillod sig at lægge sin Arm om hendes Liv. Hun fjernede den rigtignok, men Torkild syntes, at hun samtidig smilede op til ham.

Han sagde noget, og hun nikkede, saa løb han ned ad Verandatrappen og kom frem mellem Rosenbedene. Det øvrige Selskab gik ind igen, men han — den lykkelige — gav sig god Tid til at udsøge sig et Par lysbladede Roser, gik derpaa hen til Verandaen og rakte dem op imod hende, men idet hun bøjede sig ned for at tage imod dem, greb han om hendes Haand, og Torkild kunde høre, at han hviskede noget, som hun besvarede med en energisk Hovedrysten.

Endelig slap han, og hun løb ind over Verandaen og forsvandt.

Torkild følte den største Lyst til at fare frem og gennembanke den fine Laps. Han var ikke i Tvivl om, hvad det var, den fremmede paa en saa lumpen Maade vilde tiltvinge sig. Men havde han vovet at kysse hende, havde han faaet Klø, om saa Torkild derved havde lavet komplet Skandale og var blevet jaget af sin Plads.

En heftig Uro drev den unge Karl op foran Verandaen, og til sin Forbløffelse saa han gennem det aabne Vindue, at Ellen Margrethe dansede med den uforskammede unge Herre, da gjorde han brat om og gik ud af Haven, hen gennem Gaarden og ind i Karlekammeret.

„Vil du med ind og have Kaffe?“ spurgte Lars, der stod og satte sit Haar for nittende Gang foran en trekantet Spejlstump i Vindueskarmen.

„Jeg gaar ned i Kroen“, fremstødte Torkild og tog sin Stortrøje paa. „Gaar du med, skal du faa det, du kan drikke.“

I Kroen var der en farlig Leben. En stor Flok Herregaardskarle var allerede halvfulde. De ævledes og skændtes, saa det øjensynlig trak op til hovne Kæber og blaa Øjne.

Snart var de to midt i Laget. Torkild drak tæt og

saa sig mere og mere udfordrende om.

„Hvad bilder du dig ind, din Grønskolling“, for hans rødfregnede Fjende fra St. Hans Aften op. „Glor du efter et Par Øretæver?“ Og i det samme fik Torkild en stor Bule i Tindingen, men i næste Nu røg Fyren over Ende og blev liggende inde under Bordet. Erkendende Tilraab lød fra alle Sider, og under øredøvende Støj fortsatte Drikkeriet.

De ravede rundt mellem hverandre, lallede Visestumper og omfavnedes imellem de skændtes og gloede ondt paa hinanden.

Der stod en Taage for Torkilds Øjne, og han var inderlig hadsk paa Alverden, og da en af Karlene kom ham paa Tværs viskede han ham væk med en fejende Armbevægelse. Alt opløstes straks i rasende Tilraab og knaldende Lussinger.

Lars lod sig synke ned paa Gulvet, vred sig ind under Bordet og kravlede under et Par Stole hen imod Udgangsdøren.

Torkild stod midt i Klyngen og slog, saa det svuppede. Hvert Slag var som et Smertensstøn, der slap ud af hans forpinte Sind. Alle styrtede over ham, men væltede klagende og sukkende ud til Siderne. I sin oprevne Sindstilstand syntes han at have ti Mands Styrke.

Den tykke Kromand for rundt som en Syssekone og

raabte paa Politi og Erstatning for brækkede Stoleben og knuste Skabruder.

Endelig blev Torkild slaaet i Gulvet, og Stød og Spark hjemsøgte hans Ryg og hans Sideben, saa slæbte de ham ud og raabte, at de vilde kaste ham over Broen ned i Bækken og slaa ham ihjel med Sten.

Der var imidlertid gaaet Bud op til Gaarden, og Lillepigen kom styrtende ind i Havestuen og meddelte sin Husbond Slagsmaalet. Husbonden skyndte sig ud, og man flokkedes om Budbringeren.

Var de Mennesker da rent fra Forstanden. Alle stod forvirrede og raadløse, kun Oluf var allerede ude af Gaarden sammen med sin Husbond. Lidt efter kom de tilbage med Torkild og Lars. Den sidste skabte sig endnu mere fuld, end han var. Han slog drabelig om sig og raabte, at han vilde slagte hele Sværten. Torkild var bedøvet af Spiritussen og Slagene og saa frygtelig tilredt ud.

Oppe paa Hovedtrappen stod de fine Damer og Herrer. De kunde ingenting se, men hørte Lars's forfærdelige Hævnskrig og drøje Eder. Nogle af dem var selv temmelig beskænkede, men var dog dybt forargede over Tjenestekarlenes Fylder og Brutalitet.

Kun een sad inde i Stuen. Hun støttede sin

blege Pande i sin Haand og
saa frem for sig med store,
fraværende Øjne.

— — —

Det var med stor Lettelse,
at Torkild faa Dage efter
skrev hjem til sine Forældre,
at han tog paa Højskole
derhjemme til November.

Nu ønskede han at
forlade Egnen her hurtigst
muligt.

Han skrev til Ellen
Margrethe, kasserede og
skrev igen. Han bad hende
om, at hun alene vilde blive
ved at tro godt om ham, og
han forsikrede, at hun aldrig
skulde faa Anledning til at
klage over ham mere. Ved
Staldlygten sad han Aften
efter Aften og renskrev,
mens Oluf og Lars forlængst
var gaaet til Ro. Ofte naaede
han at faa sat Frimærke
paa, men saa kasserede han
det hele, og Brev efter Brev
vandrede i al Stilhed i
Kakkelovnen.

Først nogle Dage før
November afsendte han et
Brev, hvori han bød hende
Farvel og tilføjede, at han i
hendes Nærhed havde været
saa glad som aldrig før i sit
Liv, men nu var han tvunget
til at rejse fra denne Egn,
syntes han, og han kom
aldrig mere tilbage.

Under sit Navn skrev
han, som efter en pludselig
Indskydelse, hvad Dag han
rejste og med hvilket Tog.

I de paafølgende Dage
holdt Torkild Humøret oppe

ved at fastslaa for sig selv, at der sikkert kom Brev med Posten.

Den sidste Dag gik han endog Postbudet i Møde udenfor Gaarden.

„Nej, ikke i Dag, men maaske i Morgen“, smilede den gamle, venlige Embedsmand. Han var velkendt med unge Menneskers Forhaabninger og Skuffelser.

Paa Stationen var der heller intet Bud fra Ellen Margrethe. Torkild havde tænkt paa lille Søren. Han vovede ikke længere at haabe paa Ellen Margrethe selv, og alligevel stod han ikke paa Toget før i sidste Øjeblik.

Da Kupédøren var smækket i, kastede han et sidste Blik ud ad Vejen.

„Afgang!“ Og Toget dampede Nord paa.

— — —

Af Ydre var den lille Tybjerg Højskole beskeden og fordringsløs, men inden for Murene var der Klosterfred og ren Luft. Der var intet sjasket og intet Profitjageri. Man følte sig straks som optaget i en virkelig fin og god Familie.

Alt, lige fra den stilfærdige, alvorlige Forstanders Morgenandagt til de smaa Silkeflag paa Spisestuebordene, gav Indtryk af noget harmonisk afstemt i Tanker og Livsførelse.

Det var ikke med store Forventninger, Torkild ankom til Højskolen, dog fik han straks ved Aabningsmødet en ham uforklarlig befriende Fornemmelse, og i de følgende Dage var det for ham, som var han sluppet fra et trælsomt Arbejde nede i en Bjergmine op til skiftende Leg paa en skøn og solbeskinnet Bakketop.

Tybjerg Højskole havde to Klokker. De kaldte vekselvis, men ellers var de vidt forskellige. Den ene var anbragt over Døren til Spisestuen. Det var en farlig lille ilter een, der forlangte ubetinget, punktlig Lydighed. Og skønt den var baade spinkel og rusten i Klang, slyngede den sine Toner med selvbevidst Frejdighed over mod Skolevinduerne.

Den holdt Torkild vel nok mest af i Førstningen.

Den anden Klokke hangovre ved Skoledøren. Den var fyldig og ren i Klang. Torkild syntes i Begyndelsen, at den var for højtidelig — for værdig. Naar Forstanderen slog sine tre fuldtonende Slag, mindede den uvilkaarligt om Kirkeklokken.

Førstelærerens fire Slag kaldte til Dansk eller Historie: Fortid — Nutid, Fortid — Nutid. Men naar den unge Gymnastiklærer fik fat paa Klokkestrengen, lød Tonerne som korte,

ildnende Kommandoraab op imod Elevværelserne.

Der var adskilligt, som Torkild ikke straks kunde finde sig tilrette med. Først var det galt med Gymnastikken. Han havde ikke noget imod en Spændbøjning, saa det knagede i Lemmerne eller Gang paa Gang tage Bukken i øverste Hul, men kommanderes til det vilde han ikke. Han forsøgte at gøre sig tvær, men den unge, elskværdige og muntre Gymnastiklærer blev her hans Overmand.

En Dag gjorde han med Vilje alting forkert, skønt han var Fløjmand. Kammeraterne lo og skottede op til Gymnastiklæreren, men han lod som ingen Ting, kommanderede blot videre, saa undlod Torkild helt at efterkomme Ordrene, smilte overlegent og saa op, trodsig og udfordrende. Nu vankede der naturligvis Skænd, men det skulde ikke røre ham, det var han vant til fra sin Karleplads; dog, den unge Lærer sagde intet, Smilet forsvandt blot fra hans Mund, og i hans Øjne kom der noget skuffet og sorgfuldt, som Torkild ofte havde set i sin Mors Øjne, naar han som Dreng ikke var, som han skulde være.

Ved Middagsbordet spurgte Forstanderen til Gymnastikken, og Læreren svarede til Torkilds Forundring, at han troede, der blev et dygtigt Hold i

Aar. Han saa lyst og frejdigt hen over de muntre Karlerækker og smilede kammeratligt.

Samme Aften kom Torkild stilfærdig ind paa hans Værelse: „Jeg er ked af, som jeg har været, og du skal ikke mere faa Grund til at klage paa mig.“

„Jeg klager ikke paa dig“, svarede den anden. „Jeg har altid troet det bedste om dig.“

Fra den Dag kom Torkild i et nyt Forhold til Skolen og Lærerne.

Sangen var for Torkild det allerbedste, og igennem den aabnedes alle de reneste Kilder i hans Sind.

Hvor mærkeligt, det var som alt det, der før var dødt, blev levende, naar den stille, aandsstærke Forstander i den første Morgentime stod paa Katederet. Ingemann sad lyslevende ved Randen af Sorø Sø, Baggesen for rundt i Europa, og Blicher travede, næsten hjemløs som Taterne, om i den jyske Lyng, sad i Bindestuen hos jævne Bønder og stævnede alt Folket til Møde paa Himmelbjerget, men den Dag Forstanderen sluttede sine Foredrag om Grundtvig med Hostrups Mindeord:

„Kimer I Klokker, nu sluktes en Sol over Mulde, længe den kæmped mod Mørket med Straalerne fulde,

silde den sank,

stor i sin Nedgang
og blank,
Æren er Guds i det
høje.

Dagen, den signede,
som han har prist,
mens det skumred,
lyse nu over hans Støv,
naar det længe har slumret,
fatte hans Værk,
vokse sig solklar og
stærk.
— Æren er Guds i
det høje.“ — — —
—

da gik Torkild op paa en lille
Kæmpehøj nær Skolen og
bad til Gud for første Gang i
mange Aar.

Som Dagene gik, blev han
stadig mere forstaaende over
for sig selv og over for
andre.

Kirkens lysende
Skikkelser vinkede ham, og
Menskehedens Historie greb
dybt i hans Følelser og
klarede hans Tanker.

Aarhundreders Slægter
stønnede ham lidelsesfuldt
imøde, og i vældige
Rejsninger maatte de
tilkæmpe sig de
selvfølgeligste
Menneskerettigheder, saa
jubledede de som Børn, eller
myrdede i endeløst Had. Alt
udsprang af levende
Menneskers ideelle Stræben
eller bundløse Grusomhed
og Brutalitet.

Oplæsningen om Aftenen
optog ham ogsaa stærkt.
Forstanderen var en fin
poetisk Natur, og da han
tillige var Sjællænder, blev

hans Læsning af „Hjortens Flugt“ som en Rejse til et vidunderligt, mystisk Eventyrland.

I Fortællinger og Skuespil blev den unge Pige altid til Ellen Margrethe og den frygtesløse Helt til Torkild selv.

Aladdins Palads blev Es Mølle, og Afstanden fra Limfjorden til Aarhuseggen blev som fra Asien til Afrika. Egentlig saa det jo ikke lyst ud, men i Sammenligningen var der dog et opmuntrende Moment.

Naar Torkild tænkte paa Ellen Margrethe, blev han altid modfalden, thi der var et gabende Svælg imellem hans dybe Længsel efter hende og saa Muligheden af nogen Sinde at vinde hende.

En Dag talte han med sin gode Ven, Gymnastiklæreren, om hvilke Veje, der hurtigst førte fremad i Verden.

„Tag fat derhjemme hos dine gamle Forældre, saa skal det nok klare sig for dig, at det er dig beskaaren at blive en af Danmarks bedste og dygtigste Bønder“, sagde Vennen.

„Hvad kan jeg?“ sukkede Torkild.

„Alt, hvad du for Alvor vil.“

Torkild saa spændt paa Læreren. „Om saa var, kunde man da nogen Sinde naa, hvad man allermest længtes efter?“

„Det herligste og skønneste Maal kan man

naa, hvis Gud giver sit Minde dertil, vær forvisset om det, — men ingen Svigten, ingen Vaklen“, lød Svaret med overbevisende Kraft.

— — —

Den første April stod Torkild ved Nederenden af sin Fars Mark og lavede Rander, saa Regnvandet kunde skylle bort gennem Agerfurerne.

En stiv Sydvestvind piskede Hagl og Regn mod hans Trøje, mens Fjorden buldrede en gammel kendt Melodi i hans Øren. Oppe i Pløjemarken sad en gennemvaad Vibe og skreg imod de jagende Skyer.

Torkild rettede sig. For hans Øje laa et stort, fladt, nøgent Land med forrevne Huse og Gaarde. Han støttede sig paa Skovlen og faldt i Tanker. Nu var Vinteren forbi — den bedste Vinter, han havde oplevet. — Farvellet til Højskoleforstanderen, Lærerne og Kammeraterne Aftenen før sad ham endnu i Sindet, og hans Tanker satte i Spring tilbage, til Vinterens skønneste Oplevelser. — Ja, det var Festen, nu kom Hverdagen.

Han slængte Skovlen over Skulderen og gik op over Markerne. Den opblødte Jord var halvt bundløs og stærkt klæbende, men han snappede Benene til sig med smaa, energiske Ryk og gav

Hatten et Skub tilbage fra den svedige Pande.

„Du kommer sent“, sagde hans Far, da han traadte ind i Stuen. „Har du været nogen Steder?“

Torkild satte sig til Middagsbordet. „Naa — jeg var nede i Marken.“

„I saadant Vejr.“ Faren tilkastede ham et hastigt Sideblik. „Hvad mener du ellers?“

„Vi skal have de nederste Marker drænet.“

Farens Øjne for over Brillerne. „Drænet?“

„Ja.“ Torkild tyggede kraftigt til. Faren sendte bag Avisen et bekymret Blik hen til Moren i Køkkendøren. „Og saa skal vi have lavet en Ajlebeholder“, fortsatte Torkild.

„Naa, skal vi det“, sukkede den svagelige Mand og lagde Avisen paa Bordet og Brillerne ovenpaa. „Det er maaske rigtig nok, det du siger, men jeg kan ikke, og vi har ingen Penge til det.“

Torkild rejste sig fra Bordet. „Ajlebeholder skal jeg nok kaste, men først maa vi i hvert Fald have gravet Render og Grøfter, saa Surheden kan komme af Jorden, ellers avler vi jo ingen Ting.“

„Ja —-men — nu i Foraarstiden —“, begyndte Faren betænkelig.

„Jeg tager fat i Morgen den Dag“, sluttede Torkild.

Faren tog igen sin Avis, bag hvilken han listede et

fornøjet Blik hen til Moren.
Hun smilede glad tilbage.

Endnu længe efter, at,
Torkild var gaaet, sad den
gamle, forslidte Anders
Havgaard og grublede. „Mon
de ogsaa lærer at dræne og
lave Ajlebeholder paa
Højskolen?“ kom det endelig
med et vantro Smil.

„Jo, de lærer meget af
den Slags“, sagde Moren,
„men jeg synes ikke, det er
det vigtigste.“

Faren saa op. „Nej, det
vigtigste er, at han selv har
faaet Lyst til at gøre det.“

Moren nikkede
bifaldende, idet hun tørrede
Voksdugen og rullede den
sammen.

Torkild blev sin
Beslutning tro. Der faldt
megen Sved i Grøfter og
Render paa hans Fars Mark
det Foraar. Det kunde knibe
at løfte Benene over
Sengefjælen om Aftenen,
men i den tidlige Morgen
stemte Torkild igen frisk og
fornøjet i:

„Se, nu stiger Solen
af Havets Skød,
Luft og Bølge
blusser i Brand, i
Glød;
hvilken salig Jubel,
skønt alt er tyst,
medens Lyset lander
paa Verdens Kyst.“

Med frejdigt Mod saa han
ud over sin Hjemegn. Ingen
Bakker eller Skove spærrede
for Udsynet. Vidt omkring
laa Sogn ved Sogn, og over

tyve hvide Kirker kunde man tælle paa denne og den anden Side af Fjorden, der laa og blinkede i Morgensolen. Først langt, langt ude i Sydvest dukkede de mørke Hedebakker op i Horisonten. Al smaalig Snæversynethed blev ligesom strøget af Sindet overfor dette lyse, aabne Land med de tusindaarige, lyngklædte Kæmpehøje.

I dybe Drag indaandede Torkild den friske, dugmættede Morgenluft. Intet Sted i hele Verden var dog saadan som ens Hjemegn. Hver Sti, hvert Markskel kendte han fra sin Barndomstid.

Dagene var lange, og saa kunde de dog knap slaa til. Saadan gik Foraaret, og en Dag hen i Juni stod Torkild og kastede Ajlebeholder. Den havde allerede en Dybde af tre Alen, men han vilde mindst seks Alen ned, man kunde da ikke ligge og køre med Ajletønden hver anden Dag. Det var et meget strengt Arbejde, og Torkild havde flere Gange været ved at opgive det, men det var jo det, man ikke maatte, hvis man vilde Vejen fremad.

Det var let at sidde paa Højskolebænken og begejstres over andres Kampe og Sejre, men det var ulige sværere selv at gennemføre sine store Beslutninger.

Dette Arbejde her spottede en frimodig Paagaahenhed og et Par raske

Snuptag, det krævede Udholdenhed i Uge-, ja, i Maanedvis, da det skulde gøres ved Siden af alt andet nødvendigt i Gaarden, men det var frivilligt; havde Faren paabudt det, var det næppe blevet gjort.

Torkild hørte en Vogn svinge ind fra Vejen, og et Øjeblik efter kom deres Nabo, en velnæret ung Mand, bag om Staldlængen. Han hilste gemytligt og satte sig paa den store Lerdyngge ved Siden af Hullet. Torkild tog sin Vest paa og satte sig op ved Siden af ham.

„Tror du det giver andet end Sved det der?“ spurgte Naboen.

„Ja, naar det først er færdigt, kan det give mange Kornneg og mere end et Læs Hø“, svarede Torkild.

„Ja, kanske“, sagde den anden, men nu skal jeg alligevel sige dig en Ting: Jeg har tjent lige saa meget i Dag ved at handle, som du kan tjene et halvt Aar med dine bare Næver, og tager jeg til Tikøb Marked en eneste Dag, har jeg samme Gevinst, som du faar ved alle dine Render nede i Marken. Jeg har før tjent lige saa meget ved en Kvie i fem Minutter, som I har haft for at føde den i to Aar.“ Han rejste sig og blæste en stærk Cigarrøg op i Luften. „Naa, din Far er ikke hjemme, saa maa jeg videre.“

Torkild blev siddende, da den anden var gaaet. I hans

Betragtninger var der noget, der i Øjeblikket fratog Torkild Lysten til det strenge Arbejde. Fordelene ved en saadan Beholder syntes ham nu knap at være Møjen værd — og desuden var der jo ingen heromkring, der havde Ajlebeholder, hvorfor skulde de saa? Han rejste sig for at gaa, men i det samme kom hans Morgen gennem Gaardsleddet med den store, brune Kaffekande. „Jeg tænkte, at du nok vilde have en Taar Kaffe, det gaar vist ikke saa let det der.“

„Saamænd“, svarede Torkild, slog sig ned og drak Kaffen og kom imens i godt Humør igen.

Da Moren gik, lagde Torkild først Mærke til, hvor forslidt hun saa ud, og i en Fart kom han ned i Hullet igen.

Det var noget godt Sludder, Handelsmanden havde disket op med. Havde ikke Naboerne rundt omkring ærlig indrømmet, at Kornet nede paa Marken stod bedre i Aar, end det plejede. Havde han ikke mange Gange mærket, hvor glad hans Far var ved, at alt dette blev gjort, nu da hans egne Kræfter tog saa stærkt af.

Her havde hans Forældre udholdende og trofast baaret Dagens Slid lige fra de var unge, smidige og stærke, som han selv, skulde han saa smøge Arbejdet af sig og slaa sig paa Handelen, det

Faren med sit Retsind altid havde foragtet.

Engang var han løbet fra det hele, det kunde han ikke mere, men til Gengæld følte han ogsaa først nu Glæden ved Arbejdet, og paa Søndag var der Elevmøde paa Højskolen, der vilde han møde med en god Samvittighed.

Nej, synge en Sang og spytte i Næverne skulde man.

— — —

Iblandt de unge havde Torkild i Sommerens Løb erobret sig en Førsteplads. Han havde faaet et frimodigt og paalideligt Væsen, som gjorde ham godt lidt alle Vegne, og Pigerne lærte ham hellere end gerne alle de vanskelige Dansetrin, men de opmuntrende Blikke, de sendte ham, blev stadig ubesvaret. Netop ved Gilder og festlige Sammenkomster var han tavs og adspredt. Hans Tanker syslede stadig med, hvorledes alt vilde have været, dersom en bestemt ung Pige havde været tilstede.

I Høsttiden blev hans Længsel efter hende saa stor, at han besluttede at skrive til hende, hvorledes det saa end skulde gaa. Faa Dage efter afsendte han da følgende Brev til Es Mølle:

***Frøken Ellen Margrethe
Moeskjær.***

Det er maaske slet ikke rigtig af mig at skrive til Dem, men jeg haaber, at De vil forstaa mig ret, naar jeg siger, at jeg i Deres Nærhed er blevet som en hel anden, hvorfor jeg er Dem inderlig taknemmelig. De har ogsaa indirekte foraarsaget, at jeg kom paa Højskole — selv om jeg nu kan indse, at jeg alligevel engang før eller senere vilde være kommet paa en saadan Skole. — Dette Sted er blevet som mit andet Hjem. Jeg tror, jeg holder lige saa meget af det som af mit Barndomshjem.

Naturen her er ikke nær saa rig og afvekslende som Deres skønne Fødeegn, men dog føler jeg mig nu kun rigtig hjemme her oppe i Vestenvindens Sus ved Limfjordens Bred.

Kun een nede i Østjylland længes jeg efter at gense, og om det skulde være, rejste jeg til den fjerneste Egn paa Jorden for at faa Lov at trykke hendes Haand.

Jeg ved, at jeg ikke har fortjent et Brev fra Dem, og dog synes jeg, at jeg aldrig kan blive rigtig glad, før jeg har deres Ord for, at De endnu har lidt Tiltro til mig,

Torkild Havgaard.

En solvarm Høstdag en Uges Tid efter gik Torkild nede i Marken og satte Neg sammen. Hobene stod tæt ved hinanden, og der var ikke langt imellem Rækkerne. Torkild tog i Toppen, den fyldte godt i

Haanden og havde en dejlig solbrændt Lugt. De stive Straa raslede imod Stubberne, og med en sagte Ringlelyd gled Negene parvis ind i hinandens Favn.

Torkild saa op over Agrene, hvor hans Far kom med smaa, trippende Skridt og Haanden over Lænden.

„Jeg synes ikke, vi har haft bedre Avl nogen Sinde“, bemærkede han stilfærdig, da han kom ned til Torkild. Han tog blødt i Havretoppen og vejede den i sin Haand.

„Har Posten ikke været her?“ spurgte Sønnen.

„Jo, — der var forresten et Brev til dig.“

Med svagt rystende Haand aabnede Torkild Brevet.

Es Mølle, Søndag Aften.

Hr. Torkild Havgaard.

Mor synes ikke, at jeg skal svare Dem. Hun siger, at det, De har skrevet til mig, beviser, at De er et taktløst Menneske. Jeg synes nu ikke, at man behøver at forstaa det saaledes, men da mine Forældre har saa meget imod Dem, vil jeg bede Dem om ikke at skrive til mig mere. Til Slut Tak fordi De roede os i Land, da ingen af de andre kunde (alene af den Grund vilde jeg ikke lade være at skrive til Dem).

Venlig Hilsen.

Ellen Margrethe Moeskjær.

E. S. *Jeg tror intet ondt om Dem. Mor har set Brevet*

og siger, at jeg godt kan sende det.

Om Efteraaret rejste Torkild ned i Jylland paa Gymnastikkursus, og her traf han Oluf, der nu var Forkarl paa Es Mølle. Torkild var glad ved Mødet, og Oluf blev i høj Grad forbavset over at finde Torkild som en af de ivrigste og samvittighedsfuldeste af de vordende Delingsførere, men det undgik ikke hans Opmærksomhed, at Torkild blev tavs, hvergang Talen faldt paa Es Mølle, hvorfor han ogsaa ved Afskeden spurgte, om han skulde hilse nogen der nede paa Egnen.

„Nej“, svarede Torkild overrasket, men i næste Øjeblik sagde han: „Jo, een.“

Oluf smilede. „Og denne ene er?“

Torkild kunde knap beherske sin Stemme. „Det maa du selv gætte.“

„Hvis jeg saa tager Fejl.“

„Det bliver din Sag“, svarede Torkild og gik hastigt bort.

Oluf nikkede smilende efter ham.

Den følgende Vinter var Torkild fire Ugeaftener optaget af Gymnastik og Aftenskole, og da Foraaret kom, mønstrede han to flinke Hold Gymnaster. Selve Opvisningen blev ham til stor Ære, da det blev fastslaaet, at det absolut var det dygtigste Hold Piger og

Karle, der fandtes der paa Egnen.

Denne Gymnastikfest var tillige Afskedsfest for de unge Karle, der faa Dage efter skulde møde og aftjene deres Værnepligt i en af de jyske Garnisonsbyer. I den Anledning holdt Sognepræsten, der var en god Støtte for de unge og en ivrig Forsvarsven, en Tale, hvori han indprentede de unge Mænd, hvilket Ansvar de havde overfor Fædrelandet og mindede dem om den Tillid, man nærede til den jævne Soldat, og den Kærlighed og Forstaaelse, han altid vilde møde hos enhver Dansk. I Talen fremhævede han tillige det ærefulde i at være et Led i det levende danske Forsvar. Og han omtalte den jævne Soldats Offervilje og Tapperhed i de sidste Krige.

De unge Mænd var stolte, og de vækkende Fædrelandssange fremkaldte i deres Sind et Ønske om, at de engang maatte faa Lov at vise Fjenden, hvad de duede til.

For de flestes Vedkommende holdt denne Stemning sig ikke, til de naaede Aalborg, og selv Torkild, der havde været højt oppe, blev temmelig afkølet den allerførste Dag. Underofficerens rasende Banden og brutale Væsen overgik alt, hvad han hidtil havde forestillet sig. Han var efter Befalingsmændenes Mening et „Bondekvæg“, en

„Halvidiot“ og „en dum Satan“, de nok skulde pille Indbildskheden af.

Som Dagene gik, følte han sig synke længere og længere ned imod Dyrets tankeløse og viljeløse Trælletilværelse.

Mange af hans Kammerater gik allerede paa de daarligste Beværtninger og besøgte Pigerne nede i Møllegade.

Torkild følte, hvor „Tjenesten“ sled paa alle hans gode Forsætter. Dagens Strabadser bar han med Bondens hele sindige Ro og udholdende Sejghed, men samtidig maatte han Gang paa Gang indprente sig selv sin egen Menneskeværdi, der ellers ganske stille vilde forsvinde i alt dette.

En Dag mødte Afdelingen til Parade. Det var en Mindedag fra den slesvigske Krig, og Obersten lagde dem varmt paa Sinde at følge de tapre Fædre efter og sluttede med en Appel til deres Æresfølelse: Hele Danmark saa hen til den danske Hær i sikker Forvisning om, at hver eneste Soldat, i hvad der saa krævedes, vilde gøre sin Pligt.

Saa traadte Soldaterne af — og fordelte sig paa Smaagadernes Beværtninger.

Om Aftenen bebrejdede Torkild sine Kammerater, at de vilde ud paa Sjøv og søgte at overtale dem til at gaa med over i

Anlægspavillonen, hvor der i Dagens Anledning skulde holdes Fest med Tale og Sang. Han vidste, at flere af de højtstaaende Officerer vilde komme til Stede, og at hele Festen var arrangeret som en Hyldest til den uforfærdede og offervillige danske Hær.

Vennerne lo imidlertid kun ad ham og kaldte ham et naivt Fjols, der endnu intet havde lært af Soldaterlivet.

Smaanynnende gik han da ene gennem Gaderne. Han mindedes de store Gymnastikfester, der som et friskt Pust havde udrenset alt lummert og usselt af hans Sind og løftet hans Tanker op imod Ungdommens lyseste Idealer.

Da han naaede Anlægget, var Indgangen aldeles fyldt af festklædte Damer og Herrer. En Officer gik forbi og hilste med et velvilligt Smil. Det var rigtignok noget andet, end dette tarvelige Soldatersjov.

Torkild saa med stolt Selvfølelse op imod Anlæggets flagsmykkede Indgang, men studsede forbavset.

„Ingen Adgang for menige Soldater“, stod der paa Laagen. Forvirret drejede han Hovedet. „Hunde maa ikke medtages“, stod der ved Siden af.

Hunde og Soldater, tænkte Torkild og gjorde et Sving ned langs Anlægget,

for at det skulde se ud, som om han tilfældig var gaaet der forbi.

Han stod et Øjeblik ubeslutsom, gik saa ind paa et Hotel og bestilte Kaffe, men ogsaa her skævede man til hans blaa Trøje. Tjenerne var flinke nok, de serverede bare ikke for ham.

Kammeraterne havde nok alligevel Ret. Soldateruniformen uden Epauletter var en nedværdigende Dragt, der satte sin Mand udenfor det hæderlige Borgerskab. Man var et usselt Nummer i en foragtet Soldatertrøje.

Da han et Øjeblik efter gik uden at have nydt noget, følte han, at Hotelgæsterne fulgte ham til Dørs med spottende Blikke. Nu forstod han, at hans Soldaterkammerater kunde gøre det, de ellers aldrig vilde være bekendt.

Bitter og hadefuld gik han ned gennem Gaderne, og kort Tid efter sad han i en Snaske sammen med en af Gadens Piger.

Glassene blev hastigt tømte og øjeblikkelig fyldte igen. Torkild lænede sig tilbage i Sofahjørnet og saa paa Pigen ved Siden af sig. Hun havde et kønt, harmonisk Ansigt, men var for stærkt sminket, syntes han. Hun var af den Type, Mændene tidlig drager i Fordærv. Hun slængte sig ind til ham, og han lo kort og støjende.

Hvad var det nu for noget Sludder, der randt ham i Hu? Hvor havde han det fra? „Hvis du vanærer hendes Legeme, træder du paa hendes Sjæl, og da skal dit eget Legeme forraadne, og din Sjæl udslettes i den evige Ild.“ Han studsede, men drak saa stærkere end før, kastede sig tilbage i Sædet og fremstødte en haard og trodsig Latter.

Ved Lukketid rejste han sig ravende. Pigen hængte sig til ham, men han skød hende ublidt til Side og saa sig udfordrende omkring, og da Værten bad ham skrubbe af, fik han en Lussing, der bragte ham i omvendt Stilling til Loft og Gulv. Udenfor Beværtningen kom han i Slagsmaal med et Par Sjøvere, og faa Minutter efter tumlede de alle tre raabende og støjende ned igennem Gaderne med en Politibetjent i Hælene.

Han var endnu ikke helt vaagen næste Morgen, da en af Kammeraterne traadte ind til ham. „Her er et Brev.“

„Naa.“

„Det er til dig.“

„Jeg er ligeglad“, svarede han, han følte kun en utaalelig Dunken oppe i Tindingen og en brændende Tørst.

„Det bliver dig sgu en dyr Historie den i Aftes. Kaptejnen er aldeles desperat.“

„Hvad kan de vel gøre mig“, blæste Torkild ud, han kunde endnu ikke hitte

Rede paa Aftenens Begivenheder, at der havde været en Pige med i Spillet, kunde han dog erindre. Han rev Brevet op og stirrede uforstaaende paa den første Linie: „Es Mølle, den—.“ Øjnene for ned over. Naa, det var fra Oluf.

Men hvad stod der? „En Hilsen fra den ene.“ Hvad var det for noget Snak. Han anstrengte sine Tanker. Oluf — Es Mølle — den ene. Aa, hvad hjalp det nu alt sammen, han var jo ikke andet end en Pjalt, der aldrig mere kunde se et ordentligt Menneske i Øjet uden at skamme sig.

Han krammede Brevet i Fortvivlelse og græd af Medynk med sig selv.

I „Brummen“ havde Torkild god Tid til at tænke sig om. Og som Begivenhederne dukkede frem i hans Tanker, følte han sig betydelig lettet. Om han havde slaaet Værten ned, knust Spejle og Møbler, ja, om han endogsaa havde væltet en Betjent over Ende og dasket til den pluskæbede Sergent, var ham egentlig saa revnende ligegyldigt, naar blot han havde sin Samvittighed fri med Hensyn til det flygtige Damebekendtskab, og det havde han jo dog lykkeligvis.

Han sammenholdt de sidste Aars Oplevelser, og han maatte indrømme, at noget lysere og skønnere end det, han havde mødt, var sikkert ikke til, og saa var

Livet dog saa pjaltet og usselt, at det netop skulde lægges saaledes tilrette for ham, at han kunde have gjort sig uværdig til en Hilsen fra den, der var hele hans Længsel og Haab. —

— — —

Med inderlig Ulyst til al Militærtjeneste vendte Torkild tilbage til sit Hjem om Efteraaret, men her følte han sig næsten overflødig, thi hans Brødre kunde nu bestride Arbejdet uden hans Hjælp. Saa maatte han altsaa ud igen, men helt formaalsløst vilde han ikke kaste sine Kræfter og sin Tid bort. Han saa sig om, men øjnede ingen tilfredsstillende Udvej, før en Aften han ganske uventet fik Besøg af sin Ven fra Højskolen, Torkild gik urolig frem og tilbage paa Gulvet og talte i et Væk. Gymnastiklæreren sad henne i Bænkekrogen og afbrød ham paa sin godmodige Maade. „Kan du ikke blive hjemme, saa hit paa noget andet!“

„Ja, gid jeg kunde“, sagde Torkild utaalmodigt, „men alle Veje er spærrede.“

„Aa, Sludder“, henkastede den anden. „Vejen ligger lige for dig.“

Torkild standsede. „Saa — aa.“

„Bare lade staa til lige ud ad den.“

Torkild begyndte atter at gaa. „Jeg tror, jeg rejser til

Udlandet, herhjemme er der ingen Muligheder.“

„Hvis du dur til noget, har du Chancer alle Vegne“, fortsatte Læreren. „Du har jo til en Begyndelse gjort et godt og dygtigt Arbejde her i dit Hjem, nu bare videre.“ Han lo muntert. „Det er sært, du ikke straks er klar over, hvor du skal hen.“

Torkild standsede uvilkaarligt. „Er du det?“

„Ja, du skal selvfølgelig paa Landbrugsskole.“

„Jeg har ingen Penge.“

„Vil du bestille noget?“

„Det kan du stole paa.“

„Godt, saa tager vi paa Landbrugsskolen“, fastslog Vennen.

Faa Dage efter mødte den venlige, hjælpsomme Ungdomslærer med et Brev fra en af sine Venner, der var Førstelærer paa en stor Landbrugsskole paa Sjælland.

„Stor Moderation af Betalingen, hvis du vil hjælpe Forstanderen med et og andet Vinteren igennem.“

Torkild greb Vennens Haand, og over hans Ansigt for et lyst Smil, som dog straks forsvandt igen. „Jeg kan ikke betale Resten“, sagde han stille.

Vennen saa ham fast i Øjet. „Nu ingen Vaklen — arbejd og laan saa Resten!“

„Det kommer vi nok ud af“, faldt Faren ind. „Lidt skulde du da ogsaa have for din Flid her hjemme.“

I de fjorten Dage til November rejste Torkild Øst

paa til de store Gaarde for at tage Roer op paa Akkord.

Ager paa Ager blev ryddet, men om Aftenen sivede Regnvandet i Træskostøvlerne, og Ryggen var, som den var knækket.

Henad Aften
Novemberdag vendte han hjem med en god Skilling i Lommen.

Hans Mor havde en Høne i Gryden, og al hans Tøj hang til Tørre ved Kakkelovnen.

Faren flyttede sig som tilfældig fra Bænkekrogen og satte sig hen paa Skammelen. Det var jo Torkilds Plads, og den skulde han have den sidste Aften, han var hjemme.

Ud paa Aftenen tog den gamle Anders Havgaard tre Hundrekronersedler ud af Chatolskuffen og rakte Sønnen dem.

„Saa mange Penge kan du jo slet ikke undvære“, indvendte denne.

„Det gaar nok“, mente Faren.

Da Forældrene var gaaet til Ro, gjorde Torkild og Brødrene en Vending ud i Stalden.

„Hvor er Grisen, der skulde gaa til Julen?“ spurgte Torkild og kastede et Blik over i den tomme Svinesti.

„Den er kørt til Slagteriet.“

„Hvorfor dog det?“

„Far havde Brug for Pengene“

„Og den hjelmede Kvie, hvor har I flyttet den hen?“

„Den er ogsaa solgt“, svarede Broren og pillede ved Lygten.

„Det var dumt, den skulde jo have gaaet i Stedet for den gamle brogede“, sagde Torkild lidt haardt.

„Ja, det skulde den“, bemærkede den anden Bror, „men Far sagde, at du skulde have Penge.“

Torkild blev rød i Kinderne, og da han kom ind, lagde han den ene Seddel i Chartolskuffen, men da Moren om Morgenens havde pakket den store Trækuffert, lagde hun Pengene øverst og laasede for Indholdet.

Faren var endnu ikke staaet op, da Torkild gik ind for at tage Afsked.

„Tak for Pengene, jeg synes næsten ikke, jeg kan være bekendt at tage en Øre af dem.“

„Jo, du har tjent dem, og du skal ogsaa have dem.“

„Jeg kunde maaske have laant hos en anden“, mente Torkild.

„Der er lidt Forslag i laante Penge“, sagde Faren. „Der ligger intet Arbejde bag dem, og man faar sjældent nogen Glæde af dem.“

Moren stod i Døren, da Vognen kørte ud af Gaarden. Torkild vendte sig om, og hun smilede og nikkede sit sidste Farvel, mens to Taarer løb ned over hendes magre Kinder; da steg der op i Sønnens Sind et

Forsæt, stort og herligt og
velsignelsesrigt.

— — —

Paa Landbrugsskolen blev Torkild straks afholdt. Han sang gerne en Sang for, naar Læreren ønskede det. Han blev Leder for de Kammerater, der vilde noget, og han kom meget i Forstander Hansens Hjem, da han jo skulde hjælpe Forstanderen i sin Fritid.

Julen kom, og Kammeraterne rejste hjem, men Torkild blev. Rejsen til Jylland var dyr, og en Del af Juleferien skulde ogsaa tages i Agt til nødvendig Læsning.

Forstanderens bad ham da være som hjemme i deres Stuer i Juletiden. En Aften, de sad og spiste, faldt Talen paa Es Mølle.

Torkild lyttede forbavset. Man ventede, at Moeskjærs skulde komme til Nytaar, og Torkild forstod, at Forstanderen og Fru Moeskjær var Søskende. Han saa fra den ene til den anden og var lige ved at tabe baade Kniv og Gaffel.

Aftenen før Nytaarsaften skulde Gæsterne fra Es Mølle ankomme.

Torkild vilde helst ikke være til Stede den Aften, ja, han vilde i det hele taget helst gøre sig saa lidt bemærket som muligt i de kommende Dage. Han vidste aldrig, hvordan han skulde forholde sig. I et Øjeblik

vilde han saadan og i det næste det stik modsatte.

Da Slæden kørte til Stationen efter Gæsterne, vadede Torkild gennem den nyfaldne Sne ind til Byen, og det meste af Aftenen sad han paa et Hotel og lod, som om han læste i de fremlagte Blade, mens hans Tanker i Virkeligheden kun kredsede om de kommende, skæbnesvangre Dage.

Da han sent paa Aftenen vendte hjem og gik ind gennem Haven, var han helt underlig tilmode ved Tanken om, at Ellen Margrethe nu var indenfor Skolens Mure. Fra sit Vindue sendte han en stille Bøn op imod den stjerneklare Nattehimmel.

Formiddagen efter havde han usædvanlig travlt nede i Fysikværelset. Han tog ud af Skabe og satte ind i Skabe, men Hjertet blev ikke mere roligt for det, og alle hans fysiske Forsøg mislykkedes. Lidt før Middag kom Lærer Nielsen der ind. Han hjalp Torkild noget tilrette og talte imens om forskellige Ting. „Naa, Jyderne kom jo ikke i Aftes.“ Torkild saa op: „Kom de ikke?“

„Nej, Moeskjær er blevet syg nu i Julen. — Men de kommer vel saa en anden Gang“, henkastede Læreren.

Torkilds Hænder rystede med Apparaterne, og han følte, at hans Stemme vilde røbe ham, hvis han sagde noget.

„Ja, Datteren kom da. De syntes vel, at nogen maatte

herover, da man nu ventede dem“, fortsatte Lærer Nielsen efter en Stunds Forløb. „Det havde ellers været ulige interessantere, om det havde været de gamle, der var kommet“, sukkede han. „Moeskjær er en meget dygtig Landmand.“

Torkild lo uden rigtig at vide, hvad han lo ad.

Saa snart Middagsklokken ringede, for Torkild op paa sit Værelse for at rede sig og tage en anden Trøje paa. Da han traadte ind, stod Ellen Margrethe i Samtale med Forstanderen henne ved Vinduet.

„Værsgod!“ sagde Fruen. Den unge Pige vendte sig og stod et Øjeblik forbavset og raadvild lige overfor Torkild. Forstanderen slog gemytligt ud med Haanden: „Det er Torkild Havgaard, en vordende Landbrugskandidat og sikkert min Afløser engang; — Frøken Moeskjær fra Es Mølle.“

Torkild traadte et Skridt frem, men en let, afmaalt Hovedbøjning fik ham til at standse, han bukkede hastigt og lidt kejtet.

Saa snart Maaltidet var forbi, styrtede den forelskede unge Mand op paa sit Kammer, gik og gik. Ja, det var Ellen Margrethe, den samme som før. Nej, ikke helt den samme. Hun var blevet lidt højere, og ejede nu først den fuldvoksne unge Piges hele

modne Skønhed, hendes store lyse Haar dækkede helt hendes Nakke, hendes Bevægelser var blødt dvælende, men sikre. — Og saa? — Ja, saa var der noget forbeholdende, noget skjult ved hende, som ikke havde været forhen, selv om hendes Smil og Latter var det samme barnlig muntre som før.

Vel havde hun hilst med en farlig Anstand, men den lette Rødmen havde dog forraadt, at han ikke var hende aldeles ligegyldig.

Om Aftenen holdt Torkild sig hos sig selv, til der kom Bud, at der var serveret Kaffe.

Man havde sat sig til Bords, da han kom ind, og der var ikke anden Plads end den i Sofaen ved Siden af Ellen Margrethe.

I den Anledning havde han nær tabt Flødekanden ned i Sukkerskaalen.

Forstanderen slog ham muntert paa Skulderen. „Nu vil vi ingen Læsen have i Julen. Ferien er til at hvile sig i.“ Han vendte sig imod Ellen Margrethe: „Vi har det det desværre uhyre kedsommeligt her paa Skolen.“

„Mon dog“, lo hun.

„Jeg forsikrer“, fortsatte Forstanderen, „selv om man gør sit Bedste.“ Han vendte sig til Torkild med et polisk Smil: „Men nu maa De, Havgaard, skam ogsaa bidrage Deres til Underholdningen. Jeg kan jo

ikke sidde over dem hele Tiden.“

„Nej, det forstaar vi da saa godt“, bemærkede Fruen. „Vi er dig overmaade taknemlig for det store Offer, du allerede har bragt.“

„I er Pokker, er I“, lo Forstanderen og strøg sin Cigar af i Underkoppen.

Til Torkilds Ærgrelse tabte han den Aften tre Partier Skak, men det var ham umuligt at holde Tankerne samlede om Spillet.

Forstanderen opgav ham, og de gik ind ti! Damerne.

Ellen Margrethe satte sig netop til Klaveret, og Torkild tog Plads i Gyngestolen, hvorfra han kunde se hendes kønne, ranke Skikkelse og hendes Fingres lette Leg over Tangenterne.

Det var for Torkild, som Tonerne aabenbarede ham noget hemmeligt og skønt, han ikke før havde kendt, som om Glæden og Lykken kom ham legende, jublende imøde.

Tiden gik hurtigt, til en af Pigerne kom ind med Vin og Glas. Klokken var da lige ved tolv, og Forstanderen rejste sig.

„I Aarets sidste Minutter bringer min Hustru og jeg Dem alle sammen vor bedste Tak for alt godt i det gamle Aar. Gid det nye Aar maa bringe enhver af os saa stor en Lykke, som vi med ydmygt Sind kan modtage.

Held og Lykke i hvert Hjem trindt omkring i vort Fædreland.“

Nu slog Klokken tolv, og Glassene tømtes paa et glædeligt Nytaar.

Ellen Margrethes og Torkilds Øjne mødtes, som vilde de gætte hinandens Tanker.

Nytaarsdag kørte Torkild hele Familien til Kirke i Slæde, og han opdagede da, at Ellen Margrethes og hans Stemmer passede godt sammen, naar de sad ved Siden af hinanden og sang.

Om Aftenen legede man Pantelege. Torkild var lykkelig, men lidt tilbageholdende, og Ellen Margrethe blev mere frimodig overfor ham.

Om Natten faldt der megen Sne, saa Morgenens fristede til Slædeture. Lærer Nielsen stillede udenfor Døren med to Kælker og bød de unge med hen paa en stor Bakke, der hævede sig majestætisk op over det blændende hvide Landskab.

De modtoges af Egnens Ungdom, der allerede havde dannet Kælkebane ned ad Bakkesiderne.

Ellen Margrethe satte sig til Torkilds Sorg først op paa Lærer Nielsens Slæde, og da hun derefter nok saa frejdigt styrede ned med den halvgamle Lærer bagpaa, kendte hans Misundelse ingen Grænser. Han satte dobbelt Fart paa og susede forbi dem som en Stormvind, men hun lo blot ad ham og

syntes at finde Fornøjelse i at glide saa langsomt som muligt, Paa Bakkens Top vendte Torkild pludselig sin Slæde imod den stejle Nordside.

„Der kan man ikke køre ned, der er en Grusgrav nede ved Foden“, raabte een.

„Jeg kører, hvor jeg vil“, lo Torkild overmodig, satte fra og fløj nedad. Formaninger og Tilraab fulgte ham paa Vej. I et Nu var han nede og forsvandt ved Kanten af en stor Udgravning. Alle holdt Aandedrættet, men som et Dyr i Spring dukkede han frem længere nede og før ud over Markerne. Der undslap Ellen Margrethe et Lettelsessuk, hendes Læber sitrede svagt, og hendes Hænder rystede med Kælkesnoren.

Torkild kom endelig op, han lo overlegent og opfordrede de andre til at gøre ham Kunsten efter. Ellen Margrethe mødte hans overmodige Blikke med et fast og trodsigt Øjekast.

„Den Tur gør ingen ham efter“, bemærkede een. „Han tør ikke gøre det mere“, tilføjede en anden.

„Saa tit det skal være“, forsikrede Torkild og drejede atter Kælken imod Nord, mens han saa sig udfordrende ..omkring. „Hvem tør tage med?“ Tavshed. „Ikke en eneste“, lo han haanligt. I det samme sad Ellen Margrethe foran paa hans Slæde, og i

susende Fart skar det nedad. Torkild klemte sine Fødder fast mod Skinnerne og spændte Armene om hendes Liv. Den løse Sne stod i Styrt ud til Siderne.

Med et Hop satte de ud over Skrænten, svævede et øjeblik i Luften, fik atter Jordfæste, for videre, slyngede pludseligt til Side og væltede i en stor, blød Snedrive.

„Aa, tilgiv mig“, hviskede han, da han hjalp hende op. Hun vendte sit Ansigt bort og slog Sneen af sin Kjole. Saa begyndte de at gaa opad. Han trak Kælken. Saadan gik de tavse et Stykke. Med eet kikkede hun skraat op paa ham og smilte skælmsk: „Jeg vil aldrig kælke med Dem mere, naar De saadan vælter mig af i Snedriverne.“ Han lo lettet og glad.

Hun standsede og saa opad: „Nu maa vi helt rundt og saa op ved den anden Side.“

„Nej, lige op over“, forsikrede han.

Hun saa smilende paa ham. „Det kan jeg ikke.“ „Jo, ræk mig Deres Haand, saa gaar det.“

Hun lagde sin Haand i hans, og han ledte hende Skridt for Skridt til de næsten var helt oppe.

„Tak“, sagde hun og tog sin Haand. „Nu prøver vi en Gang til den anden Side.“

„Til Solsiden“, hviskede han og fangede hendes Blik.

„Ja“, sagde hun med et frimodigt Smil.

Om Aftenen var de med Forstanderens til Gilde i en Gaard der i Egnen.

De unge Sjællændere var raske i Vendingen, saa Torkild maatte passe paa, om han vilde opnaa at danse med Ellen Margrethe.

En lille gesvindt Forvalter bød hende tit op, hun undgik ham, saa han ikke fik nogen Samtale med hende, men til Gengæld sad han mellem Dansestykkerne og slugte hende med Øjnene.

Torkild var bange for at vække Opmærksomhed og holdt sig derfor noget tilbage. Atter var Forvalteren foran og førte Ellen Margrethe ud paa Gulvet. Hun saa ikke særlig glad ud.

Midt i Samtalen under næste Dans udbrød Torkild pludseligt: „Jeg vilde ønske, vi var hjemme igen, denne Forvalter er dog et farligt paatrængende Menneske.“

Da lo Ellen Margrethe frisk og glad som før, men Torkild saa forundret paa hende og blev tavs, saa løftede hun Hovedet og mødte hans Øjne med et Blik, hvori der for første Gang var noget vidunderligt forjættende. Han tog hende tættere ind til sig, og hun lænede sig trygt ind imod ham.

Torkild satte sig ved hendes Side og dansede derefter hver Dans med hende.

Dagen efter var det Fygevejr, og Torkild mødte allerede ret tidligt inde i Stuerne, men Ellen Margrethe hilste kun flygtigt, skyndte sig saa ud i Køkkenet, hvor hun blev til langt ud paa Eftermiddagen.

Torkild sad og vippede i Gyngestolen og glædede sig til den følgende Dag, da hans Kammerater vilde komme tilbage, og de skulde have Juletræ, saa fik han atter Lov at danse med Ellen Margrethe.

I Mørkningen kom hun ind i Stuen, netop da Torkild var ene derinde.

Hun stillede sig ved Vinduet og saa ud paa Sneen, der kom jagende og hvirvlede rundt i Havegangene.

Han rejste sig og stod hen til Vinduet ved Siden af.

„Mon vi nu skal have rigtig Fygevejr“, sagde han.

„Det var ikke godt, saa faar vi vel Togstandsning, og jeg skal hjem i Overmorgen.“

„Saa vil jeg ønske, det vilde fyge en hel Maaned“, udbrød han uvilkaarligt. Hun drejede Hovedet lidt og tilkastede ham et lidt nervøst Blik.

„Vil De hilse Oluf fra mig?“ begyndte han igen efter nogle Minutters Tavshed.

„Ja, — han skal være Soldat i Sommer.“

„Gid jeg kunde besøge ham, han er en af mine bedste Venner.“

Hun traadte længere ind mellem Gardinerne og sagde intet.

„Skulde jeg besøge ham, maa det være inden Foraaret, da jeg til den Tid har tænkt at rejse ud af Landet“, blev han ved.

„Det kan jeg ikke forstaa, at nogen kan gøre“, sagde hun stille.

Han aandede tungt og pillede ved Isen paa Ruden: „For mig er det Spørgsmaalet om Levebrød og Livsstilling.“

„Ja, der er jo saa mange Spørgsmaal i Verden“, sagde hun.

Han traadte hen ved Siden af hende, hans Hjerter bankede stærkt, og hans Blik søgte hendes: „Der er ellers nu kun eet Spørgsmaal for mig, og det gælder alt eller intet.“

„Saa er det bedst ikke at spørge“, hviskede hun hastigt, næppe hørligt og unddrog sig hans Blik.

„Er det et Svar?“ fremstødte han tonløst.

Hun nikkede bekræftende og støttede sig tungt i Vindueskarmen, idet hun, bøjede sig frem mod den tilsnede, isede Rude.

Den Aften var Torkild ikke hjemme paa Skolen, og den følgende Dag, da Kammeraterne var kommen, og der skulde være Juletræ om Aftenen, tog han ind til Byen og kom ikke hjem før langt ud paa Natten.

Da han næste Morgen kom ned i Gaarden, holdt

Slæden forspændt, og Ellen Margrethe stod pelsklædt henne ved Døren. Torkild blev forvirret og standsede. Ellen Margrethe saa paa ham, og Fruen kaldte, men han blev staaende, kold og trodsig. Saa kom den unge Pige hen og rakte ham sin Haand. „Farvel“, sagde hun sagte og bevægede Munden, som om hun vilde sige noget mere, men gjorde saa hurtigt omkring. Torkild saa dog, at to Taarer faldt ud over hendes lange, fine Øjenhaar. Han for op paa sit Værelse og kastede sig ind over Sengen.

Lyden af klingende Kanebjælder naaede hans Øren, den lød svagere og svagere, til den tabte sig bag Skovene inde ved Byen.

Alt var igen Liv og Fart paa Landbrugsskolen. Eleverne havde rystet Juledøsigheden af sig, og paa Lærernes Værelser brændte Lyset til langt ud paa Natten. Arbejdsstemplet gik igen for fuldt Tryk.

Kun Torkild var som udenfor det hele. Hans lystige Skæmt var borte og hans Energi brudt. I over fjorten Dage drev han viljeløs, planløs om, inden han fattede sin Beslutning.

Faa Dage efter erfarede Forstanderen til sin Sorg, at Skolens tre bedste og dygtigste Elever allerede havde bestilt Plads til April paa en Udvandrerdamper.

Han kaldte Torkild for sig og foreholdt ham det

uovervejede og forfejlede i en saadan Beslutning. Vort eget Land havde netop nu Brug for de stærke, unge Kræfter. Torkild svarede for første Gang sin Lærer haardt og opsætsigt. Forstanderen blev hidsig og skældte ud. Saadan nogle „Dummerhoveder“, der ikke kunde se, hvor deres egen Fremtid laa. Senere lovede han Torkild betydelig Støtte, dersom han vilde blive hjemme.

En kold og regnfuld Eftermiddag i Marts sad Torkild paa sit Værelse. Han var lige kommet fra Byen, Regnen drev af hans Trøje, og hans Humør stod meget lavt, det var ham ganske umuligt at skaffe de faa Hundrede Kroner til Amerikabilletten.

Der blev banket paa Døren, og Forstanderen traadte ind. „Naa, er der saa Udveje for den nødvendige Kapital?“

Torkild smilte bittert: „Nej — med mindre Forstanderen er saa god at laane mig Pengene.“

„Ja, der skulde vi have det,“ lo den muntre Ungdomslærer. „Og dog er Tanken maaske ikke helt ved Siden af. — Ser De, jeg modtog for nogen Tid siden et Brev fra en Ungdomsven, der ejer en stor Farm i Amerika. Han kunde nok bruge en dygtig Hjælper til Juli.“ — Forstanderen lo kort. — „Dygtige Folk kan man skam ogsaa bruge her

hjemme. — Men nok om det. Holder De fast paa Deres Forsæt og kunde ønske en saadan Plads, kan De blive her til Maj og afrejse med Damperen 14 Dage efter. De kan sikkert faa tilsendt Billet derovre fra. Resten skal jeg hjælpe Dem med.“

Torkild greb Forstanderens Haand: „Tak, jeg skal aldrig glemme Dem det.“

„Hov, hov“, lo Forstanderen lunt. „Det er nok, naar De giver mig Besked om en otte Dages Tid.“ Han smilte polisk og vendte sig i Døren: „Det er sandt, jeg har et Brev til Dem. — Det var lagt inden i et til min Kone. — De unge Piger har Deres egen Maade paa alle Ting.“

Inden Forstanderens Trin døde hen paa Gangen, havde Torkild allerede læst Brevet.

Han sad en Stund, lod saa atter Blikket fare hen over Linierne:

Hr. Torkild Havgaard.

Det forundrer Dem maaske, at De faar Brev fra mig, men min Onkel har, i et Brev til os, bemærket, at de dygtigste af hans Elever vil forlade Landet. — Han skriver, at der er lige saa gode Muligheder her som andre Steder.

Er der da intet, som binder Dem til deres Hjemland?

Jeg fik ikke engang sagt Dem Tak for Dagene derovre paa Skolen.

Hvor var jeg ked af, at De tog bort den Aften, der var Juletræ. Hvor kunde De dog gøre det!

Jeg kunde ikke svare Dem anderledes den Aften inde i Onkels Stue. — Jeg kender Dem jo ikke saa meget, og jeg er kun nitten Aar.

Nu er Sneen smeltet, og Vandløbene risler afsted, om kort Tid har vi Foraar, vil De da være bortrejst for ikke mere at vende tilbage?

Vi har ikke talt mange Ord med hinanden, og selv om De blev her hjemme, mødtes vi maaske alligevel aldrig mere, og saa synes jeg dog, det er, som De rejser bort med min Sommer. Jeg forstaar ikke, hvorfor jeg sidder og skriver alt dette. — Jeg forstaar slet ingen Ting, ikke engang mig selv.

Ja, undskyld alle disse Ord, men jeg kunde ikke andet end skrive til Dem.

Tak for Dagene ved Nytaar.

Venlig Hilsen.

Ellen Margrethe Moeskjær.

E. S. Tak for det lille Digt, De sendte mig engang, jeg har nu igen taget det frem og læst det.

En Times Tid efter gik Torkild over Skolegaarden. Forstanderen aabnede sit Vindue:

„Hallo, De skal vel ikke paa Posthuset?“

„Jo“, svarede Torkild overrasket.

„Vil De ikke tage nogle Breve med for mig?“

Bag Gardinet stod Fruen og betragtede den unge Karl med et Smil.

Et Øjeblik efter var han paa Vej med Brevene. Ja, sandelig var det snart Foraar. Vejret maatte da ogsaa have forandret sig lige paa en Gang.

Nej, se, hvor Tø vandet løb i alle Grøfter og Render. Vinteren havde sluppet sit haarde, iskolde Tag, og Vaaren aandede sit varme, frigivende Pust paa alle Ting, følte Torkild, mens han i Tankerne gennemgik sit Brev:

Kære Ellen Margrethe.

Tak for Deres Hilsen. Jeg havde aldrig troet, at et Menneske kunde blive saa glad, som jeg nu er, men helt sikker er jeg ikke og helt lykkelig heller ikke. De har rakt mig Deres Haand, men jeg kan ikke nøjes med mindre end hele den lille, dejlige Pige fra Es Mølle — min lille Prinsesse fra det skønne Eventyrslot. — Vil De engang blive min? Jeg maa nu have et bestemt Svar, om jeg saa skal rejse til Jylland alene af den Grund og udsætte mig for at blive udvist af Deres Hjem.

Med Hilsen.

Torkild Havgaard.

E. S. Jeg rejser ikke før midt i Maj, Deres Onkel vil til

den Tid skaffe mig Plads hos en Farmer derovre.

Faa Dage efter kom Svaret:

Kære Torkild Havgaard.

De beder om et bestemt Svar. Aa, hvis De vidste, hvad jeg har gaaet igennem med mig selv siden Julen. Jeg maa nu og vil nu svare: Hvordan det saa end gaar os to, er jeg din Ellen Margrethe.

E. S. Vil du alligevel rejse?

Endelig syntes Torkild, at han havde Lykken i Eje. Med fornyet Mod tog han fat paa sit Arbejde. Han følte sig nu dobbelt forpligtet til at vinde frem mellem de første.

I sine Breve til Ellen Margrethe fortalte han om alt det, han troede at kunne lære i det store, nye Land.

Før havde han som Fortidens unge Islændinge følt sig draget af alt det lokkende eventyrlige i det fremmede, og som dem længtes han nu ud imod Lande, hvor der kun spurgtes om Dygtighed, Mod og Udholdenhed, hvorfra man kunde vende tilbage med en Erfaring og Indsigt, der senere vilde støtte ens Higen frem imod en Førsteplads i Hjemlandet.

Han bad Ellen Margrethe møde sig i Aarhus, før han rejste. At komme til Es Mølle nu som Frier vovede han ikke at tænke paa, men hun

svarede, at hun havde meddelt Forældrene alt. De havde da foreslaaet, at han kom en Tur om ad Es Mølle, naar han rejste hjem for at sige Farvel.

Hendes Forældres Syn paa denne Sag, stod hende fuldstændig klart, selv om de ikke havde sagt ret meget. Alene det, at de syntes overordentlig tilfredse med, at han rejste ud af Landet i lang Tid, var Svar nok.

„Han kan jo komme og besøge dig som en af dine andre Venner og Bekendte“, havde Moren sagt. „Saa kan vi jo altid se Tiden an.“

En Aften først i Maj kom Torkild cyklende oppe fra sin gamle Husbonds Gaard. Nede ved Skoven satte han sig af og gik langs Aaen ned over Engen, fandt det kendte Sted, hvor han havde mødt Ellen Margrethe første Gang, plukkede et Par Blomster og vendte saa tilbage til Cyklen. Han rettede lidt paa sit Tøj og tørrede Svøden af sin Pande, saa trak han sin Cykle et lille Stykke ind i Skoven og satte den ved et Træ, saa sig spejdende omkring, sprang saa over nogle Træstubbe og gik ad en smal Sti længere ind i Skoven. Ved et stort, knudret Egetræ stod han stille og lyttede.

Smaafuglene puslede sig til Ro i Løvet og Skovduerne kurrede kælent oppe i de store Kroner.

Nogle tørre Grene
knækkede, lette Skridt
nærmede sig, og en lys Kjole
kom tilsyne inde mellem
Træstammerne, Grenene
blev bøjet til Side, og Ellen
Margrethe kom hen imod
ham. Deres Øjne og Hænder
mødtes.

„God Aften, Ellen
Margrethe“, fik han endelig
sagt.

Hun gengældte hans
Haandtryk, men sagde intet.

Han blev staaende med
hendes Haand i sin. Hun saa
forventningsfuld ned for sig,
men da han stadig ingenting
sagde, skottede hun lidt
skælmsk op til ham, idet
hun strøg nogle fine
Blomsterdun af sin Kjole,
hun saa da, at hans Øjne
var fyldt med Taarer, og der
gik en svag Skælven over
hans Ansigt, saa tog hun
hans anden Haand, traadte
helt imod ham og saa ham
alvorligt og kærligt ind i
Øjnene. Varligt tog han
hende om Skulderen og
trykkede sine Læber mod
hendes Mund. „Min lille,
kære Ellen Margrethe.“

„Ja, Torkild“, hviskede
hun og gengældte hans
Kærtegn.

Efter en Stunds Forløb
spurgte hun smilende: „Er
du nu glad?“

Han holdt hende lidt ud
fra sig og saa paa hende
med et straalende Blik. „Om
jeg er glad, og det spørger
du om, min dejlige lille
Kæreste.“

Dagen efter cyklede Torkild ned over Aaen og ind gennem Skoven.

Han fandt det underligt, uforstaaeligt, at han virkelig var paa Vej til Es Mølle, og at Ellen Margrethe nu gik inde i de store, smukke Stuer og ventede paa ham.

Helt rolig var han ikke, da han cyklede ned imellem de dejlige lysegrønne Lindetræer i Alleen.

Den store Gaardhund modtog ham med et Par stærkt rungende Glam.

Henne ved Stalden holdt Karlene færdige til at tage i Marken med fem Spand Heste. En langbenet Dreng gik forbi med to Mælkespande. Torkild genkendte ham straks og gik hen til ham. „Goddag Søren, hvordan har du det?“

Søren var i bedste Velgaaende, men i Øjeblikket bare Forundring.

Lidt beklemmt om Hjertet skred Torkild op ad den stadselige Hovedtrappe.

I Stuen blev han meget venligt modtaget af Moeskjær og Fruen, der begge med stor Interesse udspurgte ham om Livet paa Landbrugsskolen.

Ellen Margrethe kom ind med Kaffen. Da den var drukket, gik hendes Far ud i Marken. Moren havde mere ondt ved at lade de unge være ene, men endelig trak hun sig tilbage, dog ikke uden et uvist, lidt bekymret Blik til Datteren.

Torkild stod henne ved Vinduet. Alting saa helt anderledes ud herfra. Stalde og Lader laa i ærbødig Afstand, og Arbejdsmanden, der stod ude i Gaardsleddet, syntes daarligere klædt, end da Torkild mødte ham ved sin Ankomst.

Ellen Margrethe kom hen og stak sin Arm ind under hans. Han vendte sig imod hende med et stolt og lykkeligt Blik. Hun smilede vemodigt op til ham:

„Min Ven, tror du ikke, at du vil fortryde, at du nu rejser ud af Landet?“

„Jeg forstaar nu bedre end før, at det er nødvendigt“, sagde han og tog hendes Haand. „Jeg haaber at vende tilbage til Es Mølle som en fuldtud værdig Frier.“ — Han sænkede Stemmen lidt: „Og du?“

Aabent og trofast mødte nun hans Blik: „Jeg vil vente paa dig.“

MIDT I VAAREN OG UNGDOMSTIDEN.

Da Elna og hendes Forældre naaede Kirkedøren, var Klokkeringningen forbi og „Gudstjenesten“ begyndt.

„Det var da ærgerligt“, hviskede Moren. „Det er ogsaa en forfærdelig Tid, du skal have til at sætte dit Haar, Elna.“

Faren tog fast i Kirkedøren, der gled tungt paa de tykke, rustne Hængsler, saa skred han langsomt og højtideligt ind over Kirkens hulslidte Fliser. Moren skyndte sig bagefter og stræbte at komme op paa Siden af Manden. Elna kom sidst, lidt rødkindet og en Smule urolig. Ja, vel var det ærgerligt at komme saa sent, at have alle de drejede Hoveder og stikkende Øjne imod sig. Det var næsten, som om de sad og saa helt igennem en. Alene det at gaa naturligt op mellem to fyldte Stolerækker var en yderst vanskelig Kunst. Det var da ogsaa farligt, som hendes Far gik langsomt og værdigt. Vel var han Sogneraadsformand, Menighedsraadsmedlem og Kirkeværge, men alligevel kunde han vel uden Forklejnelse af sin

Værdighed gaa lige nok saa hurtigt.

Dobbelt ærgerligt var det at komme for sent i Dag, da Kirken var fyldt i Anledning af den nye Præsts Tiltrædelse.

Elnas lette Nervøsitet fortog sig ikke, før han stod oppe paa Prædikestolen.

Hun kikkede lidt skraat op paa ham. Han var mager og temmelig bleg, og hans Tale var indtrængende og dybtgaaende.

Elna drejede sig lidt og saa hen over en tre—fire Rækker fintpyntede Damehatte. Den Mand overdrev da vist, saa alvorlig stillede Sagen sig vel heller ikke. Verden var jo lys og skøn, det kunde næppe være saa vanskeligt at leve sit Liv som et almindeligt kristent Menneske. At man gerne vilde pynte sig og engang imellem — ikke for længe imellem — satte Pris paa en Dans, kunde der da ikke være noget ondt i. Var det nødvendigt at tale saa stærkt om Verdens Fristelser. Ingen vilde jo gøre en nogen Fortræd eller liste en ud i — ja, hun forstod knap, hvad Præsten mente —. Gud var en god og kærlig Gud, hvis største Glæde det var at hjælpe Menneskebørnene til rette, havde deres rare gamle Præst altid sagt. Hvor kunde det hele saa lige paa een Gang blive saa voveligt og farligt. Hun skelede til Siden. Der sad jo hendes

Slægtninge og Bekendte saa rolige og sikre, og Skolelæreren bladede ligegyldigt i Salmebogen, som om alle disse Præstens indtrængende Ord var af rent underordnet Betydning.

Men Præsten blev ved: „Hold op med dette vilde Jag, den hvileløse Trængsel —.“ Hun saa en anden Vej. Hun jog jo ikke efter noget, Gud gav hende det jo alt sammen af sin Godhed:

Hun var blevet kønnere og kønnere — vidste hun godt — og hendes Far var efterhaanden blevet en meget anset Mand, der ejede den største Smedeforretning i Miles Omkreds. Deres Hjem var sikkert det smukkeste udstyrede i hele Sognet, og hun selv havde Øre for Musik, spillede og sang bedre end de fleste. Alt var saa mærkeligt let lagt til rette for hende. — Helt forunderligt var det da, at hun og Karl Mouritsen, hendes Fars Mestersvend, straks havde forstået hinanden nu i Foraaret. — Hvor kunde Præsten nu blive ved at trætte Folk med sine strenge, tunge Tanker.

Kirkefolk slaar gerne Følge, men Elna vilde helst gaa ene sammen med Kusinen, derfor blev de en Stund paa Kirkegaarden, gik mellem Gravene og talte om Dansen i Forsamlingshuset den samme Aften.

Elna naaede dog at komme hjem, før man satte sig til Kaffebordet. Hun

smuttede et Øjeblik ind paa sit Værelse, bøjede sit Hoved foran Spejlet og ordnede sit store, tunge Haar, rettede lidt paa Kjolen, og traadte saa igen ind i Spisestuen — ikke helt uden Forstillelse. — Saa gik hun flinkt Moren til Haande, mens hun rødmede ganske let under Karl Mouritsens betagne Blik.

Først helt hen mod Morgenstunden kom Elna og Karl Mouritsen hjem fra Dansen i Forsamlingshuset. Ved Havelaagen tog han hende ømt og kærligt i sine Arme, kyssede hende og talte stærke, lidenskabelige Ord, men da han mødte hendes troskyldige, rene Blik, tav han, tog ærbødigt hendes Haand og takkede hende for den lange, dejlige Nat.

Da hun kom ind paa sit Værelse, lagde hun sig halvt afklædt paa Sengen. — Aa, hvor var hun træt — saa træt, saa træt.

Moren lod hende sove omtrent til Middag. Den første Lyd, Elna hørte, var som altid Hammerslagene fra Smedien. Hun laa lidt og lukkede Øjnene. Aa, denne klangfulde Hamren havde været hendes Hjems Pulsslag, saa længe hun kunde huske, og nu bar den ligesom en øm og kærlig Hilsen, en lovende Forsikring om en lys Fremtid ind til hende. Hun laa med Armene inde under Nakken og smilte. Jo, det var Karl

Mouritsens muntre Fløjten inde ved de nye, amerikanske Maskiner. Livet var blot Solskin og Lykke, saa snart man aabnede Øjnene.

Hun begyndte at tage Tøjet paa. Hun forstod ikke, at Menneskene kunde strides, kives og ærgre sig over saa mange Ting.

Pludselig blev hun svimmel og maatte sætte sig paa Sengekanten. — Hvorfor kom det nu igen? — Deres gamle Læge holdt jo rigtignok paa med sine mange gode Raad: Hun skulde gaa Ture. — Hun, færdedes jo hele Dagen i Huset. — Saa skulde hun spise godt. — Ja, det havde de jo altid gjort i hendes Hjem. Hun skulde i det hele taget være forsigtig, ikke gaa ud om Aftenen. — Aa, den gamle, dumme Læge, hun forstod ikke, at han helt havde glemt sin egen Ungdomstid.

Pinselørdag cyklede hun ind til Købstaden for at købe en ny Sommerhat.

Hun syntes selv, at hun gjorde et heldigt Valg og begav sig veltilfreds og lykkelig tilbage i den lune Sommeraften. Et Stykke uden for Byen stod hun af, hoppede over Grøften og plukkede en lille Buket Markblomster, som hun holdt saa meget af, da trykkede hun pludseligt sit Lommetørklæde imod sin Mund og saa, at det farvedes rødt af Blod. Længe sad hun

paa Grøftekanten og søgte at klare sine Tanker. Hendes Ben rystede under hende, og der faldt smaa Svedperler fra hendes Pande. Hvor kunde det dog være? Hun var jo ikke syg. Aa, det var bare Indbildning det hele. Dog nej, det lod sig ikke bortforklare. Hun rejste sig og tog sin Cykle. Forunderligt nok, det var, som om alt var anderledes end før, selv Aftenrøden syntes at have en anden Farve, end den plejede.

Forældrene sad ved en hyggelig Kop Aftenskafe, da hun kom hjem. Hun maatte straks vise sin nye Hat frem, og hun saa, at de sad og betragtede hende med en selvtilfreds Forældrestolthed.

„Du kan faa Hatten indviet i Morgen“, triumferede Moren. „Alle I unge er inviteret ud til Proprietærens Pinsegilde. — Men tag nu en Taar Kaffe, vi har lige drukket.“

„Tak, jeg tror ikke, jeg skal have noget i Aften — jeg gaar i Seng med det samme.“

„Ja, du er vel træt.“

Hun gemte sit Blik for dem. „Ja, — lidt.“

Dagen efter var hun ordknap og fortænkt. Om det var rigtigt at fortælle Forældrene Aftenens Hændelse stod hende ikke klart, bibringe dem Ængstelse og Sorg vilde hun nødvendig, maaske betød det slet ikke noget, og fortalte hun

dem det, fik hun vel ikke Lov at tage ud om Aftenen.

I den stille, klare Majaften legede de unge ude paa den store Gaards Græsmark. Elna blev ved et heldigt Træf Karl Mouritsens „Kone“ i Enkeleg. I lette Haandtryk betroede de hinanden deres stille, hemmelige Lykke, og da der blev klappet ud, mødtes deres Øjne i en Forsikring om ubrydelig Troskab, saa for hver ud til sin Side. Enkemanden kom farende som en Stormvind, men Elna undveg ham ved at løbe uden om ham i en stor Bue, og efter et langt og voldsomt Kapløb naaede hun omsider at gribe sin Kærestes udstrakte Haand.

Hun var ikke et eneste Øjeblik i Tvivl om, at et saadant Løb ganske oversteg hendes Kræfter, men Karl Mouritsen vilde hun ikke svigte, selv om hun for Svimmelhed og Hjertebanken knap mærkede hans varme, taknemmelige Haandtryk.

En lammende Forfærdelse greb hende ved Tanken om, at hun kunde blive daarlig nu mellem sine Ungdomsvenner, men da hun ret hurtigt forvandt Overanspændelsen, blev hun overstadig glad og munter; den Tilfældighed i Gaar Aftes betød altsaa intet.

En jublende Lykke betog hende, hvergang hun og Karl Mouritsen mødtes. Senere gik de Blomsterleg i den store Haves halvmørke

Gange. Blev de to unge skilte i den ene Gang, mødtes de altid i den næste. Legen var for dem som et Eventyr, en Kamp mod tusinde Forhindringer, en Befrielse af den, de havde kær. I den lyse Sommernat gik de hjem over Markerne. Karl Mouritsen kyssede hendes dugvaade Haar, og hun tog Løfter af hans stærke, klangfulde Stemme og hans ridderlige Føren hende udenom Græstuer og andre Ujævnheder i Jordsmonnet.

Hanerne galede i Huse og Gaarde, da de naaede Smedien. Ude i Køkkenet trak hun de drivvaade Sko og Strømper af. En Kuldegysning gennemisnede hende. Uforsigtigt var dette her, men hvad kunde hun gøre for, at Græsset var dugmættet og Natten lidt kølig. Hvad vilde Karl Mouritsen tænke, hvis hun nægtede at gaa en saadan Tur med ham, og man er dog kun 19 Aar een Gang.

Den næste Maaned var den lykkeligste i hendes Liv, syntes hun.

Men en Dag i Juli følte hun sig pludselig daarlig og gik i Seng. Moren kom ind med noget Vand og saa da, at der var røde Stænk paa Lagenet, og at den unge Pige laa bleg, med en kold Sved paa Panden.

Hvordan hun naaede ind i Stuen og kom til Sæde i Kurvestolen, var hende siden en Gaade, og kun med

den største Selvbeherskelse fik hun kaldt paa Køkkenpigen. „Bed min Mand om at komme ind med det samme“, fik hun endelig stakaandet frem.

At blive jaget fra sit Arbejde uden tvingende Grund, fandt den stærkt optagne Smedemester sig ikke stiltiende i, hans Greb i Dørhaandtaget var alt andet end stilfærdigt. „Hvad vil du, er der noget vigtigt paa Færde?“

„Ja“, gispede Moren næppe hørligt.

Han kastede et hastigt Blik omkring i Stuen. Ikke saa meget som en Urtepotte var væltet. „Jeg mener ellers, at det er det vigtigste for os, at jeg holder Forretningen gaaende“, sagde han hidsigt. „Faar vi ikke Held med disse sidste Maskiner, kan vi komme til at gaa fra det hele“, føjede han ildevarslende til.

„Elna er syg“, sagde Moren stille.

Han gik rask frem over Gulvet. „Naa, ja, — saa kan vi jo sende Bud efter Lægen“, sagde han mere dæmpet, idet han aabnede Døren til Elnas Værelse.

Han blev staaende i Karmen og syntes ubevidst at tage for sig med den ene Haand. Under den mørke Kulsod blev hans Ansigt kridhvidt.

„Ja, Far, her ser ikke godt ud“, sagde Elna og forsøgte at smile — men i

det samme kom det igen — værre end før.

Lidt efter, da Værelset var gjort i Stand, sad Faren ved Sengen. Elna var bleg, og hendes Tanker syntes at arbejde med noget, hun ikke kunde faa rede paa, hendes Blik var glansløst og fjernt.

Faren sad foroverbøjet og lyttede til hendes Aandedræt, mens han uafbrudt strøg ned over hendes Haand. Han vilde bede hende om Tilgivelse, fordi han næsten aldrig havde faaet Tid at tale et Ord med hende, aldrig faaet Tid at tænke paa hende og glæde sig med hende. — Han vilde fortælle hende, at han holdt af hende som ingen i hele Verden. Han vilde sige hende, at vilde hun nu blive rask, skulde alt blive helt anderledes. — Han strøg og strøg.

Den gamle Læge traadte ind og gik stilfærdigt i Lag med Undersøgelsen, saa rettede han sig langsomt og puttede Stetoskopet i Tasken.

Elna stirrede i angstfuld Spænding op i hans dybtliggende, staa-blå Øjne. Hendes Hjerter slog hørligt, hun følte det, som denne Mand holdt hendes Liv i sin Haand.

„Naa — aa, der er intet saadant i Vejen med Lungerne — lidt Bronchitis som sagt.“ Han tog hendes Haand. „Men det har jeg jo nævnt før. — De er lidt sart — noget sart, saa De maa

gaa meget ude i frisk Luft — og tage nogle Strandbade — ellers leve lidt godt.“ Hermed vilde Lægen egentlig helt have sluttet, men tre Par spørgende Øjne afkrævede ham en nærmere Forklaring, og saa sagde han, at Tilfældet godt kunde skyldes, at en Halsaae var blevet trykket og havde givet efter — det havde sikkert ikke noget at betyde.

Da man havde drukket Kaffe, kom Lægen ind for at sige Farvel. Der gik en sørgmodig Trækning hen over hans rolige Ansigt, da han saa den unge Piges forgrædte Øjne. — Han saa i et Øjeblik Raadløshed hen over Væggen. „Nej, vil man se, et dejligt Billede, De har der“, smilede han afledende. „Har De selv anskaffet Dem det?“

„Nej, det har Far og Mor givet mig til min Konfirmation“, svarede Elna og søgte at beherske sig.

„Det er Vaaren“, sagde han. „Dejlige lyse Farver. En gammel, dansk Landsby. Solen blinker i Ruderne, og højt oppe over Kirketaarnet drager Vildgæssene Nordpaa til Norge og Sverrig. Ja, Vaaren er en lys og skøn Tid, der er saa meget i Vente.“

Længe efter at Lægen var taget afsted, laa Elna og saa paa Billedet. Ja, vel var det kønt. Alle roste det og kaldte det et Mesterværk, det var næsten blevet som en Del af hende selv. Ja, der var

Da hun ved Kusinens Arm betraadte den flagsmykkede Festplads, stod hun til Livet med hele sit unge Hjertes Sundhed og Varme. Feststemningen gjorde hende lattermild og skæmtsom. De unge Mænd saa beundrende efter hende, og snart var hun, som hun plejede, Midtpunkt i et ungt, muntert Selskab. Glade Tilraab og lystige Paafund svirrede i Luften. En Festtale gav den fornødne Dybde i Stemningen, og det store Orkester gav det hele et noget højtideligt og ophøjet Præg.

Eftermiddagens faa Timer for hastigt afsted. Ude ad Veje og Stier kom stadig nye Flokke af unge. Aftenen med Dans, Illumination og Fyrværkeri var jo først Sommerfestens Højdepunkt. Snart trak Musikken fra Tribunen hen til den store Danseestrate, der med sit Papirspynt og kulørte Lamper havde en underlig, dragende Magt over det unge Sind. Øjnene fik en blankere Glans, og Hjertet slog lidt hurtigere. Man saa sig spejdende omkring, skjulte Længsler steg frem og aabenbarede sig i Blik og Miner.

Elna var borte i det alt sammen, alt andet var glemt. Tanken var som bjergtaget under Musikkens Trolddomsmagt. Overrasket opdagede hun nu, at Solen var gaaet ned bag Trætoppene. Hun gav Karl

Mouritsens Haand et let Tryk og begyndte at gaa bort fra Festpladsen. Oppe ved Byen standsede han brat: „Hvad vil du dog, kære?“

„Jeg skal hjem nu“, sagde hun uden at se paa ham.

„Ja, saa.“ Han blev forundret staaende. Hun gik et Stykke, kom saa tilbage igen og stak sin Arm ind under hans.

„Du er da ikke tosset, at ville tage hjem nu“, sagde han ligefremt. Hun vendte sit Ansigt tilbage imod Skoven med de lange Rækker af kulørte Lamper. Festtumlen lød dæmpet, lokkende i Sommeraftenen.

Karl Mouritsen lo kort og begyndte at gaa ned imod Skoven, men Elna stred imod, kæmpende med baade ham og sig selv.

„Nej, jeg har lovet at komme hjem“, hun søgte at bøde paa Afslaget ved at trykke hans Arm ind mod sig, men han rev Armen til sig og saa opbragt paa hende. „Jeg har nok mærket, at dine Forældre passer paa dig.“ Han lo haanligt. „De er selvfølgelig urolige for dig i Selskab som mit.“

Elna traadte ivrig hen imod ham: „Nej, kæreste, det er ikke det.“

„Naa“, sagde han spydigt.

Han var selv ulykkelig over, at han var ond, men dette her var da ogsaa en temmelig grov Streg i Regningen. De stod en Stund overfor hinanden uden at tale. Aldrig havde

hun forekommet ham kønnere end i Aften, og dejlig var hun at danse med. „Saa, Elna, kom nu med tilbage.“

„Nej, jeg er ikke helt rask, ved du nok.“

Han lo lidt vantro: „Saa syg er du vel heller ikke.“

Hun følte, at det var Uret imod ham, at hun havde skjult Aarsagen til sit sidste Sygeleje, men Lægen sagde jo, at det intet betød. Hun vendte sig imod ham med et frisk og lovende Smil: „Tag med hjem, Far og Mor er bedt ud, saa faar vi Lov at sidde ene to i Aften.“

„Ja, det kunde være meget godt — en anden Gang.“ Han saa straks, at han saarede hende, men det var jo hendes egen Skyld. Hendes Lunefuldhed var blevet ganske utaalelig i den sidste Tid.

Hun gik et Stykke bort, vendte sig og rakte sin Haand ud imod ham.

„Karl!“ kaldte hun blødt og bønligt.

„Nej“, svarede han stædig og trodsig, gjorde brat omkring og gik ned mod Festpladsen.

Langsomt fyldtes hendes Øjne med Taarer, og paa een Gang kom Graaden saa stærkt over hende, at hun ikke mægtede at dæmpe den, men skyndte sig ud ad Vejen med sin Cykle. Hornmusikken holdt igen og gjorde Vejen hjemad uendelig lang.

Forældrene bad hende gaa med dem om til Naboen, hun svarede ikke paa deres-Henstilling, men satte sig mørk og indesluttet i Sofahjørnet.

Der faldt snart en trist Stilhed over den næsten folketomme Landsby, og tom Kedsomhed traadte ud af hver Sprække i Stuen. Aldrig havde hendes Hjem været saa trist og øde, syntes hun.

Med eet rejste hun sig, gik ud gennem Værkstedet og tog forsigtigt i Karl Mouritsens Kammerdør. Den var ikke laaset. Hun saa sig om i Værelset, tog paa hans Piber og strøg sin Haand ned ad de ophængte Klædningsstykker, stillede Haarbørster, Spejl og andre Smaating tilrette paa Bordet, saa glattede hun hans Hovedpude og kyssede den. Ude i Smedien tog hun hans slidte Skødskind imellem sine Hænder, pludselig blev hun grebet af Ensomheden og skyndte sig gengennem Stuerne ind paa sit Værelse og gik i Seng. Bede til Gud vilde hun ikke. Han skulde ingen Tak have, saa haardt hun blev behandlet af baade ham og Menneskene. Hun græd af Harme og Medynk med sig selv. Hvor kunde ogsaa hendes Forældre forlange, at hun skulde give Afkald paa sine største Glæder, de tænkte jo ikke selv paa andet end at more sig.

Paa een Gang tabte hun helt Modet, græd og bad Gud

tusinde Gange om
Forladelse.

Elna og Karl Mouritsen
havde ikke svært ved at
blive forligte, men snart blev
hendes Sygdom saa
betænkelig, at man maatte
gribe til de mest virkende
Forholdsregler.

Med den største
Forfærdelse opdagede
Forældrene de stadig
tilbagevendende
Opspytninger.

Alle de unge, glade
Mennesker, der hidtil havde
fyldt Stuerne med Sang og
Munterhed, blev pludselig
borte, Kaffegilderne og
Bestyrelsesmøderne blev
flyttet andet Steds hen.
Forældrene sad tavse i
Mørkningstimerne, Karl
Mouritsen fløjtede ikke
mere, og Elna gik ud og ind
som ved Siden af sig selv
hele Tiden.

En lys og mild
Septemberdag rejste Elna til
Sanatoriet.

Hun sad omme i Haven
og ventede paa Vognen, der
skulde køre hende til
Stationen.

Oppe i de høje Poppelpil
sad store Flokke af Stærer,
der var paa Vandring imod
Syd, Æblerne hang
halvmodne og tunge ned
langs de krogede
Frugttræers Grene.

Elna sad i Tanker og
betragtede en fin og
rødkindet Gravenstener; hun
fandt det mærkeligt, at den
var saa langt fremme, mens
alle dens Kammerater endnu

var grønne. I det samme raslede Bladene for en svag Brise, og det kønne Æble gled bort fra Grenen og faldt til Jorden med et hult Dump.

Elna for sammen. Hun følte det som en Svie i sit Sind, at netop dette Æble skulde falde nu, men saa slog hun sin Overtro hen med et Smil og gik hen og tog Frugten op. Den var ormædt og udtørret.

Det friske, gemytlige Humør, der herskede paa Sanatoriet, gjorde den unge Pige godt. At hun fejlede noget videre, vilde hun ikke indrømme for sig selv, skønt hun kunde gribe sig i at gaa og misunde de fattige, forslidte Familier, der laa ude paa Agrene og samlede Kartoffler op i et øsende Regnvejr, mens hun gik i tætte Støvler og Gummislag.

Hen imod Jul var hun kommet sig saa vidt, at hun fik Lov at tage hjem.

Hun lagde straks Mærke til, at Moren var blevet mere indadvendt end før, og at Faren syntes at lægge mindre Vægt paa den ydre Anseelse, han nød. Selv om Elna ikke tillagde dette nogen Betydning, hævede det dog Forældrene i hendes Øjne; ellers vilde hun helst, at alt skulde være, som det plejede derhjemme, men for over en Maaned siden havde hun faaet at vide, at Karl Mouritsen var rejst. Han var nu paa et af Hovedstadens store Værksteder.

Uden ret at vide hvorfor, havde Elna vægret sig ved at skrive til ham, mens hun var paa Sanatoriet, især da han slet ikke havde ladet høre fra sig, men nu meddelte hun ham, at hun var kommet hjem, at Sygdommen efter Lægens Udsagn var standset. Fremtiden syntes hende lys og skøn, og de kunde nu se den imøde med glad Forventning. Til Slut mindede hun ham om de glade Stunder, de havde haft sammen i den svundne Sommer.

Der kom hurtigt Svar, men hans Brev indeholdt kun en Mængde Enkeltheder fra den store Fabriksvirksomhed. Hans Optagethed raabte hende imøde fra hver Linie.

Hun græd, og Længslen efter ham fik fornyet Styrke ved hans tilknappede Travlhed.

Den Tanke, at der kunde være noget uvist i deres Forhold, nedbrød hendes Energi samtidig med, at den gjorde hende hvileløs.

I et nyt Brev lagde hun hele sin unge, stærke Trang til Kærlighedslykke frem for ham.

Langt om længe modtog hun noget kønt opstillet Udenomssnak og nogle intetsigende Talemaader som Svar paa sin længselsfulde Kærlighedskalden.

Hvad hjalp det hende, at hun undskyldte ham alt, hvad hun kunde,

bortforklare den frygtelige Kendsgerning, at han holdt sig paa Afstand, kunde hun ikke. Hun grublede og græd. Vilde han svigte hende? Nej, saa falskt og usselt var Livet ikke.

Som en velstaaende Mands Datter havde hun haft mange Tilbedere. Sidste Sommer havde de flokkedes om hende, hvor hun gik. Hvad der den Gang smigrede hendes Forfængelighed, kunde hun nu lægge til Side uden Savn, men Karl Mouritsen vilde hun ikke give Slip paa, kunde ikke, uden at alt andet med det samme vilde blive værdiløst. De havde maaske ikke rigtig forstaaet at leve for hinanden, men naar de engang mødtes igen, skulde det blive helt anderledes.

I Mørkningstimerne sad hun og drømte sig til den Kærlighedslykke, som Virkeligheden nægtede hende.

En Dag efter Julen kom hun ind hos en af sine Sanatoriebekendte. Det var en lidt ældre Kone, der laa paa det sidste med en stor Flok forsultne Børn omkring Sengen. Manden var saa godt som uarbejdsdygtig, grundet paa en ondartet Gigtsvaghed, og hele Hjemmet bar Præg af den yderste Fattigdom.

Elna kunde næsten ikke bekvemme sig til at gaa ind i den urene Stue og tage alle de smaas snavsede Hænder.

Dagen efter bar hun en stor Kurv til det nødstedte Hjem. Seks smaa Øjenpar lyste hende imøde, og Konen trykkede hendes Haand og fortalte hende Smaatræk om Børnenes gode, opofrende Sindelag.

Her mødte den unge Pige en Verden fuld af Ydmyghed og Taknemmelighed over for den mindste Begunstigelse, Livet vilde skænke.

Glad og viljestærk gik hun hjem, fyldt af de herligste Forsætter.

Ikke alene bragte hun hver Dag dette fattige Hus Hjælp, nej, nu saa hun, hvad hun aldrig havde lagt Mærke til før, at der var baade Fattigdom og anden Nød rundt omkring i Sognet. Nye Tanker brød frem hos hende. Gud havde prøvet hende saa haardt for derigennem at føre hende frem paa Barmhjertighedens Vej.

Igennem vældige Snedriver og i bidende Kulde bar hun sine Madkurve og Pakker med Børnetøj rundt til fjerntliggende Hedehuse og andre Hjem, hvor Sygdom og Nød holdt til. Hendes Forældre imødekom gerne hendes Ønsker. De havde maaske en ubestemt Fornemmelse af, at de derved ligesom afbetalte noget baade til Gud og Mennesker.

Præsten, som Elna ikke straks fandt Behag i, blev hendes trofaste Hjælper og gode Raadgiver. De mødtes

ved Sygesengene og hos de enlige gamle.

Paa sine lange Spadsereture fik Elna rigelig Tid til at tænke. Hun begreb ikke, at hun nogen Sinde havde ment, at Glæden alene var at finde i muntre Lag, nu tog hun aldrig i Betænkning at forsømme et Gilde eller et Kaffeselskab. Tilværelsen var fuld af uløste Opgaver. De kaldte fra alle Sider, de fordrede alle ens Kræfter, hele ens Mod og Udholdenhed.

En Dag efter en streng Tur maatte hun gaa til Sengs, og om Natten fik hun et heftigt Tilbagefald af sin Sygdom.

Lægen kom og gik, Præsten kom og gik. Saadan svandt et Par Uger, saa maatte hun komme op, naar blot Feberen vilde lægge sig, men den syntes ikke at ville give Slip denne Gang, den stod ikke højt, men holdt fast.

Sneen smeltede, og Martssolen legede foraaarsfrisk i Karmen mellem Urtepotterne.

Elna laa stille og saa paa det store Billede paa Væggen.

Billedet mindede hende hver Dag om Karl Mouritsen. Hun havde saa bestemt knyttet hans Tilbagevenden til Foraarets Frembryden. Han kom jo sidste Aar med Sol og Varme og Sommer. Hun prøvede at tænke paa andre Ting, men Hammerslagene og Ildskæret

fra Smedien førte atter hendes Tanker tilbage til den bortrejste Ven. Aa, vilde han blot komme og sætte sig ved hendes Seng, kunde det være det samme med alt det andet.

Moren kom listende ind i Værelset. Det var Kusinen, der gerne lige vilde ind og hilse paa hende.

„Nu igen“, sagde Elna utaalmodig. Der var i den sidste Tid kommet noget haardt og trodsigt op i hende.

Kusinen var en lad Natur, der struttede af Forfængelighed. Nu havde hun faaet en ny Kjole, der slet ikke var saadan, som hun havde bestilt den, — rent galt var det da med Ærmerne. Hun snakkede og beskrev, saa Elna til sidst tabte Taalmodigheden og bad hende gaa.

Alle disse intetsigende Besøg af Slægt og Venner pinte hende ubeskriveligt. Ind til hendes Leje slæbte de deres Kyllingesorger og deres Fornøjelser. Hvor var Menneskene simple og taktløse, egenkærlige og sladdervorne. De kom kun for at faa Lejlighed til at slippe i deres pæne Tøj, og saa for at faa en Taar god Kaffe. Aldrig havde hun set dem ved en fattigs Sygeseng. Hvad brød de sig i Virkeligheden om hendes Sygdom, hendes Ulykke. Hun troede dem ikke, selv om de lagde deres Ansigter i de mest medlidende Folder.

Da traadte Præsten ind, rolig og beskeden satte han sig og talte stilfærdigt, overbevisende om ham, der aldrig havde tænkt paa sig selv, men altid var rede til at komme de lidende til Hjælp.

Den syge skubbede sig længere op paa Pudens og stirrede ind i Præstens Øjne. „Ja, det er godt nok alt sammen“, sagde hun kort. „Det var den Tid. — Nu har Gud slaaet Haanden af os.“

„Nej, nej“, sagde Præsten kærligt overbærende.

Hun aandede hastigt. „Hjælp han da den stakkels syge Mor med de mange Børn? — Hjælper han mig?“

„Men, kæreste Barn dog —.“

„Ja, „kæreste Barn“ det hører jeg fra Morgen til Aften.“ Hun fremstødte Ordene med korte Mellemløb: „Aldrig kunde jeg komme i Tanker om, at nogle af de andre vilde hjælpe mig, men De stoler jo saa fast paa Bønnens Magt, — bed da for mig, saa jeg kan blive rask ligesom De og alle de andre, der kommer og sætter sig her ved min Seng!“ Hun trykkede Ansigtet ned imod Pudens i krampelignende Graad.

Sorgfulde og dybt nedbøjede forlod Forældrene Værelset, men Præsten tog blidt om den lille, magre Haand paa Sengekanten. „Det lover jeg dig, lille Elna, at jeg skal gaa frem for Guds Ansigt med min Bøn

for dig.“ Han ventede et Øjeblik, til hun saa op. „Vi lægger vor Sag i Guds Haand.“ Han gik ind i Stuen og lukkede Døren stille efter sig.

„Aa, vi maa tilgive hende det“, græd Moren, „men hvor kan hun dog tale saaledes.“

„Forstaar I da ikke det“, sagde Præsten. „Sjælen slæber sig frem imod Gud.“

Lægens hyppige Besøg havde trøstet Elna meget, men som Tiden gik, skønnede hun, at han intet formaaede overfor hendes Sygdom, og en Dag dristede hun sig til at spørge om sin virkelige Tilstand.

Han stod lidt, strøg saa sin Haand let og kærligt hen over hendes Pande. „Lille Elna, vi haaber altid det bedste.“

Saa var det da virkelig saadan, at hun aldrig mere skulde blive rask, aldrig naa alt det, hun havde ligget og hobet op foran sig i alle de lange Nætter og Dage.

Hun maatte jo egentlig have vidst det længe. Hun huskede, at hun allerede om Sommeren havde søgt at undgaa, at Karl Mouritsen kyssede hende paa Munden. Var det fordi han tilhørte Livet — hun ikke?

Saa snart hun nu vovede at tænke frem i Tiden, var det, som hun kom ud paa Hængedynd, der ikke kunde bære. En knugende Dødsangst kom over hende. Den affødte en Række uafviselige Tanker om noget

rædselsfuldt, som hver Celle i hendes Legeme stred imod.

Hendes Sind faldt ikke til Ro, før Udmattelsen lagde sin lammende Haand over det, og en stakket Søvn bragte Hvile.

Hun vaagnede i Graad, tung i Hovedet og varm af Feber.

Præsten kom ind, satte sig hos hende og sang for hende, hun afbrød ham med sin Hulken: „Jeg tør ikke dø — ikke nu.“

Sagtmodig tog Præsten sin Bibel frem, slog op og læste om Jeftas Datter, der frisk og sund og lykkelig gik sin Far imøde med Sang og Dans og maatte saa høre, at nu var hendes Dage forbi. Hun græd ogsaa, men var lydig i alt.

Stille lukkede Præsten Bibelen og saa op: „Har du lagt Mærke til det Billede, der hænger over Sofaen inde i jer Stue?“

„Jesu ypperstepræstelige Bøn.“

„Ja, skal jeg læse, hvad han siger, lige før han gaar til sin Fader og Himmerigets Glæder?“

Elna nikkede og græd sagte under Ordene: „Fader, jeg vil, at, hvor jeg er, skal ogsaa de, som du har givet mig, være, for at de maa skue min Herlighed, som du har givet mig; thi du har elsket mig, før Verdens Grundvold blev lagt.“

En Nat drømte Elna, at Karl Mouritsen og hun sad i en Baad. Vejret var dejligt,

og Søen blank. De sad Haand i Haand, og hun hvilede sit Hoved imod hans Skulder. De havde nok paa Fornemmelsen, at der et Sted forude var en Kyst, de skulde naa, men Baaden gled kun langsomt, og Land var ikke i Sigte. Det kunde ogsaa være det samme, syntes de begge. Men paa een Gang kulede Vinden op, og Vandet blev uroligt. Hun følte sig utryg og angst, klyngede sig til ham og bad ham ro Baaden ind. Han lo blot, tog hende om Skulderen og trykkede hende ind imod sig for at kysse hende, og skønt hun sitrede af Lykke, stred hun dog af al Magt imod for at undgaa, at han kom til at kysse hendes Mund. Han slap hende og stirrede paa hende med et Par kolde, fremmede Øjne, gik saa helt ud til Rælingen og vendte Ansigtet bort fra hende. Hun følte det, som Hjertet blev revet ud af hendes Bryst. Hun vilde forklare sig, hun vilde bønfalde ham, men komme hen til ham, kunde hun ikke, og med eet saa hun, at hun var ene. Uvejret tog til, og hendes Baad vippede som en Nøddeskal paa det oprørte Hav. Vel dukkede Landet op langt forude, men Baaden slingrede frygteligt og kom ikke ud af Stedet, skønt hun roede af alle Kræfter. Et tæt Mørke sænkede sig over Vandmasserne. Aarerne revedes fra hende, og

Baaden lod sig slet ikke styre mere, da rejste hun sig op og raabte i sin Nød: „Hjælp mig, Jesus, jeg forgaar.“ Der var intet at gøre uden at dø, og det turde hun ikke, men i det samme brød Morgensolen igennem, og Kysten steg frem, lys og vidunderlig i den hvide Solglans, og hun traadte fra Baaden og gik paa de gyldne Lysstraaler ind imod det dejlige Land.

Hun vaagnede og saa sin Far sidde ved Siden af Sengen og blade i den gamle Bibel.

„Ja, læs for mig“, bad hun sagte.

„Hvad skal jeg læse?“ spurgte Faren og bladede uvant.

„Hvad du selv synes.“

„Naa — ja.“

Moren kom frem i Døren: „Hvad er det, Elna?“

„Jeg synes, det er saa mærkeligt, at vi næsten aldrig har talt til hinanden om alvorlige Ting“, sagde Elna med et Blik til Forældrene.

„Ja, det er sandt nok — sandt nok“, nikkede Faren indrømmende. „Vi har vel haft for meget andet at tænke paa — desværre.“

„Vi har da levet med i alt godt“, sagde Moren. „Og her i vort Hjem har der lydt mange alvorlige Ord.“

Elna laa og græd stille. Faren bøjede sig ned over hende: „Hvad synes du, vi skulde have talt om, min lille Pige?“

„Om Gud — og et evigt Liv.“

Blandt alle de, der kom paa Besøg, var Mosteren den mest kærkomne. Hun havde holdt Elna over Daaben og havde altid haft hendes Fortrolighed.

En Dag, hun var der, kaldte Elna hende ind og bad hende skrive til Karl Mouritsen.

„Ja, men kæreste Elna, jeg forstaar ikke —.“ Mosteren var forbavset og tænkte, at den stakkels, unge Pige ikke anede, at hun kun havde saa kort Tid tilbage.

„Du bar mig til Kirke“, begyndte Elna lidt efter, „vil du nu ikke hente det Billede, der hænger over Sofaen?“

Da Mosteren kom med Billedet, var Moren med. „Ja, jeg har netop tænkt paa, om du ikke vilde have dette Billede her ind paa Væggen. Vi kan jo hænge det op ved Siden af det store.“

„Nej“, sagde Elna. „Tag det store ned, og sæt det til Side, — jeg har holdt alt for meget af det, — men det var saa kønt, saa lyst.“

Moren stod uforstaaende, mens Mosteren tog det skønne Naturbillede ned og hængte det andet op paa samme Sted.

Otte Dage efter kom Karl Mouritsen. Usikker og forlegen traadte han hen til Elnas Sygeleje. Hun rakte ham smilende sin Haand og bad ham sidde ned, og han

gjorde sig Ulejlighed for at synes rolig og behersket, kunde dog ikke rigtig faa begyndt paa en Samtale.

„Hvorledes lever du?“ spurgte Elna. „Er du i København endnu?“

Rolig og stille laa hun og hørte paa ham, smilte af og til. Endelig tav han, saa paa hende og spurgte uovervejjet: „End du, hvorledes har du det?“

Hun laa lidt, rakte saa sin Haand ud imod ham og vendte sit Ansigt imod Billedet paa Væggen. Først nu opdagede han, at deres Lykkebillede var borte, og i Stedet for hang Billedet af ham, som havde sagt: „Der, hvor jeg er, skal ogsaa I være.“

Hulkende bøjede Karl Mouritsen sig ned over Sengen: „Aa, Elna, tilgiv mig!“

„Tak, fordi du kom, tak for alt godt“, hviskede hun.

Da han et Øjeblik efter sendte hende et Afskedsblik inde fra Stuen, nikkede hun til ham og smilte igen.

Hun vidste, at hun ikke saa ham mere, men nu vilde han kunne glemme sin Uret imod hende, han skulde ikke hele sit Liv trykkes ned af en daarlig Samvittighed.

Som Dagene gik, kom der stadig flere og flere Besøgende. Elna talte nogle faa Ord, smilte og søgte paa alle Maader at lette dem dette vanskelige, at sidde og tale med een, der ligger paa sit yderste. Hun forstod nu

først Menneskene rigtig. Deres Hjertelag var godt, men deres Tanker førte dem ofte helt bort fra det, de inderst inde længtes efter.

Hun forstod ogsaa nu, at de holdt af hende alle sammen og vilde have hjulpet hende, hvis de havde kunnet, det var blot hendes eget Sind, der havde været haardt og hendes Øjne uklare. Naar hun laa og saa paa Billedet paa Væggen og nynnede med paa de dejlige Salmer, følte hun, at Livet havde skænket hende det største, det højeste af alt. — Ja, selv Døden var mild og barmhjertig. Det var jo slet ikke Døden, det var Livet — Indgangen til Livet.

PAA SELVE JULEAFTEN.

Far, hvor skal vi hen ?

„Ti stille, Peter!“

„Far, min ene Strømpe er gledet ned; det er saa koldt.“

„Saa træk den op!“

„Ja, men jeg ved ikke, hvor Baandet er blevet af, — det ved jeg ikke, Far.“

„Hvad løber du ogsaa med for? Gaa øjeblikkelig hjem. Hører du!“

Men lille Anders Peter løb ikke hjem, han blev ved at følge Faren med smaa, trippende Skridt. Han maatte tage tre—fire Skridt for hvert, Faren tog, thi denne gik stærkt til uden at løfte Blikket fra Brostenene.

Det var ikke mærkeligt, at han havde travlt i Aften — Juleaften. Alle skyndte sig forbi. Selv Bydrengene kørte i Trav. Det gjaldt om at blive færdig i en Fart og saa komme hjem til Mor at holde Jul. Maaske havde Mor i Aften en lille Gave i sin Skuffe foruden alt det andet, man skulde have. Drengene blæste i Fingrene. Hu, det var bidende koldt.

Enhver havde nok i sit eget, saa ingen lagde Mærke til den fattige Arbejdsmand, der stormede af Sted midt paa Gaden med den lille,

forpjuskede Seksaarsdreng
ved sin Side.

En fin Sne kom med
smaa, klingende Lyd flygende
hen over Brostenene. Den
svøbte sig om Drengens
halvt nøgne Ben og klemte
sig ind i de langstrakte
Revner ved hans
Støvlesaaler.

Der gik en Kuldegysning
gennem den lille Purk. Han
ømmede sig for hvert Skridt,
thi det vaade Læder gnavede
slem i de magre, frostrøde
Hæle.

„Far, vi skal da ikke ned
til Havnen? Det er saa koldt
der nede.“ Anders Peter
rakte sin iskolde Haand op
og stak den forsigtigt ind i
Farens haarde Arbejdsnæve,
men Manden slyngede de
smaa, rystende Fingre fra
sig og for med Haanden op
over Barnets Hoved som til
Slag. Den lille dukkede sig
og stirrede angst op i Farens
strenge, mørke Ansigt.

„Gaa hjem, og det lige
paa Minuttet!“

„Ja, men —.“

„Ti stille, og gaa, ellers
faar du Klø, forstaar du!“

Anders Peter veg tilbage
og blev staaende et Øjeblik.
Han tørrede de
fremtrængende Taarer bort
med sine valne Fingre og
strøg med Bagen af Haanden
ned under Næsen, saa stak
han i Løb — bagefter Faren
igen. Denne skyndte sig
gennem de snævre Gyder,
ned mod Byens Havneplads.

Mørket var ved at bryde
frem, og flere Lys spejlede

sig allerede i Vandet, der skvulpede stærkt mod Molen og sank tilbage i sig selv under gentagne Gisp.

Skibene steg og sank, strammede og lindede Ankertovene. Vinden peb i Reb og Sejl, og Sneen dansede Kællingevals over den store Lodseplads.

Ved Pakhuset stod nogle Arbejdere. De var nu færdige med deres Dagværk og var i Færd med at stænge Døren, da Jens Hansen ilede forbi. De hilste ham ved Navn, men han svarede ikke, forstærkede blot yderligere sine Skridt. Han gik lige mod Vinden, og først helt ude paa Molen standsede, han med et Ryk, drejede Hovedet og saa ind mod de mange Hundrede Lys, der i Rækker aftegnede Gadernes Længde og antydede deres Vinkler. Den nærmeste Gaslygte lyste ham lige ind i Ansigtet, der var fortrukket i Smerte og Had. Hans Læber skælvede, og med eet stivnede hans Træk, hans Mine blev stenhaard og isnende kold, og i hans Øjne kom der en sygelig Glans.

Han tog et Par hurtige Skridt udad.

„Far!“

Den store, stærke Mand fór sammen og stirrede forfærdet paa sin Søn.

„Hvorfor skal vi herud, Far?“ Drengen nærmede sig forsigtigt og saa sig ængsteligt omkring.

„Er — er du ikke gaaet hjem?“ Faren gispede det

frem, stakaandet, som om han var i Aandenød.

Han hørte ikke efter Drengens Svar, men lod sig synke ned paa en Fortøjningspæl.

Der var noget famlende, usikkert over hans Bevægelser, noget holdningsløst, ludende over hele hans Skikkelse.

Anders Peter listede sig stille hen og kikkede ned i Vandet, der fraadede og slikkede op ad Bolværket. Han veg skyndsomt tilbage og tilkastede Faren et Blik fuld af Ængstelse.

„Far, du vil da ikke ned i det kolde, sorte Vand? — Det vil du da ikke, Far?“ Graaden sad den lille Fyr i Halsen, og han nærmede sig tvivlraadigt. Faren sad foroverbøjet støttende Albuen paa Knæet og trykkede den knyttede Haand mod Kinden.

Drengen rystede af Kulde, men han turde ikke spørge mere. Han saa sig hjælpeløst og forknyt omkring. Et Par Meter henne stod der nogle tomme Fiskekasser, de kunde maaske give Læ for den bidende kolde Vind, der for lige igennem hans tyndslidte Bluse. En af Kasserne, der var falden ned fra Stablen, fik den lille med Besvær vendt om, og saa satte han sig stille paa den. Han mærkede nok, at der var et tyndt Lag Is paa dens ujævne Flade; men han var træt, og her var lunt.

„Far, hvis vi nu fryser ihjel, ligesom den lille Pige, der solgte Tændstikker?“ Da hans Far blev siddende uden at svare, puttede han sine rødblaa Hænder op under sin Bluse, trak Benene ind under sig og sad ganske stille. Og Sneen kom, jagende og lagde sig lunende om de blaa-frosne Ben.

Imidlertid sad Faren paa Fortøjningspælen, ubevægelig, stirrende frem for sig. — Hvorfor havde han ikke handlet med det samme, saa havde det nu været forbi. — Naar han kom hjem, vilde Spektaklerne begynde forfra igen. Det var aldrig andet end Jammer, Plagen og Kævl fra Morgen til Aften. Kunde han gøre for, at der intet Arbejde var? At han drak sammen med Kammeraterne, naar Ane gjorde Hjemmet til et Helvede for ham, var vel ikke saa sært. — Ja, nu selveste Juleaften skulde hun overdænge ham med Skældsord og Bebrejdelser — ligefrem nægte ham Mad. Han havde ikke tjent den, sagde hun, — som om han kunde have gjort det. — Og det var hende, der saa ofte havde forsikret, at hun holdt uendelig meget af ham. — Var det virkelig Ane?

Der gled en Række Billeder forbi hans indre Blik. Det stod saa klart for ham alt sammen.

Han traf Ane en Markedsdag, dansede med hende, syntes hun var noget

af det yndigste paa Jorden, saa henrivende naiv og uerfaren, med store, forundrede Øjne mod den ukendte Verdens Mangfoldighed. Han var allerede den Gang sig selv bevidst paa mange forskellige Omraader.

Senere blev han som Anes Kæreste behandlet meget koldt af hendes Slægt. Han havde færdedes vidt omkring, og hvad, der især vakte den gamle Anders Peters Mistillid, var, at han ikke tjente som almindelig Karl, men tog tilfældigt Arbejde, — tilfældigt Sjøv, — sagde man.

Og han skammede sig ikke engang ved aabent at vedgaa, at han var Socialist.

Havde han ikke kunnet klare saa godt for sig paa de skiftende Arbejdspladser, var han simpelthen ikke blevet taalt.

Han satte haardt imod haardt. Og paa selve hans og Anes Bryllupsdag forlod hendes Far, den gamle, stridbare Anders Peter, Hjemmet i Vrede. — Men Ane — lille Ane, hvor hun var sød. — Den sammensunkne Mand løftede Hovedet og sendte et langt, drømmende Blik ind over Byen. — Vi fik det lille, straatækte Hus ved Vejsvinget. Aa, de gode, de lykkelige Dage — de bedste i mit Liv — især da vi fik vor lille Dreng. — Slid og Glæde fra Morgen til Aften, Slid og Glæde — Slid og Glæde.

Hvor var det en skøn Tid. De herlige Vinteraftener vi legede med vor lille Dreng. Vi lagde store Planer for vor Fremtid, mens han gik fra den ene til den anden. Og naar jeg kom fra mit Arbejde om Sommeraftenerne, og Ane og bitte Anders Peter sad ude paa Skrænten og vinkede til mig. Lykkeligere Mand var der ikke til i den hele Verden. Dengsemands Øjne skinnede mig imøde, — hvor han kunde klukle ad Grisen og Hønsene.

Men saa kom der en haard Vinter. Arbejdet slap op. Vi havde næsten ingenting til Føden.

Var det ikke fordi bitte Anders Peter saa saa bønlig paa mig, da Ane bad mig om det, havde jeg aldrig gaaet op til den gamle, gerrige, ondsinde Stodder og bedt om Hjælp.

„Ja, nu maa I ligge, som I selv har rett, bitte Folkens.“

Aa, den gamle Rad. Jeg tror næsten, jeg kunde have slaaet ham ihjel i dette Øjeblik.

Det var vel nok fra den Dag af, at Ane og jeg fik et andet Syn paa mange Ting.

Vi sultede ikke ligefrem, men vi led Savn — Savn, der gjorde os til ringere Mennesker, end vi var før. — Ved denne Tiggen og Tryglen forsvandt Glæden af vort Liv.

Vi skulde vel ikke have flyttet her til Byen, men Lysten til at udrette noget for Gaardmændene var

borte, da Foraaret kom. Lønnen var ogsaa langt større her. Men Vinteren. Aa, det var en ussel Tilværelse.

De lyse Minder havde for en Stund opklaret Jens Hansens mørke Miner, men nu kom det igen, dette tunge, trøstesløse Udtryk, og hans Arme hang slatne og kraftesløse ned langs den forrevne og tilsmudsede Jakke.

Havde han ikke slidt trofast Sommer efter Sommer, de første Aar, skyet Kammeraternes Drikkebord og uegennyttig indbetalt store Dele af sin Ugeløn i deres Fælleskasse, baaret Resten hjem til Ane og lille Anders Peter, og dog maatte baade de to og han selv lide Nød Gang paa Gang. Ofte var han gaaet fra Sted til Sted for at finde Arbejde, vendte saa hjem, dødtæt og med en Ulvehunger, der kunde have drevet adskillige langt ud over Lovens Grænser.

„Har du intet tjent, er der heller ingen Mad“, sagde Ane.

Aa, var hun endda blevet ved at være den samme, saa havde jeg vel ikke hittet paa den Djævelens Skik at øde alt op i Knejperne.

Den ulykkelige Mand gjorde en voldsom Bevægelse til Siden, hvorved han gled fra Fortøjningspælen ned paa den haardfrosne Grusplads. Han tog for sig med Haanden og tvang

endelig Kroppen op i ret Stilling igen, men Benene rystede under ham, og han undgik med Nød og næppe at styrte om. — En vild, fortvivlet Trods steg op i hans Sind. Nej, nu skulde det være forbi. — Han ravede et Par Skridt frem.

Den sorte Vandmasse tvang sig i Vejret til Bolværkets Kant, den ligesom rakte efter ham, og i dens Skulpen var der et Løfte om evig Troskab, evig Mættelse for den nagende Hunger, evig Hvile for det trætte, forpinte Legeme.

„Far, gaar du nu hjem?“

Jens Hansen for forskrækket sammen.

Herre Gud, det var nøjagtigt som Anders Peters egen Stemme.

Højt grædende vaklede han frem mod Havnedybet.

„Far, maa jeg følge bagefter, maa jeg Far?“

Da tumlede den fortvivlede Mand tilbage og styrtede hen til Drengen.

„Aa, Anders Peter, kæreste Barn, er du her?“

Med store, bange Øjne stirrede Drengen paa Faren, forsøgte saa at rejse sig, mens Graaden dirrede i hans Strube.

„Nej, Far, slaa mig ikke — jeg skal nok gaa hjem.“

„Aa, lille Anders Peter, min Dreng.“ — Faren sluttede et tilsyneladende livløst Barnelegeme i sine Arme. Forfrossenhed og Forskrækkelse havde taget

Magten fra den lille
Seksaarsdreng.

Faren hulkede hans Navn
Gang paa Gang, tumlede paa
Benene og løftede ham fra
det iskolde Leje og begyndte
at gaa med ham — ind
gennem Byen.

Da Ane hørte den
velkendte, skramlende og
usikre Støj paa Trappen,
kom hun farende ud som
saa ofte før, men standsede
og syntes et Øjeblik at tabe
Ligevægten, fór saa frem
imod Manden og rev
Drengen ud af hans Favn,
styrtede ind til den lille
Seng, rev Støvler og Tøj af
de stivfrosne Lemmer og
gned den lille, magre Krop
med en ulden Klud, til et let
Suk og en svag Rødmen
forkyndte Livets
Tilbagevenden.

Med et ondt og
stenhaardt Ansigt vendte
hun sig mod Manden, der
sad sammenkrøben paa en
Stol ved Døren.

„Gaa, du usle, pjaltede
Menneske, har du nu ikke
ogsaa fordærvet mig
Drengen. Gaa, eller jeg
sparker dig ud og ned ad
Trapperne!“

Den dødstrætte Mand
kunde ikke gøre Modstand;
han følte det, som Gulvet
gled bort under hans
Fødder, dog kom han ud, og
idet han tumlede ned ad
Trappestenene, hørte han
Døren runge i bag ved sig.

Det var, som den sidste
Kraft i ham tvang ham for
anden Gang ned gennem

Gyden ned til Havnen, mens
et let Aftensus bar svage
Toner til hans Øren:

„Glade Jul, dejlige
Jul.
Engle daler ned i
Skjul.
Hid de flyve med
Paradisgrønt,
Hvor de se, hvad for
Gud er kønt,
Lønlige blandt os de
gaa.“

I det samme snublede
han over en fremspringende
Trappe og slog sig hårdt,
vred sig op paa Stenen og
blev siddende.

Imens var lille Anders
Peter kommet til sig selv
igen. Hans Blik gled søgende
rundt i Værelset: „Mor, hvor
er Far?“

„Min kære Dreng, bryd
dig aldrig om det.“ Hun
smilede til ham. „Har du det
nu godt?“

„Mor, er Far ikke god —
bliver han ikke til en Engel,
naar han dør?“

„Men, lille Anders Peter,
tænk ikke paa saadan noget,
— nu skal du ligge ganske
stille, saa skal jeg varme en
Taar Mælk til dig.“

„Nej, jeg vil ikke
have Mælk, — jeg kaster den
op. — Men, Mor, jeg tror,
jeg bliver en Engel i Aften,
jeg er saa let, — jeg synes,
jeg kan flyve!“, Da Moren
saa, at Barnet igen var en
Afmagt nær, kastede hun sig
fortvivlet ned ved hans Seng
og kaldte ham ved Navn.

„Mor, hent Far, der er noget, jeg vil sige ham. — Mor — Far.“

Hun saa Feberen brændte i hans Øjne, og hans Hænders Puslen ved Dynen, saa sprang hun op og styrtede ud ad Døren.

Jens Hansen sad paa Trappestenen. Det smertefulde Slag havde ligesom givet hans Sind en fornyet Styrke, saa hans Tanker blev tvunget ind paa et helt nyt Spor.

Han forundrede sig næsten over, at han ikke før havde tænkt paa det mærkelige i, at den lille Anders Peter holdt saa meget af ham, der oftest skældte det uskyldige Barn ud, ja, tit slog ham næsten uden Aarsag, Drengen var dog mest hjemme hos sin Mor, — hun talte saa alligevel aldrig ondt om ham til Barnet. — Hvor det i Grunden var kønt af Ane. Ja, han syntes nu, at han næsten kunde tilgive hende alting alene derfor. — Aa, vilde Ane bære over med ham, skulde han nok rejse sig igen, blive arbejdsom og ordentlig som før.

Saa droges hans Tanker med en uimodstaaelig Magt hjem til lille Anders Peter igen. Ikke Landets Love, ikke Velanstændighed, men Tanken om hans lille Søn havde atter og atter frelst ham fra Synd og Fordærv.

Han syntes, at hans Navn blev raabt, og vendte sig efter Lyden, i det samme saa

han sin klagende Hustru for sig.

„Aa, kære Jens, kom hjem, jeg er ræd lille Anders Peter dør.

Da Forældrene nærmede sig deres Dør, hørte de ukendte Stemmer inde fra Lejligheden. Man raabte og diskuterede i Munden paa hverandre.

„Hvad er dog det?“ Ane standsede forbavset. Da blev Døren stødt op inde fra, og en fintklædt Herre busede lige ud imod Ane og Jens Hansen.

Han veg lidt tilbage, og flere unge Herrer kom støjende ud fra Stuen. „Er det maaske Drengens Forældre, vi har den Ære at tale med?“ begyndte den førstkomne Herre i en overlegen, ret uforskammet Tone.

Ane traadte rask ind gennem Døraabningen.

„Drengen, hvilken Dreng? — Maa jeg spørge, hvad har De at gøre her i vort Værelse?“

„Ikke saa rapmundet, lille Madam“, fortsatte den fremmede. „Man skal over Hovedet være lidt forsigtig, naar man løber paa Sjøv og lader sit febersyge Barn fare rundt i Vildelse paa Gange og Trapper.“

„Fare rundt!“ gispede Jens Hansen.

„Ja, min gode Mand. Vi gik just lige forbi, da vi hørte Barnet græde. Han løb om i den bare Skjorte og skreg paa — Far og Mor.“

Jens Hansen faldt tungt tilbage imod Væggen, og Ane udstødte et Angstskrig og for ind til Sengen. — De unge Mennesker veg lidt udenom den sammensunkne Mand, men gjorde ingen Tegn til at ville komme ham til Hjælp.

„Ja, ja, lille Folkens“, sagde den ene, idet de gik mod Gadedøren, „denne Sag maa De jo ikke tro er hermed sluttet. De har opført Dem som Udyr imod Deres Barn, og vi skal sørge for, at det bliver taget fra Dem i Morgen den Dag.“ Dermed gik de efterladende sig en fin Duft af Parfume og Cigarer.

Time efter Time sad Forældrene ved lille Anders Peters Seng. De kyssede de lukkede Øjne og fulgte hver af hans Bevægelser med ængstelige Blikke.

Han var i al sin Forladthed og Vildelse sprunget af Sengen og havde løbet rundt og kaldt paa dem, nu laa han ganske stille og drog Vejret saa let og hurtigt, at det var, som om han slet ikke aandede.

Henimod Morgenens slog han Øjnene op og smilede svagt: „Far — Mor.“ De kyssede ham, og han smilede igen. Lykkeligere havde de vel aldrig været. De drog Gardinet fra de frosne Ruder, for at Dagslyset kunde slippe ind, men da de atter vendte sig mod Sengen, var deres lille Dreng gaaet fra dem.

JEP SKRÆDERS SKÆLMSSTYKKER.

Jeppe Jensen — Jep Skræder kaldte man ham — var en lille klejn Mand. Han saa ved første Øjekast ret uanseelig ud, dog var der noget ved hele den lille Skikkelse, der tiltrak sig ens Opmærksomhed. Han var vims som en Lækat, og Ansigtsudtrykket skiftede uafbrudt, det brune i hans Øjne hang helt ude i Øjenkrogene. Han gik med Støvlenæserne stærkt udad — det gav Præg af noget bevidst bydannet. — Jo, han var en betydelig Person. Han havde Æren for, at store og smaa i Landsbyen gik pænt klædt, men hans fornemste Opgave var alligevel at sætte Liv i Gemytterne. Han var et Asen til at drille Folk, bringe dem i Forlegenhed og sætte dem op mod hinanden. Ja, han var en stor Skælmsmester, der aldrig kunde lade sine to Naboer, den noget selvraadige Gaardmand, Lars Storgaard, og den lidt hidsige Boelsmand, Mads Nielsen, i Fred.

Disse to kunde have levet som de bedste Naboer, hvis ikke den Skarns Jep Skræder tidlig og sent pudsede den ene paa den anden.

Kommunevejen, der snoede sig gennem Landsbyen, fortsatte Vest paa, og en Kilometer ude skød den en Sidevej ud til venstre, lidt længere fremme gjorde den et stærkt Vrid til højre forbi Lars Storgaards Stuehus. Et lille Stykke ude ad Sidevejen boede Mads Nielsen, og lige i Vinkelspidsen mellem Vejene havde Jep Skræder uheldigvis opslaaet sit Paulun. Herfra kunde han følge sine to Naboer Dagen igennem og efter bedste Evne holde dem i Aande.

Jep sagde, at Hovedvejen var for smal — især naar Lars Storgaard ved Aftenstid begav sig hjemad fra et eller andet Bestyrelsesmøde i Gæstgivergaarden. Han sagde, at baade Vejen og Lars bugtede sig frem med sære, uberegnelige Kast til højre og venstre, og at Vejen altid lagde sine Bugtninger forkert for Lars' Fødder. Naar Lars var i Færd med at bugte til den ene Side, svingede Vejen ufejlbarlig til den anden, hvorfor den gode Lars hellere gik lige lukt i Grøften end blev ved at slaas med den Slags Lunefuldheder. Naa, men ellers var Lars skam en hel pæn Mand, — og maaske var det slet ikke sandt, hvad Jep Skræder gik og sagde om den Ting.

Mads Nielsen var en lille tætbygget, ilter Mand. Knagdygtig var han, og han havde et sjældent Greb paa

alt haandligt Arbejde, men som sagt, saa ilter som en Loppe paa en Glød — altid første Mand paa Arbejdspladsen, rede til at rydde alt for Haanden faldende væk med et Snuptag.

En travl Høstdag mødtes Jep Skræder og Mads Nielsen i Lars Storgaards Lade. Haardt tvunget af det omskiftende Augustvejr, havde Lars ladet gaa Bud til sine Naboer om Hjælp. Mads var mødt i god Tid, mens Jeppe lod vente længe paa sig, men da han omsider indfandt sig, var han saa proppet med al Slags Nyt, at baade gamle og unge blev sinket endnu en halv Times Tid.

Siden sled Mads og Jeppe trolig i Gulvet, det vil sige, Mads sled, Jeppe leverede Snakken, til de spillede uklar. Jeppe havde naturligvis søgt at skubbe Arbejdet over paa Mads, der tog det som noget, Gud har lagt paa Mennesket, og man derfor ikke kunde komme udenom. Jeppe drillede Mads, til han blev gal i Hovedet, og paa eet Punkt kunde han fortrædige den snakkesalige Jep Skræder. Jeppe havde den Særhed, at han kun med den største Overvindelse gjorde et Arbejde om igen, for Eksempel kunde han ikke lide at lappe eller istandsætte Folks Tøj. Naar han engang havde syet et Sæt Tøj, skulde det holde,

til det gik over i en anden Tilværelse som Kludesko. Lappe gjorde han ligesaa nødig, som han reparerede et Stykke beskadiget Hønevæv, der engang var sat fint op.

Naa, den Svaghed vidste Mads god Besked med, og da Jeppe nu skulde stikke Negene op til ham, lod han af og til et gaa ned igen, Jeppe faldt da midlertidig ud af sin Rolle som Plageaand. Han sagde „sgi“ og „søremig“, kastede Negene helt op over Hovedet paa Mads og pønsede paa Hævn ved første Lejlighed.

Da de sad ved Middagsbordet, opdagede Jeppe straks, at Vællingen, der blev bragt ind paa dybe Tallerkener, var skoldhed. Han lod, som om han tog en Skefuld, vendte sig mod Mads og knurrede vredladen ud mellem Tandstumperne: „Saa, skal vi nu have kold Mad igen.“

Mads jog da i uovervejethed en hel Skefuld ind i Munden og brændte sig, saa en Del maatte ud i Skeen igen.

„Hvad“, siger Jeppe, „jeg synes, Maden kommer igen. Du sidder vel ikke og bliver skidt tilpas?“

Om Eftermiddagen talte Jeppe ikke om andet end en Klud til Mads' Tunge.

Lars Storgaard kunde ikke lide den lille rapmuede Skræder, der med sit Vrøvl og sine drabelige Fortællinger

sinkede Karlene, som det synes alene for at drille Husbonden.

Nu var det i den Tid, da enhver, der trofast havde baaret Dagens Byrde, fik sin velfortjente Dram til Aften, og Lars Storgaard var ikke paaholdende i saa Henseende. Men til sin store Ærgrelse opdagede han for sent, at Brændevinsflasken var tom.

Med eet gik der et lyst Smil over hans vejrbidte Ansigt. Han hentede en Flaske Eddike fra Køkkenet, gik ind til sin Plads ved Bordet og saa ømt og kærligt hen til Jep Skræder.

„Kom her med Glasset, bitte Jep“, sage han, „saa skal du alligevel faa din Dram først, du har haft en temmelig streng Dag.“

Alle saa op, og Mads brummede noget om, at der var vel ogsaa andre, der havde tjent sin Snaps. Lars skænkede og rakte Jep Skræder det fulde Glas Eddike. Jeppe, der nok kunde tage en Dram i stiv Arm, svingede Glasset i en flot Bue til sine Læber og nappede den i et Drag.

„Øhm, ø—m“, sagde han og holdt Glasset lidt frem for sig, mens han tilkastede Lars Storgaard et forstaaende Blik; denne smilede velvilligt og troskyldigt som en gammel Ræv: „Jeg synes, du tygger paa den, Jep, du er maaske vant til en lidt mildere Slags.“

„Nej“, skyndte Jeppe sig at sige, og der for et Glimt fra hans Øjne. „Lad blot de andre ogsaa faa skyllet Støvet af Halsen.“ Han rakte Glasset tilbage.

Lars tøvede et Øjeblik, men nu for Mads op. „Maaske er der ikke andre end Jep, der skal have sin Dram i Aften, — jeg synes, du kæler saadan for Flasken, Lars.“

Drammen gik da sin Gang Bordet rundt. Forkarlen stak den til sig som et Glas Likør. Andenkarlen bed den over to Gange og levnede alligevel lidt. Enhver bar den største Omhu for, at man ikke af Vanvare skulde komme til at springe over den næste. Det hele forekom den iltre Husmand som en Marsch paa Stedet. Han tilkastede Skræderen et misundeligt Blik. „Du skal maaske have een til, før den kommer til mig?“

„Ih, nej, dog“, svarede denne og rakte ham Glasset. Mads, der var gal over, at han var bleven den sidste, huggede Drikken med en kraftig Hovedbevægelse, men i næste Nu kom det hele Retur med en Lyd som et Trompetstød efterfulgt af en ganske ubehersket Sprutten og Harken, der udløste et Brag af tilbagetrængt Latter.

Mads fór op og teede sig som rasende. Han skældte Lars Storgaard ud, idet han troede, at det hele var oplagt Komplot mod ham alene.

Lars blev fornærmet, og Jep
Skræder grinede.

— — —

Kunde de gamle ikke
forliges, saa kunde de unge
desto bedre.

Lars Storgaards Kristian,
Mads Nielsens Inger og Jep
Skræders Elise havde altid
været de bedste
Kammerater. Kristian
Storgaard var en køn ung
Karl, stærk, spændstig og
opvakt. Han førte an blandt
de unge, ledede Gymnastik i
Forsamlingshuset og var en
udmærket Danser.

I Barndomstiden havde
han altid været Ingers og
Elises trofaste og
uforfærdede Ridder, i 17-
Aars Alderen var han begges
Sværmeri og nu i 20'erne
Midtpunktet i deres
skønneste Drømme.

Kristian dansede meget
gerne med den blaaøjede,
køntbyggede og ranke Inger,
og han drøftede maaske
ligesaa gerne
Barndomsminder med den
lille, spinkle drømmende
Elise.

De to unge Piger havde
ingen Hemmeligheder for
hinanden, før den Aften
Inger glædestraalende
fortalte Elise, at Kristian
havde friet til hende, og at
de to nu var de lykkeligste
Mennesker paa Jorden.

Inger sluttede sig til
Kristian med en sund og
vidtspændende
Ungpigekærlighed.

Elise havde altid været sart og bleg, men fra den Dag blev hun endnu blegere, og som det syntes endnu mere stille end før. Ingers ny Forhold til Kristian fratog Elise hendes kæreste Lykkedrømme. Optaget af sit eget, lagde Inger slet ikke Mærke til, at Veninden gik og saa forgrædt ud i den første Tid. Den lykkelige Inger lagde intet Baand paa sig, hvorimod Elise maatte passe meget nøje paa ikke at røbe sin dybe Lykkelængsel og sit skuffede Haab. Elises hele Væsen var fyldt af at elske, at hjælpe andre tilrette, at ofre sig, at give sig hen, at løfte andre frem i Lyset, og dog vilde der maaske aldrig komme een og bede om hendes tillidsfulde Hengivelse. Hun havde jo den Hofteskade, som gjorde hende uskøn i de unge Mænds Øjne. Ingen brød sig om, at hun var aandelig skøn og ren, og at hun vilde bringe Lykken til den Mand, der vilde tage hende i Favn, og Velsignelse til det Hus, hun førtes ind i.

Lille Elise maatte søge sine Glæder i at fremme andres Lykke.

— — —

Jep   Skræder   fik
Kendskab   til
Kærlighedsforholdet mellem
de unge en Aften hen paa
Efteraaret.

Han var gaaet udenfor sit Hus. Mørket rugede tungt

over alt. Han hørte en Hund
gø inde i Byen og et Par
hendøende Trækfugleskrig
fra Luften, saa blev alt
stille. Han gussede sig, han
var ikke fri for at være lidt
mørkeræd saadan en begsort
Aften.

En mystisk Raslen
henledte pludselig hans
Opmærksomhed paa
Omridset af en Skikkelse,
der syntes at komme
listende langs Havediget.

„Aa, søremig.“ Hans
Haand fór uvilkaarligt i
Inderlommen, hvor
Tegnebogen havde sin
Plads. — Aa, det var vel
Blændværk det hele. Nu
saa han intet og hørte kun
sin egen Puls banke og følte
sit mandige Hjertes lidt
livlige Pikken paa Vesten.
Jo, nu gled en Skikkelse
frem af Mørket, den synes at
ville liste sig bag paa ham.

Den gode Jeppe kunde
selvfølgelig ikke vide, at det
var Kristian Storgaard, der
havde sat sin Kæreste
Stævne her paa neutral
Grund, da hans Far og Mads
Nielsen i denne Tid stod
yderst fjendtligt over for
hinanden.

Skræderen fandt
Kristians forsigtige Listen
omkring temmelig
mistænkelig, han skød
Modet op i Brystet og
nærmede sig langsomt den
forblommede Skikkelse.
Kristian, der skimtede
Omridset af et Menneske,
der skred langsomt frem
imod ham, var ikke et

Øjeblik i Tvivl om, at han havde sin Kæreste for sig. I sin Ungdoms Fyrighed løb han lige mod Skræderen, slyngede sine Arme om dennes Liv, og med et lykkeligt: „Min elskede Ven“, krystede han den arme Skræder i sin stærke Favn, Jeppe troede sig voldelig overfalden og gav et vældigt Vræl af sig. Kristian slap og styrtede afsted ind over Markerne.

Jeppe rystede formelig af Skræk. Han følte til sin gamle Ryg, der ikke saa godt taalte den Slags ungdommelige Voldsomheder. Saa fik han naturligvis snart sine Træskonæser vendt mod sin egen Dør, og overvejede imens Sandsynligheden af en eventuel Paagribelse. „Jeg gav ellers et ordentligt Brøl fra mig, hvorved jeg jog Skræk i Banditten.“ — Kristians noget lidenskabelige Udbrud havde han ikke fattet, men tolkede det nærmest som en kraftig Opfordring til at overgive sig paa Naade og Unaade.

Da ser han en lydløs, mørk Skikkelse nærme sig ham fra den anden Side af Haven. Det gav et ordentligt Sæt i den i Forvejen opskræmte Skræder. Tanker om røverisk Overfald, Mord og Udplyndring for som et Lyn gennem hans Hjerne. „Herre Gud, var hans sidste Dag nu kommen.“

Hvad hjalp det, om han flygtede ind i sit Hus, hvis

det, som det syntes, var aldeles omringet af en Bande Tyveknægte. — Kraftig Modstand tænkte han i Øjeblikket slet ikke paa. Da hørte han en sagte Kvindestemme: „Kristian, er det dig?“ Disse forsigtigt henhviskede Ord i den ravnsorte Efteraarsaften gav Jeppe Modet tilbage igen.

Som en Tiger kastede han sig over sit Bytte, og nu var det den stakkels Ingers Tur til at skribe højt af Angst. Dog gik Fejltagelsen hurtig op for begge Parter.

Inger bad ynkeligt for sig, men Skræderen holdt hende fast, til hun var rykket ud med hele Hemmeligheden. Det tog Tid, og det havde Jeppe i og for sig ikke noget imod, det var jo snart en Menneskealder siden, han, der var Enkemand, havde holdt en ung, smækker Pige i sine Arme. „Nu skal du søremig med ind og hilse paa Elise“, raabte han overmodig. „Gaa her og holde Kyssemøder ved mit gamle, ærværdige Hus.“

Men da de kom ind, tog Elise straks Venindens Parti. „Gaa du hellere hen og faa fat i Kristian“, sagde hun til Faderen.

„Er du ravgal, tror du, jeg vil være de to Filurers Ærindedreng“, sagde Jeppe lidt stødt over Datterens Forlangende. Men Elise var et klogt lille Menneske. „Ja, ja“, sagde hun saa, „hvis du hellere vil være til Latter for Folk, naar dette her kommer

ud, — du har jo selv sagt, at du blev bange og troede, at det var en hel Flok Banditter, — og saa var det jo blot...“ Her stoppede hun pludselig op.

De to unge Pigers Øjne mødtes, og Elise saa hastigt bort. Hun kunde ikke nævne de to som Kærester. Kristian stod endnu hendes eget Hjerte saa nær; men paa Jeppe gjorde Hentydningen til den lattermilde Landsby sin forønskede Virkning.

„Hvordan skam skulde jeg kunne finde det Menneske“, snærrede han, idet han gik til Døren og raabte ud: „Kristian, Kristian!“

„Gaa du hellere op paa Gaarden, saa træffer du ham nok, og saa laver jeg en Taar Kaffe imens“, sagde Elise.

Da Faderen gik forbi hende i Gangen, sagde hun: „Skulde han ikke være kommet, kan du jo blive siddende lidt, du har jo ikke noget at forsømme med det.“

Lidt efter sendte Elise Inger ud at søge Kæresten op, og hun traf ham forunderligt nok lige med det samme, og efter en lidt lang Forklaring kom de to ind til Elise, der overlod dem den opvarmede Stue, mens hun selv lavede Kaffe i det uendelige ude i Køkkenet. Men da hun efter lang Tids Forløb hørte Skridt ude paa Vejen, for hun op fra Køkkenstolen, tørrede et Par tunge Taarer af Øjenvipperne og bankede

sagte paa til Stuen og fik tændt Lys, inden Faderen kom ind.

Fra den Aften blev Jep Skræders Stue et sikkert Mødested for de to unge, der saa sig udspejdet fra alle Kanter.

Der var desværre kun ringe Sandsynlighed for, at Inger og Kristian i en overskuelig Fremtid kunde faa deres inderligste Ønske opfyldt, thi deres Fædre var, som før nævnt, i Totterne paa hinanden.

At Forholdet mellem de to Naboer var saa spændt dette Efteraar, havde den gode Jep Skræder selvfølgelig sin Andel i. Det kunde maaske ledes helt tilbage til et lille Sammenstød mellem Mads Nielsen og Jeppe. Denne havde en nydelig lille Have, hvor der voksede mange fine og sjældne Blomster, og han taalte derfor ikke saa meget som en Høne i sine Bed. Nu var Mads Nielsen ikke saa paapasselig med sit Fjerkræ, og Jeppe havde sagt flere Gange, at han vilde være fri for Mads' Høns, men lige meget hjalp det. Jeppe truede med at skyde Hønsene, men Mads betvivlede, at Jeppe turde vove at skyde en Bøsse af, og tog sig ikke af Truslen. Saa fattede Jeppe en Plan. Han købte en Del Æg, lagde dem om Aftenen ind i en Rede i sit Tørveskur, og i forskellige Menneskers Paasyn samlede han dem ind Aftenen efter. Derved

udspredtes hurtigt det Rygte, at Mads' Høns lagde Æg, som Jeppe daglig fyldte i sin Kurv, og en Aften kommer Mads da ned for at erkyndige sig om Rygtets Paalidelighed. Jeppe, der holdt Øje med Naboen, var naturligvis ude at hente Æg ind, skønt han ingen Høns havde. Mads krævede Æggene udleveret. Men Jeppe straaledede over hele Ansigtet. Der kunde Mads da se, at det var tosset at føde Høns, man fik jo Æg alligevel. Og han bød Mads ind at se paa Kurven, der nu [snart var fyldt. Hønsene blev spærret inde, men da Mads en Maanedstid efter fik Sammenhængen at vide, blev han saa desperat, at han samme Dag gik til Købstad-Skræderen og købte sig et Par velsyede Kamgarnsbukser. Det var et Stød lige i Hjertet paa den ærgerrige Jeppe, og saa var Freden brudt for lange Tider.

Nogen Tid efter lod Enken, der havde en lille Gaard et Stykke ude til samme Side som Mads, sig forlyde med, at hun nok vilde sælge sin fine, første Klasses Tyrekalv.

Enken gjorde selv sine Handeler, hvilket ikke altid var til hendes Bedste, og Lars Storgaard havde første Bud paa hendes Kram, fordi han ydede hende en hjælpende Haand i mangt og meget.

Lars havde da sendt Bud, at han kom en bestemt Eftermiddag og vilde se paa Kalven. Enken, der svævede i den falske Forestilling, at hun var beundret af Mændene, bagte en mægtig stor Lagkage for at behage den madlystne Gaardmand.

Jep Skræder, der kendte stort og smaat, stak straks om til Mads Nielsen og var til dennes store Forundring Elskværdigheden selv, — meddelte, at Enken vilde sælge sin Kalv, og at den sikkert kunde faas til Spotpris, og Mads kunde jo lige saa godt tage den som Lars, — det sagde sig selv. Men han skulde dog ikke gaa om til Enken før ved Aftenstid.

Derefter piskede den uforbederlige Jep Skræder ind paa Gæstgivergaarden og snakkede Kromanden for, at de absolut maatte have fastsat Tiden for et Par Møder, som skulde afholdes i Kroen.

For saa med Bud fra Gæstgiveren ud til Lars Storgaard, der sammen med Jeppe begav sig ind til Kroen, hvor Jeppe straks spenderede to Omgange, og han talte i Øster, naar de andre var i Vester, indtil de alle tre blev enige om, at der intet var at gøre foreløbigt; det Resultat skulde der naturligvis drikkes paa, og Snakken gik lystigt, mens Solen listede sig ned over Vesthimlen.

Imidlertid havde Enken gaaet og spejlet sig forgæves hele Eftermiddagen, og da Mads indfandt sig ved Aftenstid, var hun netop til Sinds at sælge Kalven yderst billig til ham, alene for at drille Lars Storgaard.

Formiddagen efter mødte saa Lars hos Enken. Han gik lige ind i Stalden, ser paa Kalven, gnider sig i Hænderne: Formelig en fin Præmie-Tyr, stryger saa med Haanden Rævesmilet af Ansigtet og træder gennem Mellemdøren lige ind i Enkens Køkken, hvor hun staar med den halve Overkrop i Dejgtruget.

„Ja, det var blot den lille Kalv, jeg vilde se paa.“

„Men, Herre Gud, den har jeg jo solgt til Mads i Aftes for 150 Kr.“ Lars stejlede, gloede et Øjeblik forfjamsket paa Kvindemennesket, gjorde saa omkring og bukkede sig ud igennem Døren.

Den forbitrede Gaardmand betænkte sig adskillige Gange, inden han gik over og bad Mads afstaa Kalven. Mads lo blot ad ham og holdt paa, at han kunde faa den dobbelte Betaling for Dyret, naar han vilde.

Da Lars fra alle Sider var til Latter over dette Uheld, blev han selvfølgelig yderst forbitret, da han blev gjort bekendt med Sønnens og Ingers Fremtidsplaner.

Han svor paa, at Kristian ikke skulde faa Lov at føre Mads Nielsens Datter til

Gaarden som sin Brud, saa længe han var levende.

Ja, han forbød sine Paarørende paa det strengeste at pleje Omgang med Mads' Familie; selv skulde han aldrig sætte sine Ben i Naboens Stue. Og for at ramme Jeppe paa hans ømmeste Sted gik den smækvrede Lars til Byen og købte en meget dyr Klædning.

Dette sidste skulde han nu ikke have gjort. Ingen kunde staa sig imod Jep Skræder, han sad altid med alle Esserne paa Haanden. Og nu tog han sig for Alvor af Kærestefolkenes Sag og lavede Rebløkker til Lars' Ben. Og Jeppe havde Held med sig.

„Vil I jert eget Vel“, sagde Skræderen til de unge en Aften, de sad ude hos ham og Elise, „saa skal I aldrig bryde jer om, hvad Folk siger om jer i Fremtiden.“

Det forbavsede derfor ikke Kristian, da han hørte, at han var beskyldt for at aflægge Enken Visit ret ofte ved Aftenstid.

„Ved du, hvad Folk siger?“ spurgte Maren Storgaard sin Mand en Aften. „De siger, at vor Kristian spiller Kæreste med Sidsel Peders.“

„Med Enken“, raabte Lars. „Du har da vel din Forstand endnu.“

„Ja, ja“, sagde Maren dydig. „Sidsel har altid været let til Bens, det ved du meget godt, Lars.“

Saa skulde Manden ikke have sagt mere, thi Sidsels Letsindighed i hendes unge Dage var knyttet nær til Lars' egne Ungdomsgalskaber.

Da Gaardmanden ikke paa anden Maade kunde faa konstateret Sønnens nye og daarlige Smag, henvendte han sig i al Stilhed til Elise Jensen, der ellers i alle Maader var at stole paa, men her blev han ført paa Glatis, idet han fik fastslaaet, at Inger altid sad pænt hjemme i Stuen hos sine Forældre de Aftener, Kristian var borte. Saa var det jo nok forbi mellem de unge, men hvor kunde Knægten da være henne?

Sidsel Peders blev indbudt, og skønt intet kunde bevises, var der unægteligt noget fordægtigt mellem Kristian og hende. De blev begge røde, da de hilste. Men da Faderen senere trængte ind paa Kristian, lo den unge Karl, saa det klukkede i ham.

Tiden gik til henimod Jul. Da kom den opfindsomme Jep Skræder i Tanker om, at der skulde spilles Dilettantkomedie i Gæstgivergaarden, og han arbejdede saa stærkt for dette, og især for at faa Kristian og Enken med, at det lykkedes begge Dele. — Hun havde jo altid haft Lyst til Løjer. —

Jeppe udsprede straks det Rygte, at Kristian og

Enken skulde spille
Elskerrollerne.

Lars, der ansaa Komædie
for rene Narrestreger, om
ikke noget værre, forbød
Sønnen at deltage i sligt, og
da Rygterne om
Rollefordelingen naaede
hans Øren, tabte han aldeles
Ligevægten af Raseri. Skulde
hans Søn optræde som Klovn
og ved sin letsindige Flirt
med Enken for alles Øjne
æreskænde hele sin Familie.
— Nej, det skulde dog blive
Løgn.

Nu holdt Faderen for
Alvor Øje med Kristian.
Denne gik som før ofte ud og
kom sent hjem.

„Ja, ja, da“, sagde Lars
en Dag til Maren, „der bliver
vist ikke andre Raad, end at
jeg maa hente Drengen hjem
for en Gangs Skyld.“

Jep Skræder havde ladet
sig forstaa med, at Kristian
vist skulde have
Stævnemøde med Sidsel
Peders den Aften.

Udad paa Aftenen begav
Lars sig tværs over
Markerne hen til Sidsel
Peders. Han saa i nogen
Afstand, at der var Lys i
Stuen, og til hans Ære kan
det siges, at han ikke gik til
Vinduet, før han gik til
Døren.

Yderdøren var ikke fri for
at knirke lidt, selv om Lars
tog saa forsigtig paa den
som paa en skræmt og
vanskelig Plag. Han gjorde
ingen Støj i Gangen, men
bankede rask paa Stuedøren

og tog den op med et fast og sikkert Ryk.

Han blev staaende aldeles lamslaaet.

Ved Bordenden sad Enken og Jep Skræder og nød en hyggelig Kop Aftenskaffe.

„Øhm“, Lars søgte at klare Stemmen og missede med Øjnene mod Lyset.

„Øhm“, sagde Jeppe.

„God Aften, skulde en vel sige“, begyndte Lars.

„Ja, det er jo Skik og Brug“, smilte Jeppe.

Enken, der var kommen sig lidt af sin Forundring, bød nu Lars tage Plads, og der kom en noget anstrengt Samtale i Gang. Lidt efter bemærkede Jep Skræder, at han vilde gaa hjem og hentydede til, at han nu vist var til Ulejlighed. Lars fattede straks Meningen og sendte Gavtyven et rasende Øjekast. Hvis det ikke havde været for Skams Skyld, havde han gerne i dette Øjeblik grebet Jeppe og mørbanket ham.

Det var i de Minutter gaaet op for Lars, at Skræderen, det Asen, naturligvis havde lavet hele Historien om Kristian og Enken.

Lars kunde jo desuden ikke bryde op lige med ét samme, og saa vidste han nok, hvad Skarnet kunde hitte paa at fortælle bagefter.

Gaardmandens og Sidsels Samtale blev selvfølgelig ikke lang, men da Lars kom

ud i det frie igen, var det mørkt, og der laa en tæt Taage over Marker og Veje.

Lars havde ingen Lyst til at komme forbi baade Mads Nielsens og Jep Skræders den Aften, derfor besluttede han at gaa tværs over Markerne hjem igen. Mellem hans og Sidsels Jorder var der et ret højt Dige, i hvilket der var et Led. Lars tog Bestik efter Diget, vel kunde han ikke se det — ja, kunde overhovedet ikke se tre Skridt frem, men naar han blot naaede Skellet, kunde han jo sagtens finde Leddet, og var han først paa sit eget, vilde Agerfurerne lede ham omtrent helt hjem til Gaarden. Han gik i dybe Tanker, og hans Sigte var saa nøjagtigt, at han gik lige igennem Leddet uden at opdage det, og var derved, uden at mærke det, kommet om paa den anden Side af Diget. Han gaar videre, til han pludselig opdager, at Agerfurerne vender forkert.

Hvad Skam var det, havde han virkelig gaaet og drumset rundt i sit Arrigskab over den infame Skræder. „Ja, ja, saa gaar jeg paa langs, saa naar jeg Diget, ved jeg da.“ Men han gik og gik, Dige var der ikke noget af. — „Lad mig da prøve at gaa den anden Vej“, tænkte han, og saa løb han lige paa Diget. „Ser vi det“, lo han lettet, „naar man blot tager den med Ro og tænker sig om, finder man altid ud af det.“

Efter en Tid lang at have fulgt Markskellet uden at træffe paa Leddet, besluttede han at gaa ud fra det, idet der nu var Grønagre — saa løb han jo nok paa Enkens Gaard — eller Vejen, og saa var den oplagt. Han tænkte paa Jep Skræder og paa Mads Nielsen, de Asener, og paa Kristian og — Maren, der laa hjemme i sin varme Seng, Ja, ja, han kunde da ikke have langt hjem.

Men hvad var nu det? Han følte med Haanden. Jo, min Sandten var det igen Diget, han løb paa. Det laa som et langt Spøgelse og skød Ryg mellem Agrene.

„Jeg tosser jo fuldstændig rundt“, udbrød han ærgerligt. — „Nu kan jeg gaa her den hele Nat. Det er jo ufatteligt med det forheksede Dige. Man skulde jo næsten tro, at Sidsel kunde mere end godt var.“

Maaske skulde han være glad, om han slap hjem til Morgen. Han satte sig lidt og kom til at tænke paa Sidsel Peders og paa — Maren. Han havde alligevel været heldig, at han var kommet ud af Sidsels Garn, da de var unge.

Maren havde været ham en god Hustru og en tro Medhjælper, — men hvad vilde Sidsel have blevet. Bevares, hvor hun var galsindet og lige skruptosset, hvor gammel hun blev. — Men her kunde han da ikke blive

siddende, saa krøb han over Diget over paa Sidsels Jord. „Nu er jeg da paa mit eget“, sagde han, idet han stadig var uvidende om, at han var kommet gennem Digeledet. „Nu maa jeg se at orientere mig.“ Det var aldeles umuligt, alting vendte jo splittergalt, selv hans egne Agerfurer. Først gik han i een Retning, saa i en anden, og til sidst stod han stille og betragtede Maanen, der langsomt steg op lige stik i Vest. Den lidt ældre Mand; begyndte at føle sig træt. Det var ikke fri, han bandede lidt og ønskede baade Taage, Dige, Enken og Jeppe lige ned i den sorte Jord. Der undslap ham et dybt Suk. Aa, Jep Skræder, det Asens Menneske, gid Gengældelsen kunde ramme ham, ja, gid — det var vel ikke Synd at ønske det — han kunde blive gift med Enken.

Hej, der var jo Lys. Hvor der er Lys, er der ogsaa Mennesker. Et Øjeblik efter naaede den udmattede Mand et ham halvt ubekendt Hus. — Det lignede lidt, men det vendte galt. Naa, han finder frem til Yderdøren, gaar ind i Gangen og banker paa. En ikke ubekendt Stemme svarer, og Lars aabner Døren til Stuen. Af underlige Ting, han havde oplevet den Aften, var dette dog det værste.

Han stod paa Tærskelen til Mads Nielsens — sin argeste Fjendes — Stue, og

ved Langbordet sad Mads og den Slemme selv — i Jep Skræders Skikkelse — og fik sig en lille Tomandsmis.

Lars stod som himmelfalden. „Jeg er gaaet vild“, fik han endelig stødt frem.

Jeppes var straks ved hans Side. „Bevares vel, Lars, du behøver søremig ikke at give Undskyldning, fordi du kommer saa sent, vel Mads, han er lige velkommen, ikke Mads? — I besøger jo saa tit hinanden, du og Lars Storgaard, ikke Mads?“ Her kløede Skarnet sig bag Øret. „Men en Ting forstaar jeg bare ikke. — Nu er det snart to Timer siden, Sidsel slukkede sit Lys, og fra hendes Gaard og hertil er der højst ti Minutters Gang, saa du maa sandelig undskylde mig, kære Lars Storgaard, — men — æ —“

„Aa, din Slyngel“, skreg Lars ubehersket og styrtede ud i Mørket igen. Nu var han ret vendt, og Vejen laa lige for hans Fødder.

— — —

„Er det virkelig sandt det hele?“ spurgte Maren nogen Tid efter. Det er noget forfærdeligt Snak, de siger om dig, Lars.“

„Aa.“

„Ja, men kære Lars, du forsvarer dig jo ikke mod Sladdereren. Den med, at du er gaaet vild paa din egen Mark, er meget værre end slet ingen Undskyldning —

det faar du jo aldrig nogen til at tro.“

„Jeg er ogsaa lige glad“, snærrede Lars indædt rasende.

Men nu blev Maren skam hvas. „Ja, du er ligeglad — men jeg. — Der er en Fnisen og en Tisken, hvorhen jeg vender mig. — Lars, jeg forlanger at vide, hvor du var henne i disse to Timer.“

„Herre Gud, Maren, du tror da ikke noget ondt om mig“, Lars gispede Ordene frem og stirrede yderst fortvivlet paa sin Kone. Et Øjeblik efter strøg hun ham kærligt over Haaret. „Jeg tror dig, Lars, — men gør en Ende paa dette afskyelige Rygte, gaa ned og forlig dig med Jeppe, saa forstummer Sladderens med det samme. Han er et frygteligt Menneske, der nok en Gang skal faa sin Straf.“

Det var en ydmygende Gang for den stolte Lars Storgaard, men han havde erfaret, at ond Sladder var en haard og uovervindelig Fjende, den mødte aldrig en i aabenlys Kamp, men den ødelagde i al Stilhed ens gode Rygte og ligesom fordærvede den sunde, friske Luft omkring en.

Lars lod allerførst tage Maal til et nyt Sæt Tøj hos Jeppe, og gik omsider, ved Marens Mægling, med til at anerkende Kristian og Inger for rette Kærestefolk at være.

Dermed var Striden for denne Gang bilagt, men den

Gengældelse, Maren havde spaaet, kom virkelig over den Skarns Jep Skræder.

At han engang skulde faa sin Straf for alle sine Drillerier og Skælmsstykker, havde de fleste vel nok en Anelse om, og en streng Straf ønskede mange ham.

Blandt alle hans Narrestreger var den med Historien om Lars Storgaard og Kristians Forhold til Sidsel Enke vel nok den groveste, og netop her skulde Straffen indhente Spasmageren selv.

Han havde jo stillet an med noget Dilettantkomedie den Vinter og havde faaet den temmelig naive Enke raget ind i det.

Sidsel Peders var af den Slags Folk, der vel nok har nogle gode Sider, selv om ingen kan faa Øje paa dem. Hun var en stor Hjask i al sin Færd og arrig som bare Pokker. Og Prøveaftnerne døjede de øvrige Dilettanter frygteligt med hende, somme Tider var hun alt for varm og til andre Tider alt for kold. En Aften truede hun i sin Galskab med at ødelægge det hele, hvorfor Jeppe, der ledede Øvelserne, smigrede hende og viste hende den største Elskværdighed Aftenen efter. Og hvordan det gik eller ikke, — da en af Deltagerne kommer hastigt om bag Kulisserne, buser han lige paa Jeppe og Enken i den ømmeste Omfavnelse.

Jeppe var vistnok uskyldig dengang, — havde

Sidsel først slaaet sine senestærke Arme om hans Hals, var han ikke i Stand til at frigøre sig ved egen Hjælp, — det mente Folk jo nok, men hvem vilde vise, at man troede det.

Latteren raslede ned over Hovedet paa vor gode Jeppe. Man gratulerede ham og Enken, hvorhen de vendte sig, og hun, den Ulykkesfugl, tog imod det som den selvfølgeligste Ting.

I Dagevis sad Jeppe nu paa Værkstedet uden at sy, men hans Dør stod aldrig stille. Der var slet ingen Maade med, hvad Folk vilde have syet i de Dage, og saa skinnede deres Øjne med en for Jeppe meget ubehagelig Glans.

Skræderen havde ikke før kendt Latteren fra den Side, den gjorde ham saa ør, at han for at faa Fred begik det for ham skæbnesvangreste af alle Fejltrin, han gik op og friede til Enken, og skønt han rankede sig nok saa kækt paa Bryllupsdagen, følte han sig dog i Virkeligheden som mørbanket.

Man havde næppe forestillet sig, at der skulde tilfalde Jep Skræder saa haard en Straf for hans Skælmsstykker og Skarnsstreger, men troede man, at der derved blev Fred i Sognet, saa troede man fejl.

=====